

20ena edició

Índex FEGP 2024

de competitivitat comarcal

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons de ReconeixementNoComercialSenseObra Derivada (by-nc-nd).

Es permet la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra sempre que se'n reconegui l'autoria. No es permet l'ús comercial de l'obra ni la generació d'obres derivades sense l'autorització de la FEGP.



Data de publicació: 19-06-2024

Els números anteriors es poden consultar a: <http://www.fegp.cat/>

L'informe s'elabora a encàrrec de la Federació empresarial del Gran Penedès. La Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP) no s'identifica necessàriament amb l'opinió dels autors.

Impremta: Gràfiques del Foix



Informe elaborat per:



Autor: David Moreno
Activa Prospect SL

Activa Prospect SL
(Research & Solutions)
Centre d'Empreses de Noves
Tecnologies
Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès

Tel. +34 935 820 177
Fax. +34 935 801 354
activapropect@activapropect.cat
<http://www.activapropect.cat>

Sumari

Presentació	1
Transformació digital i el seu impacte en la competitivitat comarcal.....	3
Què és la competitivitat territorial?	8
Quin interès té analitzar l'entorn territorial?	9
Quins factors i dimensions de competitivitat analitza?	10
Com interpretar els resultats?	11
La competitivitat en el context regional europeu i mundial	12
Resultats: Índex FEGP 2024 de competitivitat territorial	14
L'Alt Penedès.....	28
Baix Penedès.....	36
Garraf	44
La competitivitat territorial i la seva operativització	52
Dimensió urbana i rural	54
Indicadors utilitzats en el model	55
Notes metodològiques	59
Bibliografia i fonts	60

El treball proporciona la posició que ocupen les 43 comarques catalanes en relació a un rànquing global de competitivitat i també en cadascun dels factors analitzats.

Es presenta un monogràfic que analitza l'impacte de la transformació digital en la competitivitat

L'Índex FEGP presenta els resultats de competitivitat i sostenibilitat de les tres comarques del Penedès, incloent els seus pilars i debilitats per competir en una economia global

L'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat comarcal manté la seva estructura basada en deu dimensions conceptualment construïdes a partir de cinquanta indicadors que avaluen diversos aspectes

Presentació

Enguany, l'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat Comarcal arriba a la seva 20a edició. Des del seu inici l'any 2004, en plena efervescència del debat europeu sobre la competitivitat, la Federació Empresarial del Penedès-Garraf va identificar la necessitat d'impulsar un debat territorial sobre aquest tema clau.

En aquest aniversari tan significatiu, hem volgut posar èmfasi en un aspecte que es considera fonamental per al desenvolupament econòmic de Catalunya en un context d'economia globalitzada: la digitalització. Aquesta s'ha convertit en un procés indispensable per a la competitivitat i el desenvolupament sostenible de les comarques catalanes. La digitalització no només facilita la creació de nous models de negoci i la millora de l'eficiència operativa, sinó que també obre l'accés a nous mercats i transforma els sectors tradicionals.

Per a les comarques de Catalunya, la digitalització representa una oportunitat única per a impulsar el creixement econòmic, millorar la qualitat de vida dels seus residents i augmentar la resiliència davant els canvis econòmics globals. Aquesta edició de l'Índex FEGP posa especial atenció en l'impacte de la digitalització com a factor clau per a la competitivitat comarcal.

Amb aquest objectiu, s'ha incorporat un primer capítol monogràfic en el qual s'explora detalladament com el desplegament d'infraestructures de telecomunicacions, el desenvolupament de serveis TIC, les activitats intenses en coneixement i tecnologia, i la formació de la població contribueixen a la competitivitat de les comarques catalanes. A més, s'han inclòs recomanacions concretes per a potenciar la transformació digital i millorar la competitivitat comarcal en el futur.

Aquestes recomanacions aborden diverses àrees d'acció, incloent el foment de la col·laboració públic-privada per a la millora de les infraestructures digitals, la promoció de programes de formació i capacitat en competències digitals per a la població activa, i el suport a les empreses locals en la seva transició cap a models de negoci més digitals i sostenibles. Així mateix, es destaca la importància d'una estratègia integral que involucri tots els actors territorials per a assegurar que la digitalització arribi a tots els racons de les nostres comarques, garantint així un desenvolupament equilibrat i inclusiu.

Amb aquesta edició especial de l'Índex FEGP, esperem contribuir a un debat constructiu i oferir eines pràctiques per a què les comarques catalanes puguin afrontar amb èxit els reptes i les oportunitats que presenta la digitalització en un món cada cop més interconnectat i competitiu.

En els següents apartats es presenten els aspectes metodològics que ajuden a interpretar els resultats. A continuació, es mostren els resultats obtinguts pel conjunt de comarques catalanes, permetent una anàlisi general del seu posicionament en relació amb les diferents dimensions de competitivitat i sostenibilitat analitzades, així com la seva evolució.

Tot seguit, es detallen els resultats amb un major nivell de precisió per a les tres comarques del Penedès, analitzant les seves dinàmiques a llarg termini i els canvis experimentats durant el 2023. També s'examinen els pilars de la seva competitivitat i sostenibilitat, així com les principals debilitats que presenta cada comarca per competir en una economia global basada en el coneixement i la tecnologia. Finalment, cada capítol comarcal conclou amb orientacions estratègiques per contribuir al procés de presa de decisions.

Pel que fa a la metodologia, s'ha mantingut el mateix marc conceptual i els mateixos indicadors utilitzats en edicions anteriors de l'Índex FEGP de Competitivitat i Sostenibilitat Comarcal. Això és important per garantir la coherència en les sèries temporals i permetre realitzar anàlisis comparatives entre les diferents edicions de l'Índex. Tanmateix, cal assenyalar els següents canvis:

Enguany s'ha incorporat en l'anàlisi comarcal la recent creada comarca del Lluçanès, passant el rànquing a contemplar un total de 43 comarques, fet que pot haver alterat les posicions relatives en alguns indicadors. La incorporació d'aquesta comarca i les posicions que ocupa en l'Índex cal considerar-les provisionals, ja que l'estadística oficial encara no ha incorporat la comarca i només estan disponibles els indicadors que es poden construir

per agregació municipal. Per tant, la situació del Lluçanès en l'edició actual es basa majoritàriament en estimacions provisionals. Aquesta situació també afecta Osona, ja que s'han hagut d'estimar alguns indicadors per adaptar-se a la nova realitat comarcal. En alguns indicadors més conjunturals, això pot haver influït en la seva dinàmica, per exemple, en els de població, ja que no s'han refet les sèries anteriors i caldrà tenir-ho en compte en l'anàlisi dels resultats.

Un altre canvi metodològic destacable és que durant el segon semestre de 2023 la Tresoreria General de la Seguretat Social ha realitzat un procés de reclassificació de les afiliacions en la divisió d'activitat de les Administracions Públiques, transferint molts dels seus afiliats a la divisió d'activitat d'Educació. Això ha afectat notablement l'indicador que mesura el grau de desenvolupament de les activitats educatives a les comarques. Aquesta reassignació també ha tingut una component territorial, registrant un increment significatiu en determinades comarques on es troben les seus dels Serveis Territorials del Departament d'Ensenyament. Això ha tingut un impacte especialment notable en comarques com el Baix Penedès, on s'han assignat totes les afiliacions de la vegueria Penedès, unes 5.000 afiliacions, resultant en un increment interanual del 20% en l'afiliació global comarcal respecte el mateix trimestre de l'any anterior. Per tant, en aquesta edició cal tenir en compte aquest canvi en l'anàlisi de diversos indicadors afectats, com la creació d'ocupació, els llocs de treball en educació i els serveis intensius en coneixement i tecnologia. Les comarques afectades per aquesta decisió administrativa inclouen el Bages, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Gironès, el Maresme, el Segrià, el Baix Ebre, el Tarragonès, el Vallès Occidental i el Pallars Jussà.

Un any més, l'equip d'Activa Prospect és el responsable d'elaborar l'informe, amb el suport de CaixaBank i el recolzament institucional de la Diputació de Barcelona, a través de l'Agència de Desenvolupament Comarcal Node Garraf, així com dels Ajuntaments de Vilanova i la Geltrú i Vilafranca del Penedès.

La digitalització permet la creació de nous models de negoci, la millora de l'eficiència operativa, l'accés a nous mercats i la transformació dels sectors tradicionals

La digitalització també té un impacte positiu en la millora de la qualitat de vida, l'atracció i retenció de talent, la resiliència econòmica i la sostenibilitat ambiental

La transformació digital presenta desafiaments com la bretxa digital, la manca d'infraestructures rurals, la necessitat de formació i capacitat de la població, i la seguretat cibernètica

Transformació digital i el seu impacte en la competitivitat comarcal

En les últimes dècades, la digitalització ha transformat profundament les economies a nivell global. Aquesta transformació no només ha canviat la manera com es desenvolupen les activitats econòmiques, sinó que també ha redefinit els factors que determinen la competitivitat de les regions. Les comarques catalanes, amb la seva diversitat econòmica i demogràfica, no són una excepció. La digitalització ofereix oportunitats per a potenciar el creixement econòmic, millorar la qualitat de vida dels residents i augmentar la resiliència davant els canvis econòmics globals.

La digitalització es pot definir com el procés d'incorporació de tecnologies digitals a les activitats econòmiques, socials i culturals. Això inclou la implementació de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), la connectivitat a internet d'alta velocitat, l'ús de dades massives (big data), la intel·ligència artificial (IA), l'automatització i altres tecnologies emergents. Aquest procés permet la creació de nous models de negoci, la millora de l'eficiència operativa, l'accés a nous mercats i la transformació dels sectors tradicionals.

La importància de la digitalització per a la competitivitat comarcal rau en diversos aspectes clau:

Millora de l'eficiència i la productivitat: Les tecnologies digitals permeten optimitzar els processos empresarials, reduir costos i millorar la qualitat dels productes i serveis. Això es tradueix en una major productivitat, que és essencial per a mantenir la competitivitat en un mercat globalitzat.

Creació de nous sectors econòmics: La digitalització facilita l'emergència de nous sectors econòmics i models de negoci, com les startups tecnològiques, les plataformes digitals i els serveis basats en la intel·ligència artificial. Aquestes noves oportunitats econòmiques poden diversificar l'economia comarcal i crear llocs de treball d'alt valor afegit.

Accés a nous mercats: La connectivitat digital permet que les empreses locals puguin accedir a mercats nacionals i internacionals de manera més eficient i cost-efectiva. Això és especialment important per a les petites i mitjanes empreses (PIMEs), que poden expandir el seu abast més enllà dels límits geogràfics tradicionals.

Millora de la qualitat de vida: Les tecnologies digitals poden millorar significativament la qualitat de vida dels residents mitjançant l'accés a serveis educatius, sanitaris i culturals en línia. A més, la digitalització dels serveis públics pot fer-los més accessibles i eficients.

Atracció i retenció de talent: Un entorn digital avançat és atractiu per als professionals qualificats, especialment aquells en sectors tecnològics i científics. Això pot ajudar a les comarques a atraure i retenir talent, que és un component essencial per al desenvolupament econòmic i la innovació.

Resiliència econòmica: La digitalització augmenta la resiliència de les economies davant les crisis econòmiques i les disrupcions. Durant la pandèmia de COVID-19, per exemple, les empreses i regions amb una infraestructura digital robusta van poder adaptar-se millor a les restriccions i mantenir la continuïtat operativa mitjançant el teletreball i el comerç electrònic.

Sostenibilitat: Les tecnologies digitals poden contribuir a una major sostenibilitat ambiental mitjançant l'eficiència energètica, la reducció de residus i la promoció de pràctiques empresarials més ecològiques. A més, la digitalització pot facilitar la gestió intel·ligent de les ciutats i els recursos naturals.

Tot i les múltiples oportunitats, la transformació digital també presenta desafiaments que han de ser abordats per a garantir un desenvolupament equilibrat i inclusiu. La bretxa digital, la manca d'infraestructures en zones rurals, la necessitat de formació i capacitat de la població, i la seguretat cibernètica són alguns dels obstacles que les comarques han d'afrontar per a aprofitar plenament els beneficis de la digitalització.

En aquest capítol, s'explora com el desplegament d'infraestructures de telecomunicacions, el desenvolupament de serveis TIC, les activitats intensives en

Malgrat els avenços recents en el desplegament de les infraestructures de telecomunicacions d'alta capacitat i l'elevada cobertura poblacional que registra Catalunya en el seu conjunt, persisteixen diferències significatives entre les comarques rurals i les urbanes, que limiten el seu desenvolupament

coneixement i tecnologia, i la formació de la població contribueixen a la competitivitat de les comarques catalanes. A més, es presenten recomanacions específiques per a potenciar la transformació digital i millorar la competitivitat comarcal en el futur.

Desplegament de les infraestructures de telecomunicacions

Les infraestructures de telecomunicacions, particularment la cobertura de fibra òptica i les tecnologies mòbils com el 4G i el 5G, són la columna vertebral de la digitalització. La fibra òptica permet una transmissió de dades a alta velocitat, essencial per al funcionament eficient dels serveis TIC i altres aplicacions digitals avançades. Aquesta infraestructura no només facilita la comunicació i l'accés a la informació, sinó que també impulsa la innovació i el creixement econòmic, ja que permet el desenvolupament de tecnologies com l'Internet de les Coses (IoT), la intel·ligència artificial (IA) i el big data. A més, les tecnologies mòbils com el 4G i el 5G amplien aquesta connectivitat més enllà de les zones urbanes, oferint una major flexibilitat i cobertura en àrees més remotes. Aquestes tecnologies són crucials per assegurar que les zones rurals i intermèdies també puguin beneficiar-se de la transformació digital, contribuint a una distribució més equitativa de les oportunitats de creixement i desenvolupament. En aquest context, la cobertura de fibra òptica i les tecnologies mòbils són fonamentals per a la competitivitat comarcal, ja que garanteixen una infraestructura sòlida sobre la qual es pot construir una economia digital dinàmica i resiliència.

La cobertura de fibra òptica a Catalunya ha experimentat un augment significatiu, passant del 86,4% el 2018 al 96,2% el 2022 (darrera dada publicada pel Ministeri). En els darrers anys, aquesta evolució ha estat especialment positiva a les comarques rurals, on la cobertura ha crescut de manera considerable, reduint la bretxa digital respecte a les zones urbanes i intermèdies.

En l'àmbit rural, la cobertura mitjana ha passat de ser del 44,9% el 2018 al 77,3% el 2022, un augment impressionant que reflecteix els esforços fets per millorar l'accessibilitat a les tecnologies de la informació i la comunicació en aquestes zones. Algunes comarques com el Pallars Jussà i la Ribera d'Ebre han vist augmentar la seva cobertura de manera notable, amb increments que van del 54,2% al 72,3% i del 53,3% al 67,4% respectivament.

A les comarques d'àmbit intermedi, la cobertura mitjana ha passat del 58,4% el 2018 al 87,9% el 2022. Comarques com el Bages i el Baix Empordà han experimentat augments significatius, aconseguint cobertures del 94,0% i 93,4% respectivament el 2022.

Les zones urbanes, que ja comptaven amb altes cobertures el 2018, han consolidat la seva situació amb cobertures gairebé totals el 2022. Per exemple, el Barcelonès i el Vallès Occidental mantenen una cobertura de fibra òptica de gairebé el 100%, assegurant una connectivitat excel·lent.

Pel que fa al desplegament de la tecnologia mòbil 5G, Catalunya ha experimentat un creixement significatiu, passant d'una cobertura del 59,6% el 2021 al 82,6% el 2022. Tanmateix, la situació del desplegament de la tecnologia 5G a les comarques catalanes revela diferències significatives entre els àmbits rurals, intermedis i urbans. La mitjana de cobertura 5G en les comarques rurals és del 39,5%, mentre que les comarques d'àmbit intermedi tenen una mitjana del 51,4%. Per altra banda, les comarques urbanes presenten una cobertura mitjana molt superior, arribant al 79,8%. Així, hi ha diversitat de cobertures entre les comarques, amb elevada cobertura a les urbanes com el Barcelonès (99,2%) i el Vallès Occidental (92,9%) i comarques com les Garrigues (0,2%) i la Terra Alta (7,2%) que encara tenen una cobertura molt limitada. Aquests contrastos posen de manifest la necessitat d'inversions específiques per assegurar una cobertura més equitativa a tot el territori.

En resum, tot i els progressos, persisteixen diferències significatives entre les comarques rurals, intermèdies i urbanes. Per abordar aquestes desigualtats, caldria prioritzar les inversions en infraestructures rurals, destinant fons específics per millorar la connectivitat; fomentar la col·laboració públic-privada per superar els reptes logístics i de rendibilitat en el desplegament de fibra òptica i altres tecnologies; implementar programes de subvencions i incentius fiscals per a empreses que desenvolupin infraestructures en zones menys accessibles; i explorar tecnologies alternatives com les connexions per satèl·lit per assegurar una cobertura universal. Aquestes mesures són essencials per reduir la bretxa digital, potenciar la competitivitat de totes les comarques

La millora de les infraestructures de telecomunicacions, especialment la fibra òptica, és crucial per al desenvolupament dels serveis TIC. Les comarques que han invertit en aquestes infraestructures han experimentat una major densitat de serveis tecnològics, augmentant així la seva competitivitat i creixement econòmic

Per impulsar el desenvolupament de serveis TIC i activitats intenses en coneixement, les comarques han de centrar-se tant en la millora de les infraestructures de telecomunicacions com en la creació d'un entorn que afavoreixi la innovació i el desenvolupament tecnològic

catalanes i assegurar que tots els ciutadans tinguin accés a les tecnologies de la informació i la comunicació necessàries per participar plenament en l'economia digital.

Desenvolupament de Serveis TIC

L'anàlisi de la correlació entre les infraestructures de telecomunicacions i el desenvolupament de serveis TIC mostra una relació positiva significativa, especialment pel que fa a la cobertura de fibra òptica. La presència de serveis de tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per cada 10.000 habitants està fortament correlacionada amb la cobertura de fibra òptica ($r = 0,80$). Això indica que les comarques amb millor infraestructura de telecomunicacions també tenen una major densitat de serveis TIC. Per exemple, el Barcelonès, amb una cobertura de fibra òptica del 99.8%, té la densitat més alta de serveis TIC, amb 344,9 per cada 10.000 habitants. Aquesta infraestructura robusta ha facilitat l'establiment de nombroses empreses tecnològiques, impulsant un ecosistema digital altament competitiu.

Aquesta correlació es pot explicar per diversos factors. La disponibilitat de fibra òptica permet una transmissió de dades a alta velocitat, essencial per al funcionament eficient de serveis TIC avançats com el núvol, l'Internet de les coses (IoT) i el big data. Així mateix, les empreses de serveis TIC sovint busquen regions amb infraestructures sòlides per garantir serveis de qualitat als seus clients. Un bon desplegament de fibra òptica contribueix també a crear un ecosistema digital dinàmic, beneficiant tant les empreses TIC com altres sectors econòmics que depenen de serveis digitals per a la seva operativa diària.

En conclusió, la millora de les infraestructures de telecomunicacions, especialment la fibra òptica, és crucial per al desenvolupament dels serveis TIC. Les comarques que han invertit en aquestes infraestructures han experimentat una major densitat de serveis tecnològics, augmentant així la seva competitivitat i creixement econòmic. Això subratlla la necessitat de continuar invertint en infraestructures de telecomunicacions per assegurar que totes les comarques puguin beneficiar-se de les oportunitats que ofereix la digitalització.

Desenvolupament d'activitats intenses en coneixement i tecnologia

Els serveis TIC no només depenen de les infraestructures, sinó també de la demanda generada per activitats intenses en coneixement i tecnologia. Les comarques que han aconseguit desenvolupar un ecosistema tecnològic dinàmic no només han invertit en infraestructures de telecomunicacions, sinó que també han creat un entorn favorable per a les activitats de recerca i desenvolupament (R+D) i les indústries de tecnologia avançada.

L'anàlisi mostra una correlació positiva significativa entre els serveis TIC i la presència de llocs de treball en recerca i desenvolupament ($r = 0,78$), així com en indústries de mitjana-alta tecnologia ($r = 0,76$). Això indica que les comarques amb una major presència de serveis TIC també tendeixen a tenir més llocs de treball en sectors intenses en coneixement. Per exemple, el Vallès Occidental i el Barcelonès, amb una alta densitat de serveis TIC, també compten amb una gran quantitat de llocs de treball en R+D i en indústries tecnològiques, creant un cicle virtuós de creixement tecnològic i innovació.

Aquesta relació suggereix que les comarques han de fomentar el desenvolupament de sectors intenses en coneixement per impulsar els serveis TIC. La presència d'activitats de R+D i tecnologia no només genera demanda per als serveis TIC, sinó que també atrau talent qualificat i inversions en infraestructures digitals. Per exemple, la creació de clústers tecnològics i científics, la col·laboració amb universitats i centres de recerca, i el suport a startups tecnològiques són estratègies clau que poden estimular aquest desenvolupament. Això, al seu torn, contribueix a una economia més dinàmica i diversificada, capaç de competir en un mercat global cada vegada més digitalitzat.

En resum, per impulsar el desenvolupament de serveis TIC i activitats intenses en coneixement, les comarques han de centrar-se tant en la millora de les infraestructures de telecomunicacions com en la creació d'un entorn que afavoreixi la innovació i el desenvolupament tecnològic. Això inclou polítiques per fomentar la recerca, incentius per a la instal·lació d'empreses tecnològiques i la promoció de la col·laboració entre el sector públic, privat i acadèmic.

La inversió en la formació de la població és una estratègia fonamental per fomentar el desenvolupament d'activitats intensives en coneixement i tecnologia

Aquesta no s'ha de limitar a l'educació formal, sinó a la capacitat en noves habilitats digitals i tecnològiques, així com l'alfabetització digital

És la manera d'assegurar que les empreses tinguin accés a un capital humà altament qualificat i preparat per a les demandes de sectors innovadors

Formació de la població

La formació de la població és un factor crucial que influeix en el desenvolupament d'activitats de valor afegit i la capacitat d'una comarca per adoptar i integrar tecnologies avançades. La qualificació i el nivell educatiu de la població són determinants essencials per a la competitivitat en un entorn econòmic globalitzat, especialment en sectors intensius en coneixement i tecnologia.

Hi ha una correlació significativa entre el percentatge de titulats superiors i la presència d'activitats intensives en coneixement ($r = 0,74$). Això suggereix que les regions amb una població més formada tenen una major capacitat per desenvolupar i sostenir activitats d'alt valor tecnològic. Per exemple, comarques com el Barcelonès i el Vallès Occidental, que tenen un alt percentatge de titulats superiors, també mostren una elevada presència de llocs de treball en sectors de recerca, desenvolupament i tecnologia avançada.

El desenvolupament de competències avançades i la formació contínua són claus per mantenir i augmentar aquesta competitivitat. Això implica no només la promoció de l'educació superior, sinó també la millora de la qualitat de la formació tècnica i professional. Iniciatives com la col·laboració entre universitats i empreses, la creació de programes de formació específica en tecnologies emergents i l'establiment de centres d'excel·lència tecnològica poden ser fonamentals per aconseguir aquests objectius.

A més, la formació de la població no es limita a l'educació formal. La capacitat en noves habilitats digitals i tecnològiques, així com l'alfabetització digital, són elements crítics per assegurar que tota la població pugui participar i beneficiar-se de l'economia digital. Programes de formació a mida, adaptats a les necessitats del mercat laboral local, poden ajudar a reduir la bretxa de competències i assegurar que les empreses tinguin accés a un capital humà altament qualificat i preparat per a les demandes de sectors innovadors.

En conclusió, la inversió en la formació de la població és una estratègia fonamental per fomentar el desenvolupament d'activitats intensives en coneixement i tecnologia. Les comarques que aconsegueixen elevar el nivell educatiu i de formació dels seus residents tindran una avantatge competitiva significativa en un mercat global cada cop més basat en el coneixement i la innovació.

Conclusions

L'anàlisi de la transformació digital i el seu impacte en la competitivitat comarcal mostra que assegurar una infraestructura de telecomunicacions robusta i àmplia és el primer pas essencial per a la millora de la competitivitat. La cobertura de fibra òptica i les tecnologies mòbils avançades com el 4G i el 5G són imprescindibles per a la transmissió de dades ràpida i eficient, permetent el desenvolupament de serveis TIC i altres aplicacions digitals avançades. Les comarques amb millor infraestructura de telecomunicacions, com el Barcelonès, que té gairebé el 100% de cobertura de fibra òptica, presenten una major densitat de serveis TIC, cosa que afavoreix un ecosistema digital altament competitiu. Això indica que invertir en infraestructures de telecomunicacions és un pas fonamental per qualsevol comarca que vulgui millorar la seva competitivitat mitjançant la digitalització. Tanmateix, com el seu desplegament és una política de país caldrà prioritzar inversions específiques per assegurar una cobertura més equitativa a tot el territori.

Un altre factor crucial per a la competitivitat és la formació de la població. La correlació significativa entre el percentatge de titulats superiors i la presència d'activitats intensives en coneixement indica que les comarques amb una població més formada tenen una major capacitat per desenvolupar i sostenir activitats d'alt valor tecnològic. Les comarques com el Barcelonès i el Vallès Occidental, amb un alt percentatge de titulats superiors, mostren una elevada presència de llocs de treball en sectors de recerca, desenvolupament i tecnologia avançada. La inversió en l'educació superior i la formació contínua és, per tant, clau per mantenir i augmentar aquesta competitivitat. Programes educatius i de formació en tecnologies emergents (STEM), col·laboracions entre universitats i empreses, i la capacitat en noves habilitats digitals són estratègies fonamentals per assolir aquests objectius.

A més, el desenvolupament de serveis TIC i activitats intensives en coneixement és fonamental per fomentar la innovació i el creixement econòmic. Hi ha una correlació positiva significativa entre els serveis TIC i la presència de llocs de treball en recerca i desenvolupament i en indústries de mitjana-alta tecnologia. Això suggereix que les

comarques amb una major presència de serveis TIC també tenen més llocs de treball en sectors intensius en coneixement, creant un cicle virtuós de creixement tecnològic i innovació. La creació de clústers tecnològics, la col·laboració amb universitats i centres de recerca, i el suport a startups tecnològiques són estratègies clau per estimular aquest desenvolupament.

En resum, per impulsar la competitivitat comarcal mitjançant la digitalització, és essencial garantir una infraestructura de telecomunicacions sòlida, fomentar l'educació superior i la formació especialitzada, i promoure el desenvolupament de serveis TIC i activitats intensives en coneixement. Aquestes mesures són imprescindibles per reduir la bretxa digital, potenciar la competitivitat de totes les comarques catalanes i assegurar que tots els ciutadans tinguin accés a les tecnologies de la informació i la comunicació necessàries per participar plenament en l'economia digital.

Què és la competitivitat territorial?

El concepte de competitivitat és un concepte polièdric pel qual hi ha diferents aproximacions possibles: des del punt de vista territorial, sectorial i empresarial. Aquestes aproximacions s'han desenvolupat des dels inicis de l'anàlisi econòmica, quan els economistes clàssics identificaven quatre grans factors: el sòl, el capital, els recursos naturals i el treball. Tanmateix, al llarg dels anys, s'han anat introduint diferents aspectes, esdevenint la competitivitat un concepte bastant més complex, tal i com s'entén en l'actualitat.

Així, a finals del segle XIX, s'incideix en la importància del paper dels emprenedors i de la gestió empresarial, com a factors clau de la competitivitat. Posteriorment, a mitjans del XX, es posa de relleu la importància de l'educació i la innovació tecnològica, com a factors subjacents del creixement econòmic. Actualment, el concepte s'ha ampliat encara més, introduint-hi el "coneixement" com un dels factors claus.

La complexitat del concepte, així com el seu caràcter multidimensional, fan que se'n puguin trobar diverses definicions. En aquest sentit, els diferents organismes internacionals que s'encarreguen d'analitzar la competitivitat a nivell mundial aporten la seva pròpia definició:

<p>IMD (World Competitiveness Yearbook)</p>	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és l'habilitat d'una nació per a crear i mantenir més valor afegit a les seves empreses i més prosperitat pels seus habitants.
<p>World Economic Forum (Global Competitiveness Report)</p>	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és l'habilitat d'un país per a assolir elevades taxes de creixement del PIB per càpita.
<p>European Commission (Competitiveness Advisory Group)</p>	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat implica elements de productivitat, eficiència i rendibilitat. Però no és una finalitat per si sola. És una forma d'elevat el nivell de vida i d'incrementar el benestar social. Generalment, incrementant la productivitat i l'eficiència, en el context de l'especialització internacional, la competitivitat proveeix les bases per a augmentar els salaris de les persones (excloent la inflació).
<p>OCDE</p>	<ul style="list-style-type: none"> La competitivitat és el grau en què una nació pot, sota les condicions de lliure mercat, produir productes i serveis que assoleixin els estàndards dels mercats internacionals, al mateix temps que estimula el manteniment i l'expansió dels ingressos reals dels seus habitants a llarg termini.

Segons el que es desprèn d'aquestes diferents definicions, la competitivitat es revela com un concepte aplicable no solament a les empreses o als sectors econòmics, sinó que també es pot utilitzar per a l'anàlisi d'espais geogràfics.

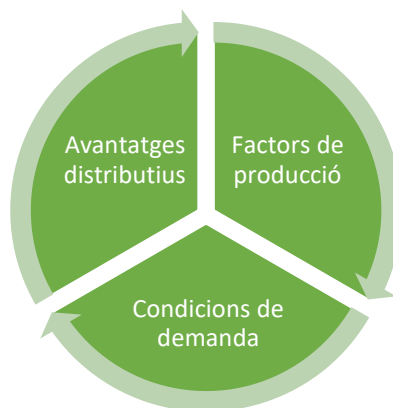
Sota aquesta òptica, la productivitat de les empreses està íntimament relacionada amb les condicions de l'entorn immediat en el que operen (economies externes). Per exemple, quan més sofisticades són les estratègies empresarials i els sistemes de producció, més necessari és tenir una oferta laboral d'alta qualificació, major informació, millors infraestructures, millors proveïdors, millors centres de recerca i innovació, etcètera. La provisió d'aquests factors generen rendiments creixents a les empreses localitzades al territori ja que redueix el cost dels factors de producció i genera economies d'escala.

Quin interès té analitzar l'entorn territorial?

En el context actual de globalització de l'economia, la rivalitat entre els territoris per a l'atracció d'inversions privades, de fons públics, de turistes o d'activitats de renom, s'agudita amb l'objectiu d'incrementar els seus recursos locacionals que a mig i llarg termini generin economies externes d'escala i d'abast per a les seves empreses i sectors més rellevants. Així, els territoris competeixen per les inversions que propiciïn el seu creixement econòmic, que generin ocupació o que afavoreixin la producció.

En aquest marc, els determinants de la competitivitat territorial són les condicions d'entorn que ofereixen els territoris (en aquest cas delimitats per les comarques) per a l'eficiència microeconòmica de les unitats productives. Són avantatges que no es generen dins l'empresa i les condicions del seu entorn més immediat són el que s'anomenen economies externes. En base a aquestes externalitats, els avantatges competitius que ofereixen els territoris es poden agrupar en tres grans eixos:

EIXOS DE LA COMPETITIVITAT TERRITORIAL



Nota: els factors de producció condicionen l'aparició i desenvolupament de clústers regionals, que són resultat de les economies d'aglomeració. Aquests territoris presenten avantatges fruit de la interacció entre agents productius localitzats de forma concentrada.

Les economies derivades d'una estructura espacial concentrada afavoreixen l'aparició d'economies d'escala (ja que es pot produir a un menor cost) i reforcen l'esquema de localització aglomerat en el que es produeix una concentració espacial de l'activitat i dels factors de producció. De fet, els clústers són fruit de la concentració d'empreses que, al seu torn, generen economies de localització. Aquestes economies externes són conseqüència de la possibilitat de compartir mercats de treball qualificats conjunts, serveis i subministres especialitzats i de compartir i difondre coneixement i/o tecnologies. D'altra banda, l'existència d'un entorn urbà en el que existeix una elevada concentració de població afavoreix l'existència de bones infraestructures, la formació de la població o els serveis institucionals, aspectes que també són determinants pel desenvolupament de l'activitat i la competitivitat de les empreses. Aquestes externalitats s'anomenen economies d'urbanització. Tanmateix, la manca de determinats factors com són el sòl i l'espai per a l'activitat econòmica, els recursos naturals, o el capital, poden frenar la concentració d'activitat i el desenvolupament d'aquests clústers.

Altres avantatges competitius tenen a veure amb l'economia espacial i la naturalesa geogràfica dels territoris. Són els avantatges distributius i estan relacionats amb les condicions que ofereixen els territoris per a la distribució dels seus productes i serveis. Per exemple, la seva posició geogràfica, les connexions amb l'exterior, les infraestructures i els serveis de transport, etc. Normalment, els territoris afavorits per la seva posició geogràfica respecte als mercats registren una elevada productivitat i les forces d'aglomeració generen cercles virtuoses que reforcen el seu desenvolupament.

Determinats béns i serveis no té sentit produir-los si no hi ha un mercat mínim que garanteixi la seva producció de forma eficient. Així, la dimensió del mercat interior dels territoris determina la capacitat d'atraure indústries i sectors productius que cerquen economies d'escala com a font de competitivitat. D'altra banda, les necessitats i les exigències dels mercats també influeixen en les condicions de la demanda (les empreses han d'evolucionar per a atendre les necessitats dels seus clients), així com el creixement de la demanda interior, que es pot donar per un increment demogràfic, de les inversions empresarials o com a resultat de processos d'innovació. Un altre factor que pot modificar les condicions de la demanda és el grau d'internacionalització del teixit empresarial.

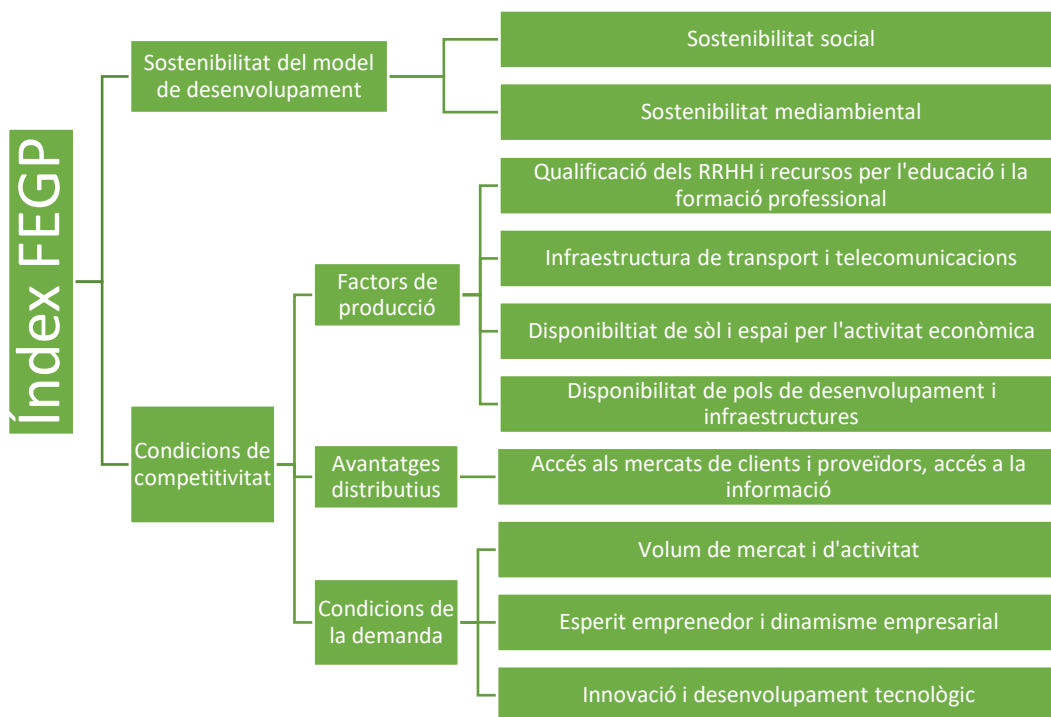
L'Índex està conformat per 50 indicadors desagregats a nivell comarcal i agrupats en 10 dimensions que conformen el model d'anàlisi de la competitivitat comarcal

Quins factors i dimensions de competitivitat analitza?

Inicialment, durant el procés de definició de l'Índex l'any 2004, es van tenir en compte els treballs desenvolupats per diferents equips d'economia aplicada en l'àmbit català i espanyol. No obstant, a diferència d'altres experiències, es va considerar oportú que a més dels factors econòmics, s'havien d'introduir aspectes relacionats amb qüestions socials o ambientals, en la línia dels plantejaments de l'Estratègia de Lisboa i l'Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'Economia catalana vigents en aquell moment. Així, el resultat és una adaptació dels enfocaments sobre els avantatges competitius de les nacions i de les teories de localització de les activitats econòmiques, complementada amb l'anàlisi de la sostenibilitat, tant social com mediambiental, del model de desenvolupament local. En aquesta línia, s'han incorporat en l'Índex elements com que el fet que el model econòmic i de desenvolupament comporti l'assoliment d'una elevada participació en el mercat laboral, una millora en la qualitat de l'ocupació i una gestió mediambiental dels recursos naturals utilitzats.

En l'edició de 2009, a partir de la reflexió realitzada durant les sis edicions anteriors, es va realitzar un canvi metodològic d'una certa entitat¹. Així, mirant de seguir la línia encetada però, al mateix temps, introduint aspectes de millora al model, es va fer un plantejament que s'inspira en els treballs sobre l'anàlisi de la competitivitat realitzats per *Michael Porter*, i el seu "Diamant de la Competitivitat"², on s'operativitza el concepte de competitivitat, amb plantejaments aplicables a diferents contextos i fenòmens socials. També es van tenir en compte els darrers treballs i els últims avenços pel que fa a l'operativització del concepte, sobretot en l'anàlisi de la competitivitat regional europea³. Els canvis es poden consultar en l'edició de 2009.

El model resultant analitza les 42 comarques catalanes a partir de 50 indicadors diferents. Aquests indicadors han estat agrupats en 10 subdimensions, les dues primeres centrades en la sostenibilitat del model de desenvolupament dels territoris i les altres vuit en les condicions de competitivitat, que al seu torn han estat agrupades segons si corresponen als factors de producció, als avantatges distributius o a les condicions de la demanda. El model utilitzat i les dimensions i subdimensions utilitzades per a analitzar la competitivitat de les comarques es resumeix en el gràfic següent:



¹ Els detalls dels canvis metodològics introduïts es poden consultar en l'edició de 2009 al web de la FEGP (www.fegp.cat).

² Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

³ Veure bibliografia.

L'Índex no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques, sinó que determina la seva posició en base a les condicions que ofereix l'entorn comarcal per a afavorir la competitivitat de les empreses

Les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols

Com interpretar els resultats?

En l'operativització de l'Índex s'han donat pesos diferents a cadascun dels factors que formen el model d'anàlisi. En aquest sentit, la disponibilitat de serveis avançats així com la generació d'activitat al voltant de serveis intensius en coneixement i de productes amb un important component tecnològic, s'han considerat estratègies de competitivitat a llarg termini que permeten consolidar i augmentar els avantatges competitius. És per això que s'ha donat un pes major a aquelles dimensions que tenen a veure amb aquest fet, com són les relacionades amb la qualificació, la innovació i el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. Per altra banda, també s'ha assignat un pes important als avantatges competitius distributius. És a dir, aquells que es basen en el fet que les economies són cada dia més obertes i, per tant, tenen un pes important aquells factors que poden incidir-hi en major grau, com ara les infraestructures de transport i comunicacions i l'accés als mercats.

L'Índex permet aproximar-se a les condicions (o externalitats) que presenten els territoris per a competir en una economia globalitzada i basada en serveis intensius en coneixement i en indústria d'alta tecnologia.

Dit això, és important tenir present en la interpretació dels resultats, que l'Índex FEGP no analitza el creixement ni el grau de desenvolupament econòmic de les comarques ni tampoc analitza la millora de les condicions de vida, que són en definitiva indicadors de resultats i d'impacte de com les unitats productives utilitzen els recursos i els avantatges que disposen. Aquest no és l'objectiu d'aquest treball i no s'inclouen, però es poden aproximar a partir de variables macroeconòmiques com l'ocupació, la producció, la inversió, la productivitat, les rendes o altres de satisfacció de la població. Moltes d'elles són difícils d'aproximar en el context territorial en el que es planteja l'estudi: el context comarcal.

En conseqüència, una millor posició en relació als determinants de competitivitat de les comarques no sempre comporta un millor comportament econòmic i millores en els nivells de benestar. Aquests aspectes dependran de com s'hagin utilitzat aquests factors de cara a consolidar i augmentar els avantatges competitius (l'adequació de les estratègies i les inversions), del comportament de la resta de territoris i de l'impacte social i mediambiental del model de creixement.

Un altre aspecte rellevant a tenir en compte a l'hora d'interpretar els resultats són les limitacions inherents a la unitat territorial adoptada: la comarca. En aquesta adaptació dels models que s'utilitzen a escala nacional i regional és important tenir present, d'una banda, que els governs locals tenen poca capacitat d'influir en la formulació de polítiques macroeconòmiques (sobretot les fiscals, energètiques, laborals, etc.) i, de l'altra, que el treball i el capital tenen una major mobilitat a escala local.

Tot i aquests condicionants, l'exercici esdevé útil, atès que sí que es pot intervenir, o almenys tenir capacitat d'influir, en alguns aspectes a nivell comarcal en relació a les infraestructures viàries, a les infraestructures de telecomunicacions, a la disponibilitat de sòl, a l'educació i la capacitació pel treball, a la generació d'economies de localització (clústers), a la flexibilitat institucional, al desenvolupament d'agents que incentivin la cooperació, al diàleg i la formulació de polítiques, etc. De fet, el planejament estratègic també permet posar en pràctica polítiques i iniciatives beneficioses per a l'estructura econòmica local (reestructuració i impuls de les activitats).

L'objecte final d'aquest treball és, doncs, ajudar a definir amb major precisió les estratègies territorials i les inversions necessàries a dur a terme en cada àmbit analitzat per tal d'avançar en el desenvolupament econòmic i social de les comarques en què la FEGP és un agent econòmic i social de referència. Així, amb aquesta publicació pretén introduir elements per a la reflexió territorial que serveixin pel debat sobre les estratègies a emprendre en el futur i per a fer el seguiment dels avenços assolits.

El sistema de posicions relatives (o rànquings) utilitzat és un sistema que, com s'ha demostrat, indueix a l'acció i al debat, atès que la comparació interterritorial ajuda a valorar si s'és competitiu o no en un determinat àmbit. Al mateix temps, les posicions sintetitzen, de forma molt entenedora, el lloc que ocupa cada comarca en els diferents

àmbits analitzats. A partir d'aquestes posicions, és fàcil establir els punts forts i punts febles del model de competitivitat i portar a terme una diagnosi encertada de la situació.

Cal tenir en compte, tanmateix, que són els perfils comarcals els que realment permeten concretar com un territori defineix el seu model de competitivitat i les estratègies a desenvolupar, tal com demostra el fet que, amb els resultats del rànquing a la mà, unes condicions de competitivitat òptimes no sempre guarden una relació directa amb impactes positius en els nivells de benestar (en termes de renda per càpita) i augments de la productivitat. Cal tenir en compte, doncs, que la voluntat de l'Índex és ajudar a definir les estratègies territorials en base als factors clau de desenvolupament de cada territori, però que l'ordenació resultant no deixa de ser un exercici economètric per tal d'aportar elements de debat i analitzar la realitat. No obstant, pot haver-hi territoris que siguin poc competitius en el marc global de competència internacional i basada en la nova economia, però que hagin desenvolupat estratègies de desenvolupament basades en economies regionals i nacionals centrades en sectors més tradicionals i en factors endògens, que han comportat nivells de benestar elevats, com podria ser el cas d'algunes de les comarques pirinenques o d'altres comarques fora de l'àmbit metropolità on el model de competitivitat centrat en la internacionalització de l'economia i la producció de béns i serveis intensius en coneixement tenen menor sentit i són d'altres els factors sobre els quals se sustenta el desenvolupament econòmic d'aquests territoris.

Així, cal remarcar que des del punt de vista empresarial, no hi ha cap comarca que tingui un avantatge absolut en totes les dimensions que han d'interessar els potencials inversors. Una empresa que cerca la proximitat als mercats, personal qualificat i estar en un ecosistema d'innovació, estarà interessada en una comarca diferent de la que cerca sòl industrial, força de treball mitjanament qualificada, bones infraestructures i serveis de transport per a distribuir les seves mercaderies. Per aquest motiu, les comarques que apareixen al capdavant del rànquing en l'Índex FEGP poden no ser atractives per a determinades empreses amb necessitats específiques diferents de les que són subjacents al model implementat. Amb tot, les comarques situades al capdavant de l'Índex són les que responen a un ventall més ampli de necessitats potencials, ja que en definitiva es pondera un conjunt de factors que es tenen en compte a l'hora de determinar la localització de les inversions.

En base a aquestes consideracions, les comarques han de definir les seves pròpies estratègies per tal d'atraure i propiciar les inversions futures, focalitzant els seus avantatges competitius i definint els seus propis nínxols: ja sia la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, la qualificació dels RRHH, les infraestructures de transport, l'accés als mercats, el volum de mercat, la qualitat mediambiental, o qualsevol altre factor. Aquestes estratègies són, en definitiva, les que han de dirigir el creixement econòmic del futur.

La competitivitat en el context regional europeu i mundial

Aquest apartat amplia el focus d'anàlisi de la situació competitiva de les comarques catalanes aprofundint en la situació de Catalunya i Espanya en el context de la resta de Comunitats Autònomes de l'Estat, del conjunt de regions de la Unió Europea i de països del món. Així doncs, a partir dels índexs de competitivitat elaborats per institucions com el Fòrum Econòmic Mundial (WEF), l'IMD o la Comissió Europea, entre d'altres, s'analiza la posició de Catalunya i de l'Estat.

Tot i que, evidentment, no es pot fer una comparació directa entre els diferents índexs, en tant que empren indicadors diferents. En termes generals sí que analitzen dimensions similars. Aspectes com la inversió en educació, la capacitat d'innovació, la qualificació dels recursos humans, etc. són transversals a totes les publicacions. Hi ha, però, un tret diferencial entre l'Índex FEGP que és només compartit pel Global Competitiveness Report (GCR) del World Economic Forum. Aquest és la introducció de la dimensió de la sostenibilitat al model. Així, mentre que informes com l'European Regional Competitiveness Index de la Comissió Europea o el Rànquing de Competitivitat Mundial de l'IMD només analitzen aspectes econòmics referents al mercat de treball, la inversió, la qualitat institucional, etc., tant l'Índex FEGP com el GCR contempen la dimensió de la sostenibilitat social -amb indicadors de desigualtat, seguretat laboral, etc.- i la dimensió de la sostenibilitat mediambiental, amb indicadors relacionats amb el consum de recursos, la gestió dels residus, etc. Val a dir, que aquestes dimensions ja van ser incorporades inicialment en el disseny de l'índex FEGP l'any 2004, mentre altres

organismes com el WEF els han incorporat recentment, a partir de l'adopció de l'agenda 2030 pel Desenvolupament Sostenible de l'ONU.

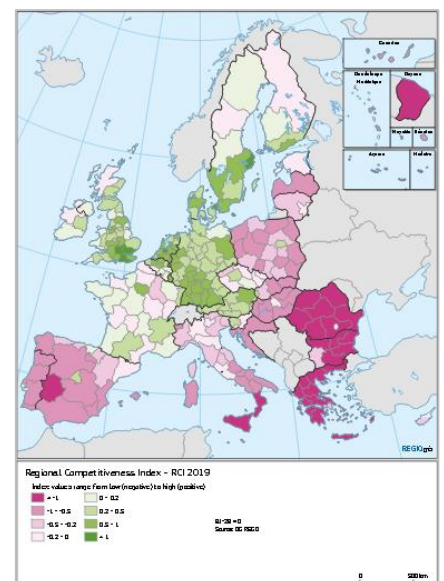


Els estudis analitzats situen l'economia espanyola a posicions mitjanes dels respectius rànquings de competitivitat amb factors com les infraestructures, la qualificació dels recursos humans o la competitivitat per costos com els pilars de la competitivitat de l'economia del país. Per contra, remarquen l'escassa inversió en I+D, la qualitat del mercat de treball, l'estabilitat macroeconòmica o el dinamisme empresarial com alguns dels factors en els que Espanya es troba més endarrerida.

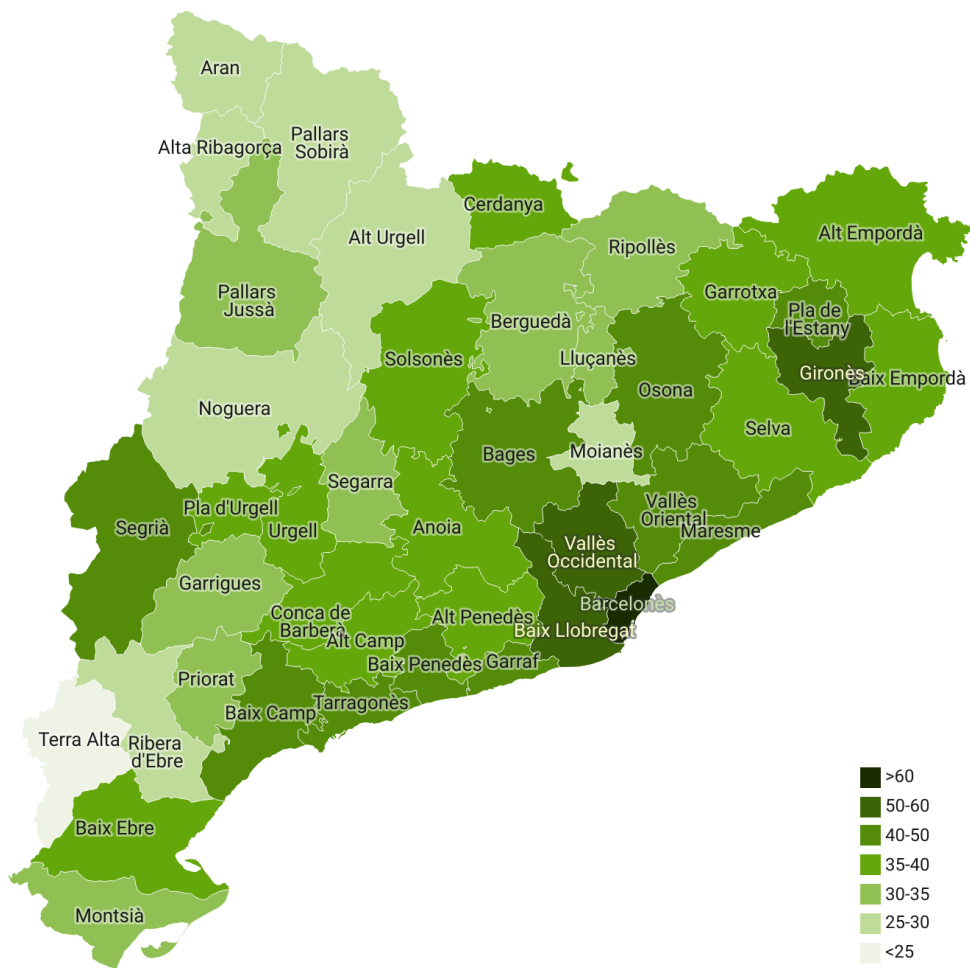
En aquest context, l'Informe de Competitividad Regional en España que elabora el Consejo General de Economistas de España situa a Catalunya com la 4a comarca més competitiva de l'estat, situada per darrere de la Comunitat de Madrid, la Comunitat Foral de Navarra i el País Basc.

Per altra banda, l'European Regional Competitiveness Index situa l'economia catalana com la tercera més competitiva d'Espanya. L'informe de la Comissió Europea situa a Catalunya en una posició intermèdia-baixa en relació a la resta de regions europees, amb una puntuació de 53,45 punts sobre 100, situant-se així per sota de la mitjana europea, situada als 60,3 punts.

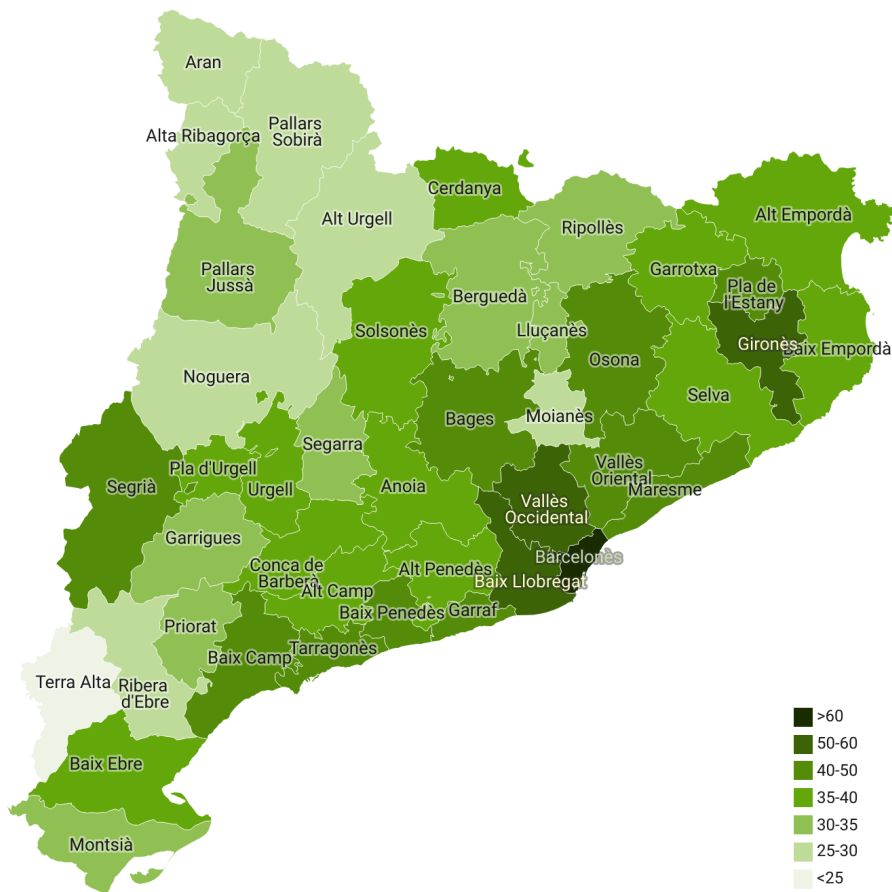
Així doncs, Catalunya és una de les regions més competitives d'Espanya, gràcies al seu sistema de salut, les infraestructures, la dimensió del mercat intern i la capacitat tecnològica. No obstant, en relació a la resta d'economies regionals europees, presenta endarreriments significatius en aspectes com la qualitat de les institucions, l'estabilitat macroeconòmica, l'educació superior o la sofisticació del teixit productiu.



Resultats: Índex FEGP 2024 de competitivitat territorial



Comarca	Índex	Ranq/43	Comarca	Índex	Ranq/43
Barcelonès	78,9	1	Anoia	36,5	23
Vallès Occidental	56,4	2	Baix Empordà	35,5	24
Baix Llobregat	53,1	3	Cerdanya	35,5	25
Gironès	52,4	4	Pla d'Urgell	35,3	26
Tarragonès	49,5	5	Baix Ebre	35,3	27
Vallès Oriental	46,5	6	Priorat	34,7	28
Segrià	45,8	7	Montsià	33,5	29
Maresme	44,8	8	Ripollès	32,6	30
Garraf	44,3	9	Pallars Jussà	31,8	31
Osona	42,6	10	Berguedà	31,7	32
Baix Camp	42,4	11	Segarra	31,6	33
Pla de l'Estany	41,6	12	Lluçanès	30,6	34
Bages	41,4	13	Garrigues	30,5	35
Baix Penedès	40,6	14	Moianès	29,7	36
Alt Penedès	39,8	15	Noguera	29,3	37
Alt Camp	38,5	16	Alt Urgell	28,5	38
Selva	38,3	17	Aran	27,7	39
Urgell	38,0	18	Pallars Sobirà	27,5	40
Conca de Barberà	38,0	19	Ribera d'Ebre	27,1	41
Garrotxa	37,5	20	Alta Ribagorça	25,6	42
Solsonès	37,3	21	Terra Alta	23,7	43
Alt Empordà	37,3	22			



ALT PIRINEU I ARAN

Comarca	índex	Ranq/43
Cerdanya	35,5	25
Pallars Jussà	31,8	31
Alt Urgell	28,5	38
Aran	27,7	39
Pallars Sobirà	27,5	40
Alta Ribagorça	25,6	42

PONENT

Comarca	índex	Ranq/43
Segrià	45,8	7
Urgell	38,0	18
Pla d'Urgell	35,3	26
Segarra	31,6	33
Garrigues	30,5	35
Noguera	29,3	37

CAMP DE TARRAGONA

Comarca	índex	Ranq/43
Tarragonès	49,5	5
Baix Camp	42,4	11
Alt Camp	38,5	16
Conca de Barberà	38,0	19
Priorat	34,7	28

PENEDÈS

Comarca	índex	Ranq/43
Garraf	44,3	9
Baix Penedès	40,6	14
Alt Penedès	39,8	15
Anoia	36,5	23

COMARQUES CENTRALS

Comarca	índex	Ranq/43
Osona	42,6	10
Bages	41,4	13
Solsonès	37,3	21
Berguedà	31,7	32
Lluçanès	30,6	34
Moianès	29,7	36

TERRES DE L'EBRE

Comarca	índex	Ranq/43
Baix Ebre	35,3	27
Montsià	33,5	29
Ribera d'Ebre	27,1	41
Terra Alta	23,7	43

METROPOLITÀ

Comarca	índex	Ranq/43
Barcelonès	78,9	1
Vallès Occidental	56,4	2
Baix Llobregat	53,1	3
Vallès Oriental	46,5	6
Maresme	44,8	8

COMARQUES GIRONINES

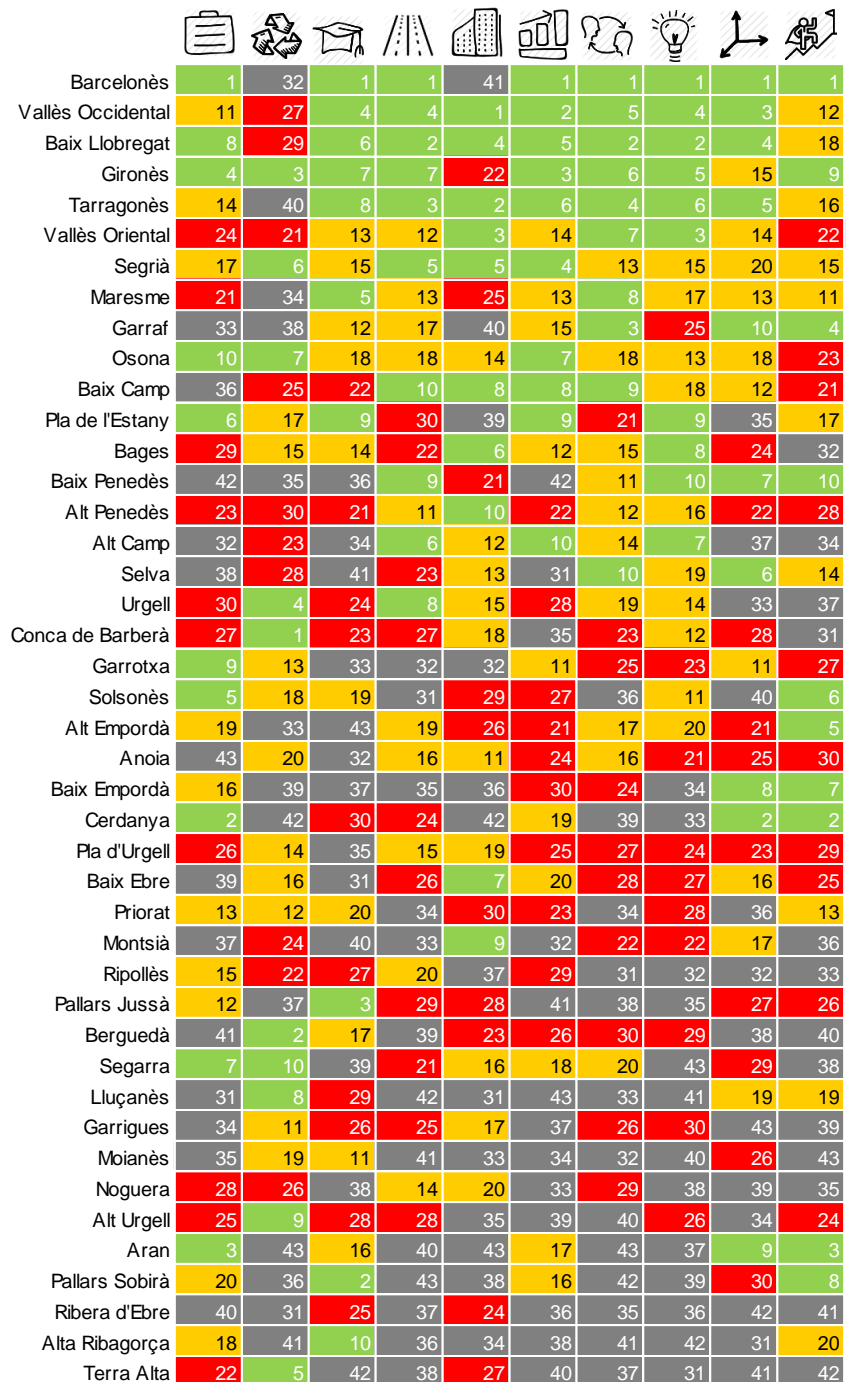
Comarca	índex	Ranq/43
Gironès	52,4	4
Pla de l'Estany	41,6	12
Selva	38,3	17
Garrotxa	37,5	20
Alt Empordà	37,3	22
Baix Empordà	35,5	24
Ripollès	32,6	30

PERFILS COMARCALS

En el següent gràfic es pot visualitzar el comportament de cada comarca en relació als 10 factors de competitivitat analitzats.

Es presenten les puntuacions obtingudes de les 43 comarques catalanes en cadascun dels 10 factors analitzats, de forma que es pot identificar en quins àmbits presenten avantatges competitiu i en quins no

1	Sostenibilitat social		6	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	
2	Sostenibilitat mediambiental		7	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	
3	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		8	Innovació, desenvolupament tecnològic	
4	Infraestructura de transport i comunicacions		9	Volum de mercat i d'activitat	
5	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica		10	Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	



Puntuació obtinguda en cadascun dels factors

rànquing	FACTORS DE SOSTENIBILITAT				FACTORS DE COMPETITIVITAT					Grup	
	Sostenibilitat social		Sostenibilitat mediambiental		Factors de producció						
					Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional		Infraestructura de transport i comunicacions		Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica		
1	Barcelonès	79,1	Conca de Barberà	83,3	Barcelonès	83,6	Barcelonès	96,9	Vallès Occidental	74,6	Alt
2	Cerdanya	69,2	Berguedà	82,1	Pallars Sobirà	73,0	Baix Llobregat	60,5	Tarragonès	60,0	
3	Aran	68,5	Gironès	79,1	Pallars Jussà	68,3	Tarragonès	53,4	Vallès Oriental	59,9	
4	Gironès	68,3	Urgell	78,1	Vallès Occidental	64,1	Vallès Occidental	48,2	Baix Llobregat	53,6	
5	Solsonès	66,5	Terra Alta	78,1	Maresme	61,7	Segrià	47,9	Segrià	53,5	
6	Pla de l'Estany	65,3	Segrià	75,9	Baix Llobregat	60,0	Alt Camp	44,0	Bages	48,2	
7	Segarra	64,8	Osona	75,8	Gironès	58,5	Gironès	42,6	Baix Ebre	46,3	
8	Baix Llobregat	58,8	Lluçanès	75,5	Tarragonès	56,4	Urgell	41,5	Baix Camp	42,9	
9	Garrotxa	58,2	Alt Urgell	75,1	Pla de l'Estany	55,7	Baix Penedès	41,3	Montsià	42,5	
10	Osona	58,1	Segarra	74,3	Alta Ribagorça	55,4	Baix Camp	40,9	Alt Penedès	42,5	
11	Vallès Occidental	57,2	Garrigues	74,1	Moianès	55,3	Alt Penedès	40,8	Anoia	42,4	
12	Pallars Jussà	57,0	Priorat	73,9	Garraf	55,3	Vallès Oriental	40,1	Alt Camp	42,2	
13	Priorat	56,6	Garrotxa	73,8	Vallès Oriental	51,7	Maresme	40,0	Selva	42,0	
14	Tarragonès	56,3	Pla d'Urgell	72,3	Bages	51,2	Noguera	37,8	Osona	41,6	
15	Ripollès	56,0	Bages	70,7	Segrià	50,6	Pla d'Urgell	37,5	Urgell	40,1	
16	Baix Empordà	55,0	Baix Ebre	69,5	Aran	49,9	Anoia	37,4	Segarra	38,5	
17	Segrià	54,5	Pla de l'Estany	69,4	Berguedà	48,7	Garraf	36,8	Garrigues	37,7	
18	Alta Ribagorça	54,5	Solsonès	69,3	Osona	48,6	Osona	35,6	Conca de Barberà	37,6	
19	Alt Empordà	54,2	Moianès	69,1	Solsonès	48,5	Alt Empordà	34,6	Pla d'Urgell	36,9	
20	Pallars Sobirà	52,9	Anoia	68,6	Priorat	46,8	Ripollès	33,9	Noguera	36,5	
21	Maresme	49,7	Vallès Oriental	68,5	Alt Penedès	45,0	Segarra	33,9	Baix Penedès	36,3	
22	Terra Alta	49,5	Ripollès	68,3	Baix Camp	44,5	Bages	33,5	Gironès	35,2	
23	Alt Penedès	49,3	Alt Camp	68,0	Conca de Barberà	43,4	Selva	32,7	Berguedà	35,2	
24	Vallès Oriental	48,2	Montsià	67,6	Urgell	43,3	Cerdanya	32,5	Ribera d'Ebre	35,0	
25	Alt Urgell	47,7	Baix Camp	67,0	Ribera d'Ebre	41,7	Garrigues	29,1	Maresme	33,6	
26	Pla d'Urgell	47,5	Noguera	66,8	Garrigues	38,8	Baix Ebre	28,7	Alt Empordà	32,6	
27	Conca de Barberà	45,5	Vallès Occidental	66,1	Ripollès	38,8	Conca de Barberà	27,7	Terra Alta	32,3	
28	Noguera	42,1	Selva	65,4	Alt Urgell	38,1	Alt Urgell	25,2	Pallars Jussà	32,2	
29	Bages	42,0	Baix Llobregat	65,3	Lluçanès	37,7	Pallars Jussà	25,1	Solsonès	32,1	
30	Urgell	41,8	Alt Penedès	64,9	Cerdanya	35,8	Pla de l'Estany	25,0	Priorat	30,7	
31	Lluçanès	41,2	Ribera d'Ebre	64,4	Baix Ebre	34,6	Solsonès	21,4	Lluçanès	30,2	
32	Alt Camp	41,0	Barcelonès	64,0	Anoia	33,2	Garrotxa	20,8	Garrotxa	29,0	
33	Garraf	38,0	Alt Empordà	62,9	Garrotxa	32,5	Montsià	20,4	Moianès	28,7	
34	Garrigues	37,8	Maresme	62,2	Alt Camp	31,5	Priorat	19,8	Alta Ribagorça	27,8	
35	Moianès	37,7	Baix Penedès	61,6	Pla d'Urgell	31,5	Baix Empordà	19,8	Alt Urgell	26,9	
36	Baix Camp	37,3	Pallars Sobirà	59,0	Baix Penedès	29,4	Alta Ribagorça	18,3	Baix Empordà	25,8	
37	Montsià	35,8	Pallars Jussà	58,0	Baix Empordà	26,6	Ribera d'Ebre	16,6	Ripollès	25,0	
38	Selva	34,5	Garraf	57,6	Noguera	22,7	Terra Alta	14,5	Pallars Sobirà	22,9	
39	Baix Ebre	31,7	Baix Empordà	52,9	Segarra	22,4	Berguedà	12,9	Pla de l'Estany	22,5	
40	Ribera d'Ebre	29,3	Tarragonès	52,2	Montsià	21,4	Aran	12,5	Garraf	20,1	
41	Berguedà	27,5	Alta Ribagorça	47,1	Selva	18,5	Moianès	11,2	Barcelonès	15,8	
42	Baix Penedès	25,8	Cerdanya	46,8	Terra Alta	16,7	Lluçanès	10,5	Cerdanya	9,6	
43	Anoia	25,1	Aran	46,2	Alt Empordà	10,1	Pallars Sobirà	5,1	Aran	7,6	

Puntuació obtinguda en cadascun dels factors (cont.)

		FACTORS DE COMPETITIVAT				Condicions de la demanda					
rànkning	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació		Innovació, desenvolupament tecnològic		Volum de mercat i d'activitat		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		Quartil
	1	Barcelonès	100,0	Barcelonès	100,0	Barcelonès	56,0	Barcelonès	75,4	Barcelonès	
2	Vallès Occidental	44,9	Baix Llobregat	91,6	Baix Llobregat	50,4	Cerdanya	35,8	Cerdanya	76,5	
3	Gironès	44,4	Garraf	91,0	Vallès Oriental	49,6	Vallès Occidental	35,1	Aran	64,1	
4	Segrià	31,2	Tarragonès	88,6	Vallès Occidental	49,4	Baix Llobregat	33,0	Garraf	64,1	
5	Baix Llobregat	26,2	Vallès Occidental	87,5	Gironès	45,1	Tarragonès	30,3	Alt Empordà	59,9	
6	Tarragonès	25,8	Gironès	86,8	Tarragonès	40,6	Selva	30,3	Solsonès	54,6	
7	Osona	18,3	Vallès Oriental	86,7	Alt Camp	37,9	Baix Penedès	29,6	Baix Empordà	53,7	
8	Baix Camp	17,2	Maresme	86,2	Bages	37,5	Baix Empordà	29,3	Pallars Sobirà	51,9	
9	Pla de l'Estany	16,0	Baix Camp	85,9	Pla de l'Estany	36,8	Aran	27,5	Gironès	51,2	
10	Alt Camp	13,5	Selva	84,8	Baix Penedès	36,1	Garraf	27,2	Baix Penedès	50,3	
11	Garrotxa	12,6	Baix Penedès	84,5	Solsonès	33,8	Garrotxa	27,2	Maresme	50,2	Intermedi-Alt
12	Bages	10,7	Alt Penedès	83,1	Conca de Barberà	33,8	Baix Camp	25,8	Vallès Occidental	49,0	
13	Maresme	10,6	Segrià	82,3	Osona	33,4	Maresme	24,6	Priorat	45,3	
14	Vallès Oriental	10,2	Alt Camp	81,9	Urgell	33,1	Vallès Oriental	23,9	Selva	45,2	
15	Garraf	10,1	Bages	81,2	Segrià	30,0	Gironès	22,4	Segrià	44,7	
16	Pallars Sobirà	10,0	Anoia	81,2	Alt Penedès	30,0	Baix Ebre	22,0	Tarragonès	42,0	
17	Aran	9,8	Alt Empordà	80,4	Maresme	29,6	Montsià	21,3	Pla de l'Estany	41,7	
18	Segarra	9,5	Osona	79,5	Baix Camp	29,4	Osona	21,0	Baix Llobregat	41,2	
19	Cerdanya	8,7	Urgell	79,0	Selva	29,3	Lluçanès	20,3	Lluçanès	41,0	
20	Baix Ebre	7,8	Segarra	78,3	Alt Empordà	28,6	Segrià	19,2	Alta Ribagorça	40,6	
21	Alt Empordà	7,1	Pla de l'Estany	78,0	Anoia	28,2	Alt Empordà	19,1	Baix Camp	39,6	Intermedi-Baix
22	Alt Penedès	6,4	Montsià	77,4	Montsià	27,4	Alt Penedès	19,0	Vallès Oriental	38,2	
23	Priorat	6,3	Conca de Barberà	77,1	Garrotxa	25,9	Pla d'Urgell	18,8	Osona	37,9	
24	Anoia	6,1	Baix Empordà	76,0	Pla d'Urgell	23,9	Bages	18,7	Alt Urgell	37,8	
25	Pla d'Urgell	5,9	Garrotxa	75,2	Garraf	23,2	Anoia	18,5	Baix Ebre	37,2	
26	Berguedà	5,5	Garrigues	74,3	Alt Urgell	22,6	Moianès	17,6	Pallars Jussà	37,0	
27	Solsonès	5,4	Pla d'Urgell	73,6	Baix Ebre	21,6	Pallars Jussà	16,6	Garrotxa	36,1	
28	Urgell	5,0	Baix Ebre	73,0	Priorat	21,5	Conca de Barberà	16,1	Alt Penedès	36,1	
29	Ripollès	4,9	Noguera	69,7	Berguedà	21,0	Segarra	15,7	Pla d'Urgell	35,6	
30	Baix Empordà	4,9	Berguedà	68,6	Garrigues	17,8	Pallars Sobirà	15,6	Anoia	35,2	
31	Selva	4,2	Ripollès	68,2	Terra Alta	17,5	Alta Ribagorça	15,4	Conca de Barberà	34,8	Baix
32	Montsià	4,0	Moianès	65,5	Ripollès	15,9	Ripollès	15,3	Bages	33,9	
33	Noguera	3,4	Lluçanès	62,7	Cerdanya	15,6	Urgell	14,5	Ripollès	32,9	
34	Moianès	3,4	Priorat	62,6	Baix Empordà	15,1	Alt Urgell	14,5	Alt Camp	31,0	
35	Conca de Barberà	3,2	Ribera d'Ebre	61,1	Pallars Jussà	14,6	Pla de l'Estany	14,3	Noguera	30,7	
36	Ribera d'Ebre	2,8	Solsonès	60,1	Ribera d'Ebre	13,6	Priorat	13,5	Montsià	30,4	
37	Garrigues	2,6	Terra Alta	48,4	Aran	13,3	Alt Camp	13,2	Urgell	29,8	
38	Alta Ribagorça	2,5	Pallars Jussà	43,2	Noguera	13,2	Berguedà	11,0	Segarra	27,0	
39	Alt Urgell	2,5	Cerdanya	40,3	Pallars Sobirà	12,9	Noguera	10,2	Garrigues	26,3	
40	Terra Alta	2,3	Alt Urgell	37,6	Moianès	10,7	Solsonès	10,1	Berguedà	23,1	
41	Pallars Jussà	2,2	Alta Ribagorça	25,2	Lluçanès	9,6	Terra Alta	8,0	Ribera d'Ebre	22,2	
42	Baix Penedès	2,0	Pallars Sobirà	7,6	Alta Ribagorça	8,8	Ribera d'Ebre	7,6	Terra Alta	21,0	
43	Lluçanès	1,4	Aran	7,0	Segarra	5,4	Garrigues	1,0	Moianès	15,5	

VALORACIÓ DE LES COMARQUES MÉS COMPETITIVES

El Barcelonès reforça la seva posició de lideratge i es manté com un motor clau de l'economia catalana gràcies a les seves fortaleeses en termes de qualificació dels recursos humans, infraestructura i accés als mercats. No obstant, els reptes en sostenibilitat mediambiental i la disponibilitat de sòl segueixen sent àrees que requereixen atenció per garantir una competitivitat sostenible a llarg termini.

El Vallès Occidental manté la segona posició amb millores globals en competitivitat, tot i els reptes en sostenibilitat i accessibilitat global

El Baix Llobregat redueix la diferència amb el Vallès Occidental i escurça la distància amb el Barcelonès gràcies a la millora en diversos factors, destacant l'emprenedoria i l'ocupació

El Gironès millora en sostenibilitat, en connectivitat i innovació, però pateix un retrocés en el dinamisme econòmic

El **Barcelonès** destaca el 2023 com la comarca més competitiva de Catalunya, mantenint la seva posició de lideratge gràcies a la seva robusta estructura socioeconòmica. La seva fortalesa principal resideix en un mercat laboral sòlid, caracteritzat per una elevada participació i qualitat de l'ocupació. Això es complementa amb una força de treball altament qualificada, resultat d'un sistema educatiu i formatiu excel·lent, que proporciona al Barcelonès un avantatge competitiu clau en sectors altament especialitzats i tecnològics. A més, la infraestructura de transport i de comunicacions facilita la mobilitat i la connectivitat, essencials per a l'atracció d'inversions i el creixement econòmic.

En l'àmbit de la sostenibilitat mediambiental, el Barcelonès ha fet progressos notables, especialment en la gestió de residus i el consum de recursos, tot i que encara enfronta desafiaments significatius. La gestió eficient dels recursos naturals i la millora contínua de les pràctiques mediambientals són crucials per mantenir la qualitat de vida i la competitivitat a llarg termini. La disponibilitat limitada de sòl per a noves activitats econòmiques representa un repte estructural, restringint les possibilitats d'expansió i desenvolupament urbà. Aquesta escassetat de sòl disponible requereix solucions innovadores i polítiques urbanístiques eficients per optimitzar l'ús dels espais existents.

En termes d'innovació i desenvolupament tecnològic, el Barcelonès continua sent un pol d'atracció per a empreses i emprenedors, gràcies a un ecosistema dinàmic que promou la creativitat i el creixement empresarial. L'augment del nombre de treballadors autònoms i la creació de noves empreses són indicadors d'un ambient emprenedor vibrant i resiliència. Aquests factors, combinats amb un accés excel·lent als mercats i als serveis, consoliden la capacitat del Barcelonès per seguir sent un motor econòmic de Catalunya, preparat per afrontar els reptes futurs i mantenir un desenvolupament econòmic sostenible i equilibrat.

El **Vallès Occidental** manté la seva competitivitat gràcies a una combinació de factors clau que inclouen la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica i una infraestructura robusta de serveis que donen suport a la millora empresarial. La innovació, les infraestructures de transport i comunicacions, i el volum del mercat són també pilars fonamentals que continuen impulsant la comarca. La seva capacitat per oferir espai per a noves activitats econòmiques és una fortalesa que facilita l'atracció de noves inversions i projectes empresarials, contribuint al creixement econòmic sostenible.

No obstant això, la sostenibilitat mediambiental continua sent una debilitat significativa. L'activitat productiva consumeix recursos intensament i els residus generats no són suficientment valoritzats. Tot i estar ben connectada per l'autopista del Mediterrani, la comarca necessita millorar la seva accessibilitat als mercats globals desenvolupant infraestructures que fomentin la intermodalitat i la connexió amb l'eix ferroviari euromediterrani.

El 2023 ha estat un any de creació significativa d'ocupació, trencant amb l'atonía dels anys anteriors. Aquest augment en la creació de llocs de treball reflecteix una recuperació econòmica vigorosa i un entorn empresarial dinàmic.

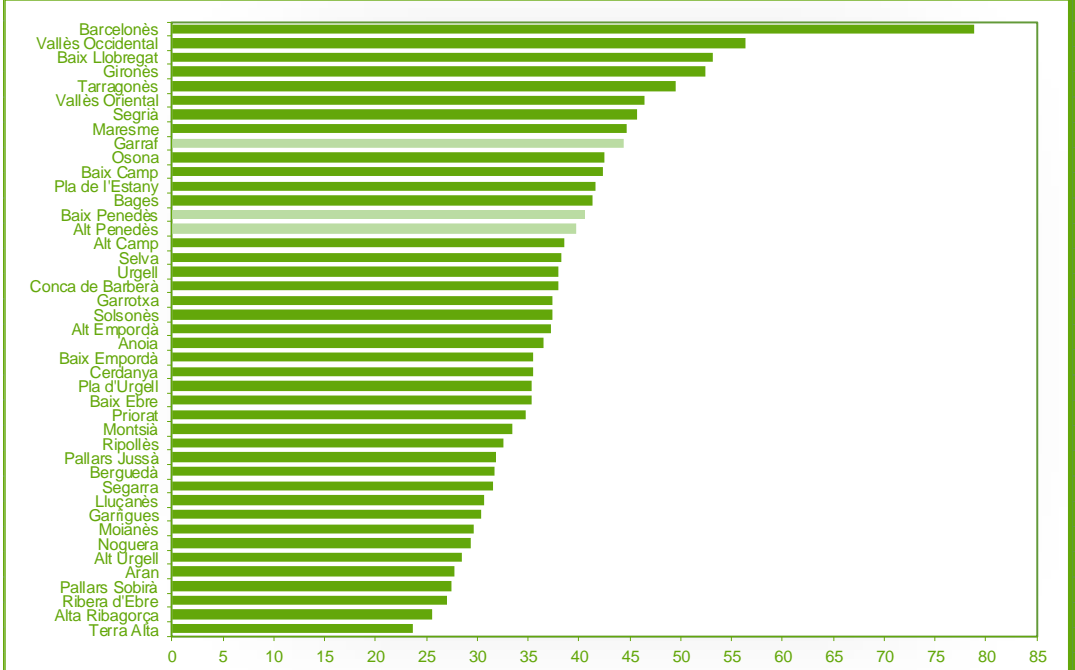
Les infraestructures de transport i comunicacions, així com l'accés als mercats de béns i serveis, continuen sent les principals fortaleeses del **Baix Llobregat** en termes de competitivitat. Altres factors importants inclouen la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, l'ecosistema innovador i el volum de mercat. Aquestes fortaleeses faciliten l'atracció de noves inversions i projectes empresarials, contribuint al creixement econòmic sostenible de la comarca. A més, el 2023 ha vist una millora en diversos aspectes clau, destacant especialment la creació d'ocupació i l'emprenedoria, el que reflecteix una recuperació econòmica robusta.

No obstant això, la sostenibilitat mediambiental segueix sent una de les principals debilitats del Baix Llobregat. L'activitat productiva continua consumint recursos de manera intensiva, i els residus generats no són valoritzats adequadament, la qual cosa representa un desafiament significatiu.

Tot i ser una comarca de menor dimensió en termes de mercat a les anteriors, el **Gironès** compta amb un ecosistema empresarial robust que promou la innovació i el suport a les activitats empresarials. La qualificació dels recursos humans i les infraestructures de transport i comunicació creen un entorn favorable per a les empreses. La sostenibilitat social i mediambiental també són punts forts, destacant el compromís amb un desenvolupament equilibrat i sostenible. No obstant això, la disponibilitat de sòl per a

L'activitat econòmica segueix sent la principal debilitat, limitant l'expansió de noves empreses. El 2023, el Gironès ha millorat en sostenibilitat mediambiental, reflectint una millor gestió ambiental. També s'ha observat una lleugera millora en les infraestructures de transport i comunicacions, i en la innovació i desenvolupament tecnològic. No obstant això, el volum de mercat i d'activitat ha experimentat un retrocés significatiu, indicant una possible disminució del dinamisme econòmic. La resta de dimensions han mantingut la seva posició relativa sense canvis notables.

Puntuació obtinguda en l'Índex FEGP 2024



Les comarques són puntuades de 0 a 100.

Nota: Amb la mètrica utilitzada en la construcció de l'Índex, una comarca que presentés els millors paràmetres possibles en tots els indicadors obtindria una puntuació final de 100 en l'Índex i la que menys un 0. La resta es mouen entre aquests dos valors en funció de la distància a cadascuna d'elles.

El Tarragonès destaca per les seves infraestructures i la disponibilitat de sòl, però afronta reptes en la sostenibilitat del model productiu i residencial i l'ocupació

La competitivitat del **Tarragonès** es fonamenta principalment en la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, les infraestructures de transport i comunicacions, i l'accés als mercats. A més, la innovació, els serveis que donen suport a la producció i el volum de mercat són pilars essencials que impulsen el desenvolupament econòmic de la comarca. No obstant això, la sostenibilitat de l'activitat residencial i productiva continua sent la principal debilitat, ja que es fa un ús molt intensiu dels recursos i la seva gestió i valoració són insuficients. En termes socials, el Tarragonès es troba entre les comarques amb una taxa d'atur elevada, situant-se en la 39a posició amb un 11,3%, i destaca també per la baixa qualitat de l'ocupació.

L'any 2023, el Tarragonès ha experimentat un important creixement poblacional, la qual cosa pot haver contribuït a l'increment de la taxa d'atur, ja que la creació d'ocupació, tot i mantenir-se notable en el 2,8% interanual, ha estat insuficient per garantir una major participació en l'ocupació. Malgrat aquests desafiaments, la comarca ha registrat avenços significatius en infraestructures TIC i serveis, posicionant-se com un punt fort per a l'atracció de noves empreses i inversions.

El Vallès Oriental destaca per un context favorable a la innovació, una àmplia disponibilitat de sòl i una posició estratègica en el mercat, malgrat un dinamisme moderat registrat el 2023

El **Vallès Oriental** continua sent una comarca amb un gran potencial de competitivitat, gràcies a factors clau com la disponibilitat de sòl, una excel·lent infraestructura de transport, la seva ubicació estratègica i una cultura d'innovació i desenvolupament tecnològic. A més, un mercat intern important i diversificat contribueix significativament al creixement econòmic de la comarca. Durant el 2023, la comarca ha experimentat millores destacables en sostenibilitat mediambiental, reflectint una gestió més eficient dels recursos. També ha vist un increment en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, que ha augmentat sis posicions. No obstant això, s'han registrat retrocessos en sostenibilitat social, infraestructura de transport i volum de mercat i d'activitat, indicant àrees que necessiten atenció per mantenir la competitivitat a llarg termini.

El Segrià destaca en infraestructures i serveis empresarials, però el model de desenvolupament futur ha de pivotar en la innovació i la formació per tal de millorar la qualitat de l'ocupació i afavorir un model de desenvolupament socialment més sostenible

El Maresme destaca per la qualificació dels recursos humans i els serveis educatius, però la comarca necessita un millor equilibri entre la funció residencial i productiva per garantir un desenvolupament socialment sostenible. A més, un major impuls a la innovació és essencial per millorar la seva competitivitat

La sostenibilitat del model de desenvolupament d'Osona és una fortalesa, però cal millorar el transport, la connectivitat i la qualificació de la força laboral per reforçar la seva competitivitat.

Les bases per a la competitivitat del **Segrià** es fonamenten en factors clau com la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, les infraestructures de transport i comunicacions, i la presència de serveis empresarials avançats, com ara TIC, serveis financers i consultoria empresarial, que donen suport a la competitivitat. Aquestes fortaleses afavoreixen el desenvolupament endogen, enfortint el teixit empresarial local i facilitant l'emprenedoria. A nivell exogen, aquestes característiques poden atreure activitats logístiques, industrials i tecnològiques que busquen ubicacions amb bones connexions de transport i serveis empresarials adequats. No obstant això, és crucial incidir en la millora de la qualificació dels recursos humans i augmentar el volum de mercat i activitat per mantenir-se competitiva. A més, cal treballar per millorar l'accés als mercats i la informació, així com fomentar la innovació i el desenvolupament tecnològic, elements fonamentals per a la competitivitat en un context globalitzat. En termes de sostenibilitat del model actual de desenvolupament, el Segrià ha de treballar en la millora de l'accés i la qualitat de l'ocupació i la seguretat laboral per reforçar la seva sostenibilitat social, mentre que en l'àmbit mediambiental, calen mesures per reduir el consum de recursos i la seva valorització en l'àmbit residencial, per garantir un desenvolupament sostenible a llarg termini. L'evolució del 2023 ha estat positiva en alguns aspectes, com la millora en innovació i desenvolupament tecnològic, i l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial

Les bases per a la competitivitat del **Maresme** es fonamenten en la qualificació dels recursos humans, els serveis educatius i de formació professional, una bona infraestructura de transports i comunicacions, i l'emprenedoria. A més, l'accés als mercats de clients i proveïdors, i la informació són factors clau que donen suport tant el desenvolupament endogen com exogen, enfortint el teixit empresarial local i atraient activitats que busquen localitzacions amb una mà d'obra qualificada i bons serveis empresarials. No obstant això, cal incidir en la millora de la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica i la innovació i el desenvolupament tecnològic per mantenir i augmentar la competitivitat de la comarca.

En termes de sostenibilitat, el model de desenvolupament actual del Maresme presenta reptes significatius. La comarca ha de millorar la seva sostenibilitat mediambiental, reduint el consum de recursos i millorant la gestió de residus per garantir un creixement sostenible a llarg termini. En termes de sostenibilitat social, s'observa un desajust entre la funció productiva i residencial que té un impacte negatiu en la generació de llocs de treball i en la incidència de l'atur. L'evolució de 2023 destaca per una millora en la innovació i el desenvolupament tecnològic, així com en la disponibilitat de sòl, però també s'ha observat un retrocés en l'esperit emprenedor, dinamisme empresarial i el volum de mercat i activitat, àrees que necessiten una atenció especial per mantenir la competitivitat i sostenibilitat de la comarca.

Osona destaca pel seu compromís amb la sostenibilitat social i ambiental, la qual cosa podria ser un avantatge competitiu en un mercat cada vegada més preocupat per l'impacte ambiental i social de les empreses. Les bases per a la competitivitat de la comarca d'Osona es fonamenten principalment en la presència de serveis empresarials avançats, com ara serveis TIC, financers i de consultoria, que donen suport a la competitivitat del teixit empresarial local. També destaca la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica i la presència d'una indústria competitiva intensiva en tecnologia i innovadora. Aquests factors afavoreixen el desenvolupament endogen, enfortint les activitats industrials locals que disposen de bons serveis empresarials i sòl disponible. No obstant això, és crucial incidir en la millora de la qualificació de la població i les infraestructures de transport i comunicacions, ja que aquests àmbits necessiten reforç per mantenir i augmentar la competitivitat de la comarca.

En termes de sostenibilitat comarcal, Osona afronta reptes significatius en ajustar la qualificació de la mà d'obra als requeriments del sector empresarial i en millorar la qualitat de l'ocupació. En la dimensió mediambiental, els principals desafiaments se centren en el consum d'aigua per part de les empreses i l'impacte dels residus industrials, així com en la seva gestió.

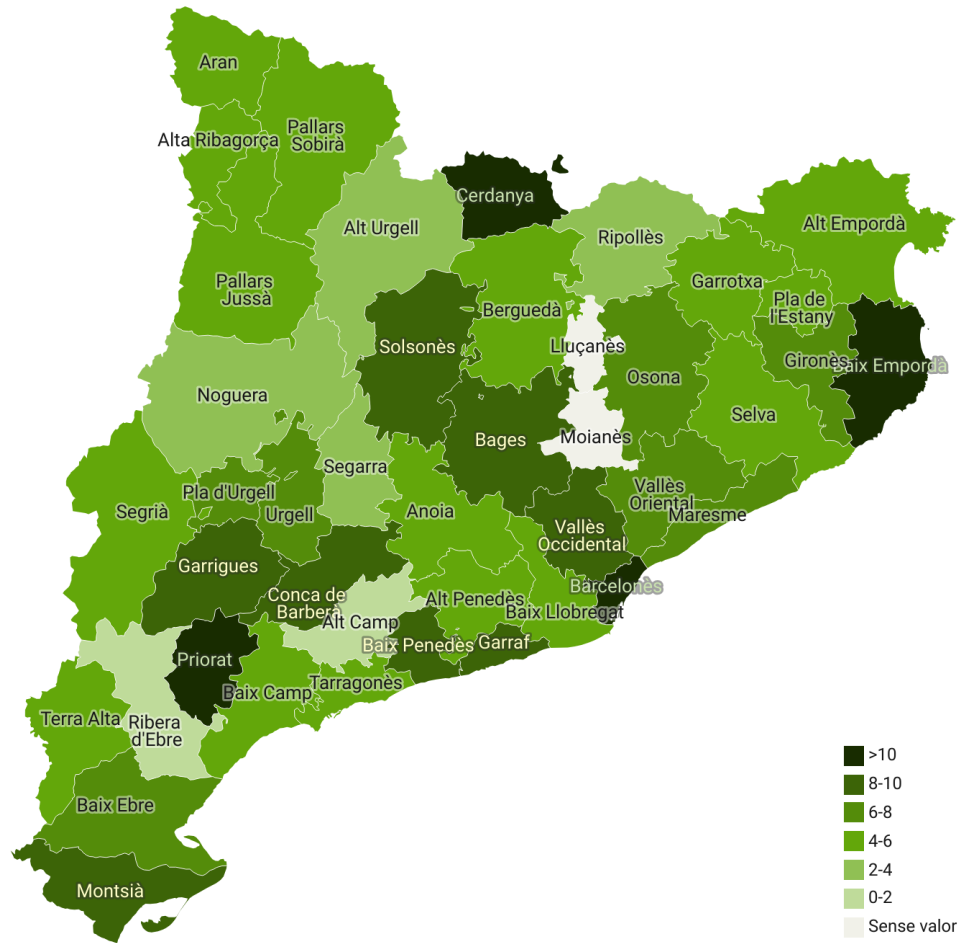
L'evolució del 2023 ha estat positiva en aspectes com la innovació i el desenvolupament tecnològic, així com en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial. Tanmateix, s'han observat retrocessos en la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica, i la sostenibilitat social i mediambiental. També cal assenyalar l'elevat dinamisme empresarial observat, on la creació d'ocupació s'ha situat en el 3,7% interanual.

Posició relativa en cadascuna de les dimensions de les 10 comarques més competitives de Catalunya

Factors i dimensions	Subdimensions	Barcelona	Vallès Occidental	Baix Llobregat	Gironès	Tarragonès	Vallès Oriental	Segrià	Maresme	Garraf	Osona	
		1	13	10	4	12	18	19	21	34	37	9
FACTORS DE SOSTENIBILITAT	Sostenibilitat social	1	13	10	4	12	18	19	21	34	37	9
	Sostenibilitat medi ambiental	33	35	31	4	38	22	7	34	37	6	
FACTORS DE PRODUCCIÓ	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	1	3	6	10	9	12	11	5	8	18	
	Infraestructura de transport i comunicacions	1	5	2	9	3	10	4	12	17	18	
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	40	1	4	22	2	3	5	27	37	12	
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	1	2	6	3	5	13	4	14	15	7	
FACTORS DE COMPETITIVITAT	AVANTATGES DISTRIBUTIUS											
	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	1	4	3	6	5	7	13	8	2	19	
CONDICIONS DE LA DEMANDA	Innovació, desenvolupament tecnològic	1	2	4	6	7	3	23	22	25	16	
	Volum de mercat i d'activitat	1	3	5	10	18	9	21	7	2	14	
	Espirer emprenedor i dinamisme empresarial	2	16	23	9	11	28	18	10	5	25	

Nota: Els colors responen a un índex semafòric, on el verd significa que la comarca es troba entre les 10 primeres amb millor comportament, en groc en el grup 11-20, en vermell en el grup 21-30 i negre entre 31-43.

EVOLUCIÓ EN EL VALOR DE L'ÍNDEX 2009-2023



Comarca	índex	Ranq/43	Comarca	índex	Ranq/43
Priorat	13,5	1	Terra Alta	5,7	22
Barcelonès	12,3	2	Alt Empordà	5,5	23
Cerdanya	11,7	3	Baix Llobregat	5,5	24
Baix Empordà	10,4	4	Alta Ribagorça	5,5	25
Solsonès	9,7	5	Garrotxa	5,4	26
Montsià	9,7	6	Selva	5,3	27
Garrigues	9,5	7	Tarragonès	5,3	28
Baix Penedès	9,4	8	Anoia	5,2	29
Vallès Occidental	8,9	9	Aran	4,7	30
Garraf	8,8	10	Pallars Jussà	4,6	31
Conca de Barberà	8,4	11	Segrià	4,6	32
Bages	8,2	12	Pla de l'Estany	4,5	33
Baix Ebre	7,9	13	Pallars Sobirà	4,1	34
Maresme	7,6	14	Alt Penedès	4,0	35
Gironès	7,5	15	Noguera	3,8	36
Pla d'Urgell	7,1	16	Segarra	3,3	37
Urgell	6,4	17	Alt Urgell	3,3	38
Osona	6,3	18	Ripollès	2,8	39
Vallès Oriental	6,2	19	Ribera d'Ebre	1,0	40
Berguedà	5,8	20	Alt Camp	0,8	41
Baix Camp	5,8	21			

Nota: Els valors representen el diferencial entre la puntuació obtinguda en l'Índex respecte al 2009.

El Moianès es va constituir com a comarca el 2015 i el Lluçanès el 2023.

Rànquing/43

index (0-100)

	Rànquing/43												index (0-100)			
	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015	2016	2017	2018	2019	2020		2021	2022	2023
Barcelonès	2	2	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	66,5
Vallès Occidental	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	47,6
Baix Llobregat	5	4	4	2	3	3	4	4	4	4	4	3	4	3	3	47,6
Gironès	4	6	3	4	4	6	5	3	3	3	3	4	3	4	4	44,9
Tarragonès	3	3	2	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	44,2
Vallès Oriental	7	7	7	7	6	7	7	7	7	7	7	7	8	6	6	40,3
Segrià	6	5	5	6	7	5	6	6	6	6	6	6	8	7	7	41,2
Maresme	11	10	12	10	8	8	10	8	8	8	8	8	9	9	8	37,2
Garraf	17	17	18	14	12	14	9	10	9	10	9	7	7	9	2	35,5
Osona	10	12	13	12	14	11	11	8	9	11	11	11	10	10	10	36,3
Baix Camp	9	8	8	11	10	9	10	11	13	11	10	12	11	11	11	36,6
Pla de l'Estany	19	18	19	9	11	12	18	17	16	14	14	13	13	13	12	37,2
Bages	8	9	9	15	16	16	13	14	11	10	12	15	15	15	13	33,2
Baix Penedès	23	22	24	21	23	22	16	20	18	22	17	21	16	14	15	31,2
Alt Penedès	12	11	10	13	13	17	14	13	12	12	15	12	14	14	15	35,8
Alt Camp	15	13	11	8	9	10	12	16	17	15	13	13	10	12	16	37,8
Selva	16	16	15	16	15	15	21	22	21	22	22	24	19	17	17	32,9
Urgell	21	19	17	19	21	18	22	22	20	18	16	16	17	18	19	31,6
Conca de Barberà	33	32	31	23	22	21	25	27	30	23	26	25	20	23	19	29,6
Garrotxa	18	20	23	17	20	19	20	15	14	16	18	19	23	20	20	32,0
Solsonès	25	24	27	26	18	20	21	12	13	27	24	21	22	26	21	27,6
Alt Empordà	13	14	14	18	17	13	17	19	21	17	19	20	18	18	22	31,7
Anoia	14	15	16	20	19	25	23	18	19	20	21	18	19	21	23	31,3
Baix Empordà	20	21	22	32	27	23	24	26	24	29	29	30	25	24	23	25,2
Cerdanya	26	25	26	35	30	30	27	29	27	25	25	26	17	27	25	23,8
Pla d'Urgell	28	27	21	25	28	26	26	25	23	19	23	23	25	22	26	28,2
Baix Ebre	22	23	20	27	25	27	19	28	25	26	27	27	26	24	27	27,4
Priorat	40	41	41	38	40	39	41	33	32	33	30	32	31	30	28	21,2
Montsià	30	31	28	34	34	33	31	31	29	31	32	30	28	28	29	23,8
Ripollès	24	26	29	22	24	24	33	34	34	30	34	33	32	29	30	29,9
Pallars Jussà	37	38	34	28	32	37	32	35	36	39	36	35	38	35	31	27,1
Berguedà	27	30	32	30	29	31	36	32	33	32	28	34	34	31	32	25,9
Segarra	32	28	25	24	26	28	29	24	24	24	28	20	24	27	33	28,3
Lucanès	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Garrigues	35	35	37	39	36	36	38	37	35	40	35	37	36	34	35	21,0
Moià	-	-	-	-	-	-	35	23	28	29	33	31	33	32	36	-
Noguera	31	29	30	31	31	29	28	30	31	34	31	28	35	36	37	25,5
Alt Urgell	29	33	33	33	35	32	34	36	38	38	38	38	39	39	38	25,2
Aran	34	34	35	37	38	34	30	38	37	35	37	42	29	42	39	23,0
Pallars Sobirà	38	36	39	36	41	40	40	42	41	36	41	41	37	38	40	23,3
Ribera d'Ebre	36	37	36	29	33	35	37	39	40	37	39	36	41	40	41	26,1
Alta Ribagorça	39	39	38	40	37	38	39	41	39	41	42	40	40	37	42	20,2
Terra Alta	41	40	40	41	39	41	42	40	42	42	40	39	42	41	43	17,9

[1] Trencament de la sèrie degut a la revisió. [2] El Moià és esdevé comarca. [3] S'introdueixen diverses variables

PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS EN L'ÍNDEX FEGP 2023

El 2023 ha registrat una millora generalitzada en l'índex FEGP de competitivitat comarcal, amb 28 comarques millorant respecte al 2022

Les comarques del Barcelonès, Vallès Occidental i Baix Llobregat han consolidat el seu lideratge en competitivitat gràcies a les seves infraestructures i serveis avançats

Tot i les millores puntuals en algunes comarques, les desigualtats territorials persisteixen, amb les comarques més competitives reforçant la seva posició i les menys competitives experimentant millores més irregulars

La tendència a la concentració de recursos i oportunitats en les comarques més desenvolupades posa de manifest la necessitat de polítiques específiques per fomentar un desenvolupament més equilibrat i distribuir recursos de manera més equitativa en zones rurals i intermèdies

El balanç del 2023 en termes de l'índex FEGP de competitivitat comarcal mostra una tendència generalitzada de millora. Un total de 28 comarques han registrat una evolució positiva en l'índex de competitivitat respecte al 2022, mentre que 15 comarques han experimentat una evolució negativa. Aquesta majoria de comarques amb millores suggereix que en conjunt, el territori català s'està aproximant a valors més òptims en els factors de competitivitat, cosa que és positiva per a l'economia i el desenvolupament regional.

Les dades reflecteixen una millora en l'índex mitjà de competitivitat en 0,3 punts respecte a l'any anterior, la qual cosa indica un avanç global cap a una major competitivitat. Aquesta tendència positiva pot ser resultat d'esforços en polítiques públiques, inversions en infraestructures i programes de suport al desenvolupament econòmic i social en diverses comarques.

Pel que fa a l'evolució en el rànquing, destaca per una notable estabilitat en les posicions capdavanteres. El Barcelonès manté la seva primera posició, seguit pel Vallès Occidental i el Baix Llobregat, demostrant una forta consolidació en les seves capacitats competitives. Aquestes comarques es beneficien d'un teixit empresarial robust, infraestructures de qualitat i un alt nivell de serveis avançats, factors que contribueixen a la seva alta competitivitat. Entre les comarques capdavanteres també es troben el Gironès i el Tarragonès, que mantenen les seves posicions en quart i cinquè lloc, respectivament, destacant per la seva solidesa en termes de competitivitat i capacitat d'atracció econòmica. Aquesta estabilitat en els primers llocs del rànquing indica que les comarques amb millor accés a infraestructures de transport, una major especialització en activitats intensives en coneixement i tecnologia, i una població activa amb nivells de qualificació elevats continuen liderant la competitivitat a Catalunya.

En les posicions intermèdies-altes (de l'11a a la 20a), es pot observar una certa variabilitat. Comarques com el Baix Penedès han experimentat una millora significativa, passant de la 16a a la 14a posició, mentre que altres com l'Alt Camp han baixat del 12è al 16è lloc. Aquesta zona intermèdia del rànquing reflecteix canvis dinàmics, sovint influenciats per la variabilitat en infraestructures i innovació, així com per les polítiques locals de foment de la competitivitat. Les posicions intermèdies-baixes (de la 21a a la 30a) i les menys competitives (de la 31a a la 43a) també han experimentat moviments. Per exemple, el Pallars Jussà ha millorat del 35è al 31è lloc, i també el Priorat del 30è al 28è. Això suggereix que, tot i les millores puntuals, les desigualtats territorials persisteixen, amb una divergència evident entre les comarques més i menys competitives.

L'evolució de la competitivitat de les comarques catalanes durant el 2023 revela una tendència complexa en termes de convergència i divergència. Les dades mostren que les comarques capdavanteres com el Barcelonès, el Vallès Occidental i el Baix Llobregat han consolidat la seva posició amb increments en els seus índexs de competitivitat. Aquest fet indica una concentració de recursos i oportunitats en les zones més desenvolupades, fet que podria contribuir a un increment de les desigualtats territorials. La millora significativa en comarques com el Gironès i el Tarragonès, que han guanyat 1,3 i 1,5 punts respectivament, reforça aquesta dinàmica de concentració en les àrees més avançades.

Tanmateix, també s'observen canvis positius en algunes comarques intermèdies i menys competitives, com el Bages (+2,3) i el Solsonès (+2,6), la qual cosa podria suggerir una certa convergència en termes de desenvolupament regional. No obstant això, altres comarques com l'Alt Camp i el Moianès han experimentat descensos importants (-2,2 i -2,6 respectivament), evidenciant la persistència de dificultats estructurals en aquestes zones. En conjunt, tot i que hi ha indicis d'una lleugera millora en algunes àrees, les dades globals apunten a una consolidació de les desigualtats territorials, amb les comarques més competitives reforçant la seva posició i un avanç més irregular en les zones intermèdies i menys desenvolupades. Així, la necessitat de polítiques específiques i focalitzades per fomentar un desenvolupament més equilibrat es fa evident per distribuir de manera més equitativa els recursos i les oportunitats de creixement a tot el territori català, incloent les zones rurals i intermèdies que encara s'enfronten a reptes significatius.

RELACIÓ ENTRE LA COMPETITIVITAT DELS TERRITORIS, ELS NIVELLS DE RIQUESA GENERATS I LES BASES DEL MODEL DE DESENVOLUPAMENT

La competitivitat dels territoris depèn de la seva capacitat per utilitzar eficientment els factors de producció i aprofitar les avantatges distributives i la demanda

Aquesta eficiència ha de ser aconseguida a través d'un model de desenvolupament sostenible, que garanteixi la sostenibilitat tant social com mediambiental. Només així s'és capaç de crear un futur pròsper i durador per a les comarques

La capacitat de cada comarca per aconseguir un model de desenvolupament adequat a les seves característiques és clau per a la generació de riquesa i benestar i no sempre passa per models de creixement exogen

Una de les qüestions més interessants a analitzar és la capacitat dels territoris per fer un ús eficient dels factors de producció per obtenir i mantenir una posició competitiva respecte als altres territoris. Aquesta anàlisi implica identificar quins territoris aprofiten millor el seu potencial, aconseguint nivells més alts de productivitat i riquesa. Per aconseguir-ho, s'ha de considerar no només la utilització dels factors de producció, sinó també les avantatges distributives i els factors relacionats amb la demanda.

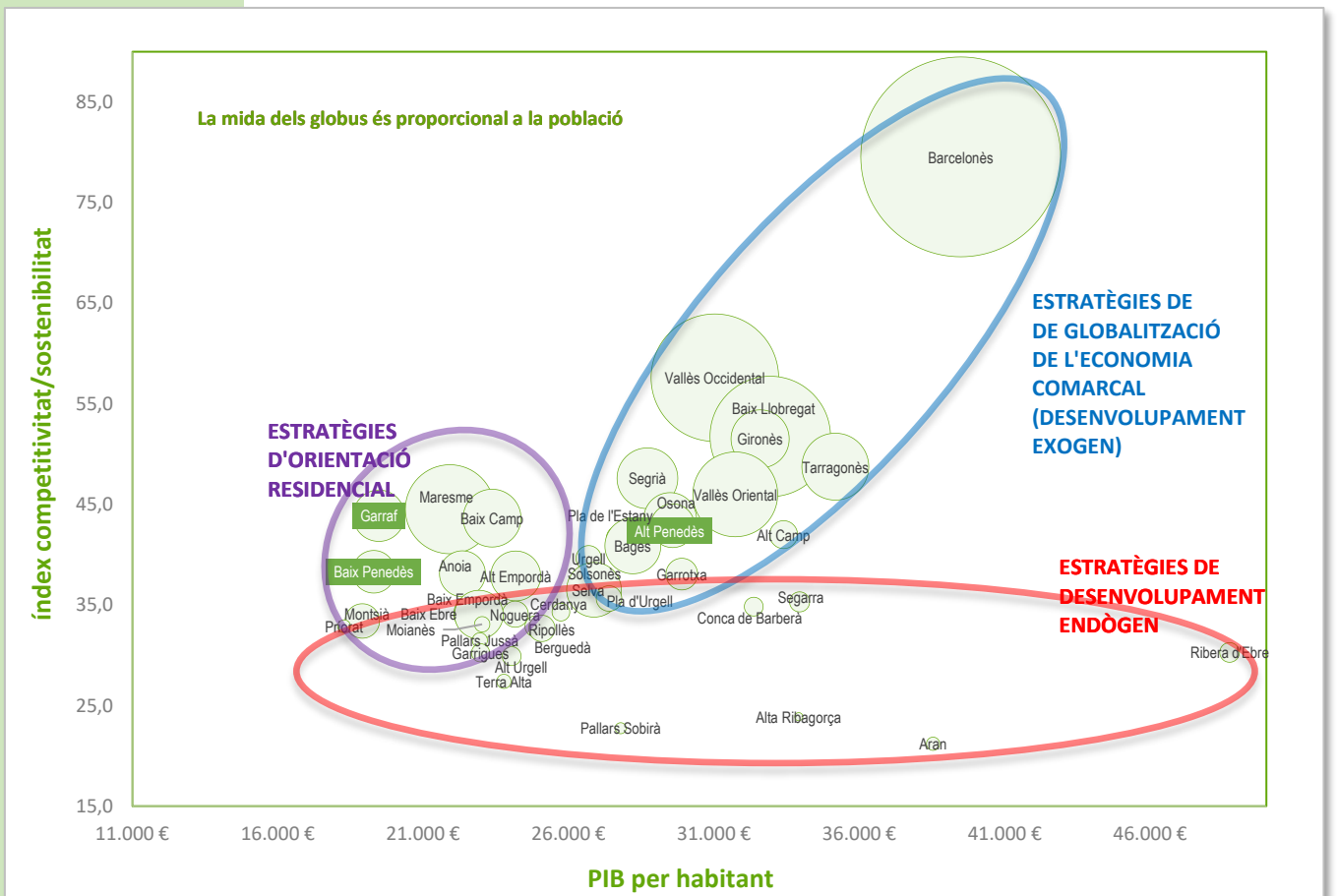
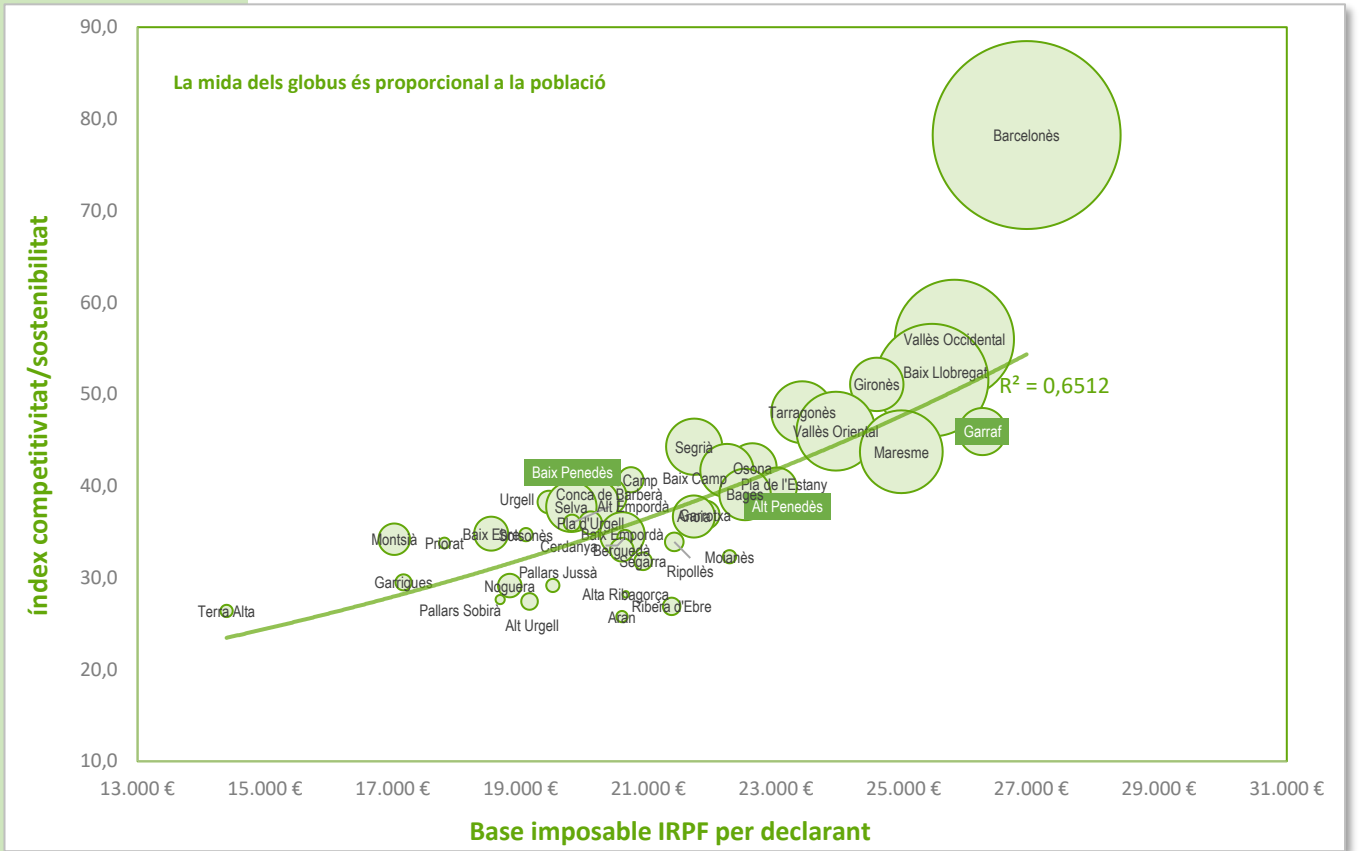
Un enfocament efectiu per a aquesta anàlisi consisteix a comparar els resultats obtinguts per l'índex FEGP de competitivitat amb el PIB generat i els nivells de renda. En estudiar la relació entre l'índex FEGP i la renda, s'observa que les comarques amb condicions més favorables tendeixen a obtenir nivells més alts de renda. Això suggereix que la capacitat d'una comarca per gestionar eficientment els seus factors de producció i implementar un model de desenvolupament sostenible es tradueix en una millora del benestar de la seva població.

L'anàlisi de la relació entre l'índex FEGP i els nivells de producció revela diferents estratègies de desenvolupament entre les comarques catalanes. Les comarques més competitives, com el Barcelonès, el Vallès Occidental, el Baix Llobregat, el Vallès Oriental i l'Alt Penedès, són capaces de maximitzar l'ús eficient dels factors de producció i aprofitar les avantatges distributives i els factors relacionats amb la demanda. Aquestes comarques produeixen béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia, orientats als mercats globals, i reben majors inversions. Bàsicament, basen el seu model de desenvolupament en el creixement exogen, aprofitant les inversions externes per impulsar el seu creixement econòmic.

No obstant això, hi ha altres comarques amb un perfil més residencial que, malgrat presentar importants externalitats, obtenen nivells de producció més baixos del que seria d'esperar. Aquestes comarques, com el Maresme, el Garraf o el Baix Penedès, es veuen afectades per factors com la població ocupada comptabilitzada en altres comarques properes. Això indica la necessitat de desenvolupar models de desenvolupament més adaptats a les seves característiques, com potenciar sectors econòmics locals i fomentar la formació i capacitació de la població.

Finalment, hi ha comarques més petites i eminentment rurals que presenten poques externalitats o avantatges competitives en relació al model de desenvolupament orientat a la producció de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia per a mercats globals. Malgrat això, aquestes comarques han aconseguit induir un desenvolupament endogen que els ha permès obtenir uns nivells de producció elevats. Aquest és el cas d'algunes comarques pirenaïques, com l'Aran, l'Alta Ribagorça i el Pallars Sobirà, així com altres comarques que han assolit nivells d'industrialització importants, com la Ribera d'Ebre, la Segarra o la Conca de Barberà.

En conclusió, la competitivitat i la riquesa en les comarques catalanes no depenen només de l'eficiència en l'ús dels factors de producció i la sostenibilitat, sinó també de la capacitat de cada comarca per desenvolupar un model de desenvolupament adequat a les seves característiques específiques. Això pot implicar l'adopció de models de desenvolupament endogen o exogen, depenent de les fortaleeses i necessitats de cada territori. La clau és adaptar-se i evolucionar per maximitzar el potencial de cada comarca, garantint alhora un creixement sostenible i equilibrat.

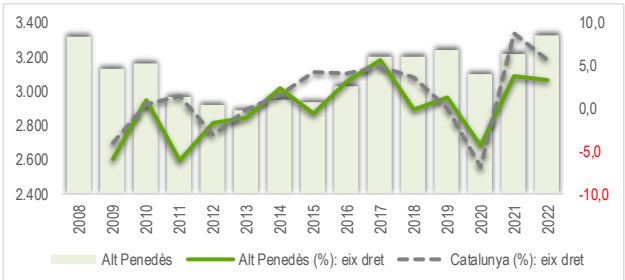


Alt Penedès

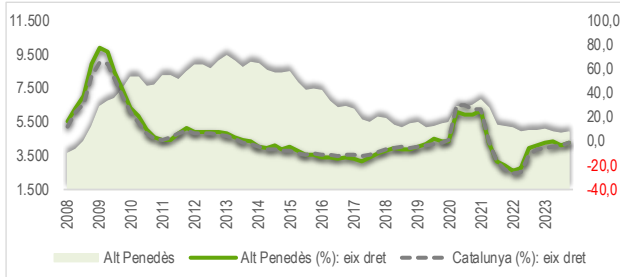
Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/43
Població 2023 (hab.)	112.460	18
PIB pm 2022 (milions €)	3.321,9	14
PIB pm 2022-2009 (%)	6,3	31
PIB pm 2022-2020 (%)	7,2	38
RFDB 2021 (milions €)	1.958,3	17
RFDB per habitant 2021 (milers €)	17.716,0	9

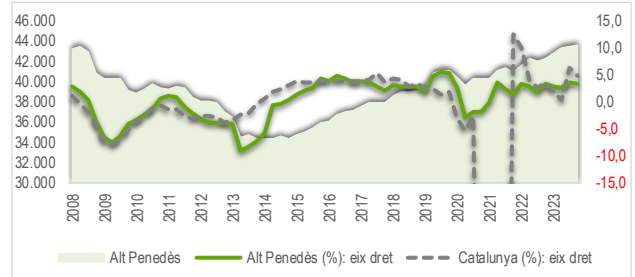
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)



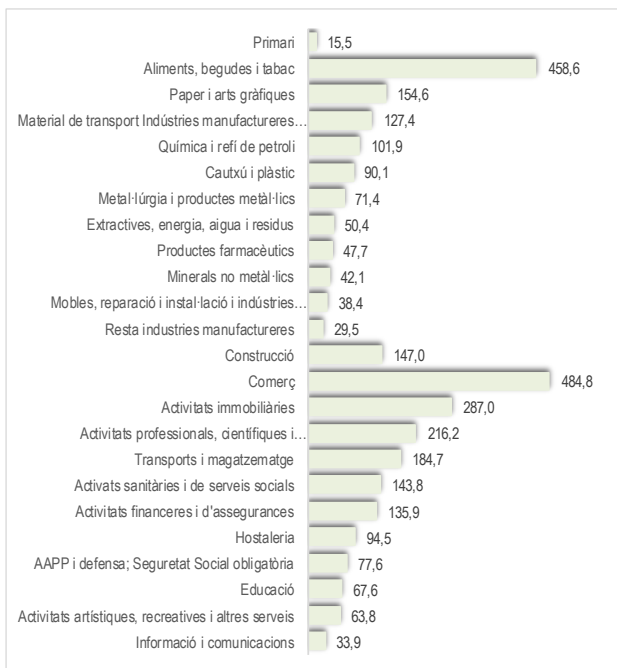
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)



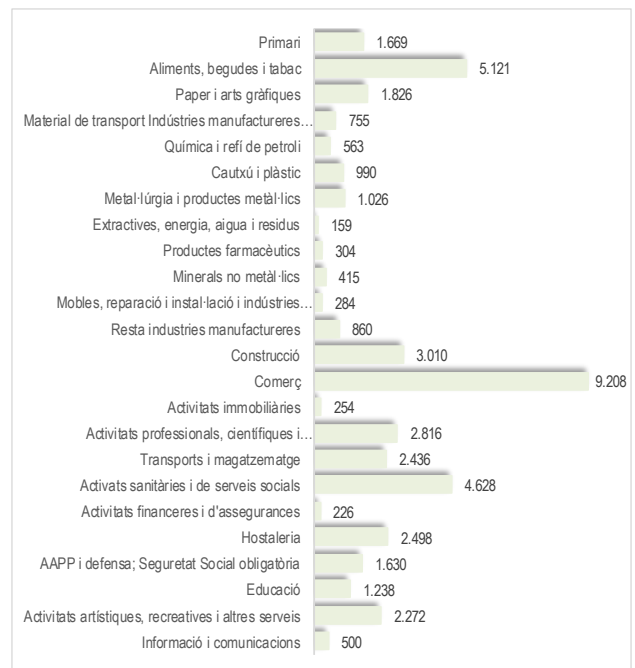
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)



VAB pb per subsectors 2022 (milions €)



Llocs de treball localitzats per subsectors, 2023



Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació, 2023

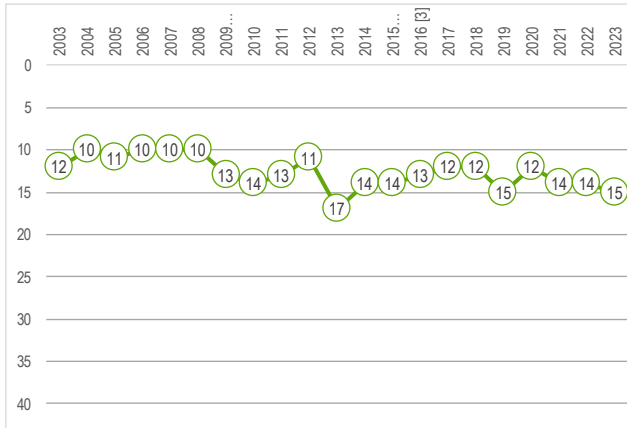
Activitat econòmica (CCAE2009)	Establiments ocupadors		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
11-Fabricació de begudes	149	3.484	8,0	8,0	30,3	36,7	1
10-Indústries de productes alimentaris	59	1.638	3,8	11,8	1,6	2,0	16
17-Indústries del paper	26	1.194	2,8	14,6	7,8	9,5	3
45-Venda i reparació de vehicles de motor i motociclete...	117	1.025	2,4	16,9	1,6	1,9	14
22-Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiq...	25	990	2,3	19,2	3,3	4,0	5
25-Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinàr...	68	803	1,9	21,1	1,3	1,5	14
33-Reparació i instal·lació de maquinària i equips	31	379	0,9	21,9	1,4	1,7	14
Total	3.233	43.341	100,0	100,0	-	1,2	15

Nota: L'índex d'especialització representa el nombre de vegades que tenen els llocs de treball en aquella activitat respecte al conjunt de Catalunya. És a dir, si és 2,0 és que el pes és el doble que al conjunt de Catalunya i, si és 1,0, és que té el mateix pes en el conjunt de l'economia comarcal que la que té a Catalunya.

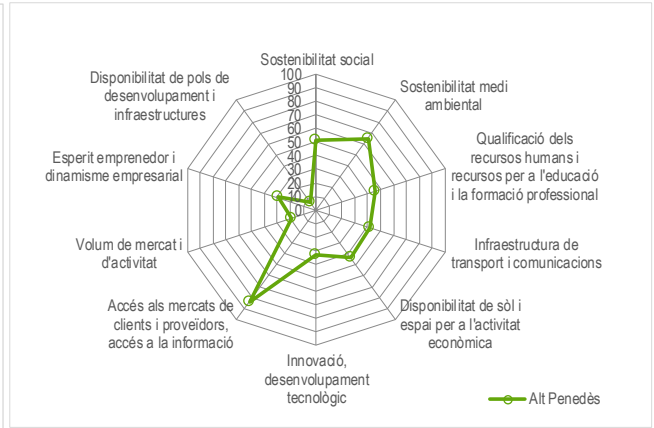
Alt Penedès

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global



Puntuació en cadascun dels factors



Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/43	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	22	51,1
Sostenibilitat mediambiental	27	65,2
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	23	45,4
Infraestructura de transport i comunicacions	8	41,5
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	9	43,7
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	24	32,7
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	12	83,5
Innovació, desenvolupament tecnològic	14	19,4
Volum de mercat i d'activitat	24	29,9
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	29	6,8

L'Alt Penedès demostra resiliència malgrat una lleugera caiguda en el rànquing de competitivitat, destacant avenços en formació i serveis empresarials però amb desafiaments en sostenibilitat i innovació

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

L'Alt Penedès se situa durant el 2023 en la 15a posició, una lleugera caiguda respecte a la 14a posició que tenia el 2022. La resiliència demostrada per l'Alt Penedès durant el xoc econòmic i social causat per la COVID-19, que va permetre a la comarca escalar posicions en 2020, continua sent un factor important. Tot i la pèrdua de dues posicions respecte a 2019, la situació del 2023 és encara positiva, recuperant una part del terreny perdut abans de la pandèmia. L'evolució de l'Alt Penedès en 2023 evidencia la importància de la resiliència econòmica i l'adaptació a les dinàmiques globals. La lleugera caiguda en el rànquing no desmereix els esforços continuats de la comarca per mantenir i millorar la seva competitivitat en un entorn econòmic global incert, consolidant així la seva estabilitat competitiva.

Durant el 2023, l'Alt Penedès ha experimentat avenços significatius en diversos factors. La qualificació dels recursos humans i la formació professional han millorat fins a la 21a posició, i la disponibilitat de serveis empresarials i infraestructures ha ascendit fins a la 22a posició. A més, el volum de mercat i d'activitat ha augmentat, situant-se en la 22a posició. També s'ha observat una lleugera millora en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial, passant a la 28a posició. No obstant això, s'han registrat retrocessos importants en sostenibilitat social i mediambiental, que han caigut a les posicions 23 i 30 respectivament. La innovació i el desenvolupament tecnològic també han patit una davallada, baixant a la 16a posició. Les infraestructures de transport i comunicacions han perdut posicions, situant-se a l'11a. Aquests avenços poden impulsar la competitivitat de l'Alt Penedès en termes de creixement econòmic i ocupació, gràcies a la millora en la formació i els serveis empresarials. No obstant això, els retrocessos en sostenibilitat social i mediambiental, així com en innovació, poden posar en risc la sostenibilitat del model de desenvolupament.

Retrocessos en infraestructures i connectivitat digital limiten la competitivitat de l'Alt Penedès, amb una caiguda significativa en termes comparatius de la cobertura de fibra òptica i 5G

La pèrdua de competitivitat en llocs de treball en R+D+i i en activitats intenses en coneixement i tecnologia afecta el potencial d'innovació i creixement econòmic de la comarca

Malgrat avenços en l'escolarització i la qualificació professional, els retrocessos en serveis empresarials i tecnologia digital redueixen la competitivitat global de l'Alt Penedès

Milliores en la seguretat laboral augmenten l'atractiu de l'Alt Penedès per a treballadors i empreses

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de competitivitat

Factors de producció

En la dimensió de factors de producció, l'Alt Penedès ha experimentat diversos retrocessos. Els llocs de treball en transport i comunicacions per cada 10.000 habitants han empitjorat, passant de la 13a a la 11a posició, indicant una menor competitivitat en aquest aspecte. A més, la cobertura de fibra òptica FTTH ha empitjorat significativament, caient de la 9a a la 16a posició, la qual cosa pot afectar negativament la connectivitat digital de la comarca. Tot i això, s'ha observat un avenç en la taxa específica d'escolarització als 17 anys, que ha millorat de la 23a a la 21a posició, reflectint una millora en la qualificació dels recursos humans i la formació professional.

Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures

Pel que fa a la disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures, la situació ha empitjorat en alguns aspectes. Els llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants han retrocedit, passant de la 22a a la 23a posició, la qual cosa podria indicar una menor capacitat per atraure empreses d'alt valor afegit. Per contra, els llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació han avançat, passant de la 21a a la 20a posició.

Avantatges distributius

En l'àmbit dels avantatges distributius, la cobertura de xarxes mòbils LTE (4G) ha patit un retrocés significatiu, caient de la 13a a la 26a posició. Aquesta disminució en la cobertura pot afectar negativament la competitivitat de la comarca, ja que la connectivitat mòbil és un factor clau per al desenvolupament de moltes activitats econòmiques modernes.

Condicions de la demanda

En termes de les condicions de la demanda, els llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants han retrocedit notablement, passant de la 21a a la 25a posició. Això pot limitar la capacitat de la comarca per innovar i adaptar-se a les noves necessitats del mercat. A més, hi ha hagut un retrocés en els llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants, que han caigut de la 14a a la 15a posició, i en els llocs de treball en serveis intenses en coneixement, que han passat de la 15a a la 16a posició. Aquests retrocessos limiten un potencial de creixement en sectors d'alt valor afegit.

Efectes sobre la competitivitat comarcal de l'evolució 2023

Els retrocessos observats en termes comparatius en diversos indicadors clau apunten a una disminució de la competitivitat de l'Alt Penedès respecte a altres comarques. La manca de millores en infraestructures de transport i comunicacions, així com en connectivitat digital, pot reduir l'atractiu de la comarca per a noves inversions i limitar l'expansió de les empreses existents. Això, al seu torn, pot afectar la creació de llocs de treball i el creixement econòmic local.

A més, la capacitat limitada per innovar, reflectida en la disminució dels llocs de treball en recerca i desenvolupament, indústries de mitjana-alta tecnologia i serveis intenses en coneixement, pot restringir la capacitat de la comarca per competir en sectors d'alt valor afegit. Això és especialment preocupant en un entorn econòmic global on la innovació i l'adaptabilitat són factors crítics per al creixement sostenible.

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de sostenibilitat

Sostenibilitat Social

En termes de sostenibilitat social, l'Alt Penedès ha experimentat canvis destacables en dos indicadors. El percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix ha millorat, passant de la 16a a la 15a posició, la qual cosa indica una lleugera millora en la seguretat laboral dels treballadors. A més, l'índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa ha mostrat una millora, avançant de la 31a a la 30a posició. Això és positiu per a la salut i la seguretat laboral a la comarca.

Retrocessos en el consum d'aigua i la recollida de residus assenyalen reptes importants en la sostenibilitat mediambiental de la comarca

L'augment en els llocs de treball mediambientals contrasta amb la menor eficiència en la gestió de residus industrials, reflectint una sostenibilitat mixta en l'Alt Penedès

La base per a l'atracció d'inversions i el creixement econòmic de l'Alt Penedès és la disponibilitat de sòl, les infraestructures de transport i comunicacions i l'accessibilitat als mercats

Els reptes crítics que limiten la competitivitat comarcal són la qualificació de la mà d'obra i la innovació tecnològica

És necessari fomentar l'esperit emprenedor i desenvolupar els serveis empresarials per assegurar un desenvolupament econòmic sostenible i diversificat

Sostenibilitat Mediambiental

Pel que fa a la sostenibilitat mediambiental, hi ha hagut canvis mixtos. Els llocs de treball en activitats mediambientals han millorat, avançant de la 32a a la 30a posició, indicant un augment en l'oferta de treballs relacionats amb el medi ambient. En canvi, el consum domèstic d'aigua per habitant ha empitjorat, passant de la 15a a la 16a posició, així com el consum industrial i de serveis d'aigua per establiment, que ha caigut de la 26a a la 27a posició, reflectint un ús menys eficient dels recursos hídrics.

El coeficient de generació de residus municipals ha mostrat una millora significativa, passant de la 31a a la 28a posició, indicant una reducció en la generació de residus per habitant, cosa que és positiva per a la sostenibilitat mediambiental. Tot i això, el percentatge de recollida selectiva de residus municipals ha empitjorat, retrocedint de la 24a a la 26a posició, assenyalant una disminució en l'eficiència de la separació i reciclatge de residus. A més, el percentatge de residus industrials valoritzats ha empitjorat, caient de la 14a a la 17a posició, indicant un menor aprofitament dels residus industrials.

Efectes sobre la sostenibilitat comarcal de l'evolució 2023

Els canvis en els indicadors de sostenibilitat social i mediambiental tenen implicacions importants per a la competitivitat i la sostenibilitat del model de desenvolupament de l'Alt Penedès. La millora en el percentatge de persones amb contractes fixos i la reducció d'accidents laborals poden contribuir a un mercat laboral més estable i segur, fent la comarca més atractiva per a treballadors i empreses.

Tanmateix, els retrocessos en el consum d'aigua i la recollida selectiva de residus municipals indiquen reptes significatius en la gestió sostenible dels recursos naturals. Aquests retrocessos poden afectar negativament la percepció de l'Alt Penedès com una comarca compromesa amb la sostenibilitat, cosa que podria tenir repercussions en la seva capacitat per atraure residents i empreses preocupades per la sostenibilitat ambiental.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

Els pilars de la competitivitat de l'Alt Penedès es fonamenten en diversos factors clau que han mantingut una posició destacada en els darrers anys. La disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica és un element estructural que facilita l'expansió empresarial i atrau noves inversions. Aquesta capacitat per oferir espais per al desenvolupament industrial i comercial és crucial per al creixement de la comarca. Un altre pilar fonamental són les infraestructures de transport i comunicacions, que mantenen una base sòlida per a la mobilitat de persones i mercaderies. Aquesta eficiència en les infraestructures de transport és essencial per a l'atracció d'activitats industrials i logístiques que requereixen una alta connectivitat.

L'accés als mercats de clients i proveïdors també és un factor clau de la competitivitat comarcal. La seva estabilitat en els darrers anys mostra una connexió estratègica amb els mercats regionals i nacionals, afavorint la logística i la distribució de béns i serveis, i impulsant així la competitivitat de les empreses locals.

Tot i aquestes forteses, hi ha factors que limiten la competitivitat de l'Alt Penedès. La qualificació dels recursos humans és una d'aquestes limitacions. Tot i algunes millores, la comarca encara presenta un menor desenvolupament dels serveis educatius i professionalitzadors, així com nivells de qualificació de la població relativament baixos en comparació amb altres regions. Aquesta manca de qualificació afecta la capacitat de la comarca per competir en sectors d'alt valor afegit que requereixen mà d'obra altament qualificada.

La innovació i el desenvolupament tecnològic han experimentat un retrocés, reflectint una menor adaptabilitat a les noves necessitats del mercat. Aquesta disminució en els llocs de treball relacionats amb la recerca i desenvolupament i la tecnologia pot restringir la capacitat de la comarca per innovar i adaptar-se a les noves necessitats del mercat, restringint així el creixement en sectors tecnològics i intensius en coneixement.

L'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, tot i haver mostrat algunes millores, encara es considera una àrea amb marge de creixement. Aquesta manca d'emprenedoria pot restringir les oportunitats de desenvolupament econòmic i diversificació del teixit empresarial, així com la capacitat de desenvolupar serveis empresarials avançats que donin suport a la competitivitat del teixit empresarial. Juntament amb un volum de

mercat i d'activitat que ha mostrat una tendència a la baixa, aquests factors poden frenar el potencial de desenvolupament de l'Alt Penedès.

Així, mentre que la comarca destaca per la seva disponibilitat de sòl, infraestructures de transport i un bon accés als mercats, necessita abordar els desafiaments en qualificació de la mà d'obra, innovació, emprenedoria i desenvolupament tecnològic per consolidar un model de creixement sostenible i competitiu.

En els darrers anys, la sostenibilitat del model de desenvolupament de l'Alt Penedès ha presentat certes dificultats tant en l'àmbit social com mediambiental. La sostenibilitat social ha patit una disminució notable en la seva posició relativa, passant de la 14a posició el 2021 a la 23a el 2023. Aquesta caiguda indica desafiaments creixents en termes de seguretat laboral i participació en l'ocupació. Pel que fa a la sostenibilitat mediambiental, la situació és similarmet preocupant amb un descens de la 23a a la 30a posició, reflectint problemes en la gestió eficient dels recursos naturals i el medi ambient.

La sostenibilitat de l'Alt Penedès es veu afavorida per millores en l'estabilitat laboral i la reducció en la generació de residus municipals. No obstant, es veu limitada per una alta taxa d'atur, una menor eficiència en l'ús dels recursos hídrics, una disminució en la recollida selectiva de residus i una valorització insuficient dels residus industrials. Aquests factors necessiten ser abordats per garantir un desenvolupament sostenible a llarg termini.

ESTRATÈGIES SUGGERIDES

L'Alt Penedès presenta una combinació de fortaleces clau que sustenten la seva competitivitat comarcal, com la seva disponibilitat de sòl, les infraestructures de transport i l'accés als mercats, alhora presenta punts febles, com la qualificació de la mà d'obra, la innovació i el desenvolupament tecnològic, i la sostenibilitat mediambiental. Les següents estratègies estan enfocades a potenciar aquests elements i abordar les seves limitacions.

Millorar la qualificació dels recursos humans

La qualificació dels recursos humans és essencial per a la competitivitat en sectors d'alt valor afegit. Es necessita impulsar programes educatius i de formació professional que responguin a les necessitats del mercat laboral. Col·laboracions amb institucions educatives i empreses locals poden ajudar a oferir formacions específiques en àrees tecnològiques i innovadores, assegurant així una força laboral altament qualificada. A més, és crucial incentivar la continuïtat dels estudis postobligatoris per evitar futurs desequilibris en l'oferta i demanda de qualificacions.

Fomentar la innovació i el desenvolupament tecnològic

La innovació i el desenvolupament tecnològic són crucials per a la competitivitat de l'Alt Penedès. Estratègies com el suport a projectes d'R+D+i, l'impuls de col·laboracions entre empreses i centres de recerca, i la creació de clústers tecnològics poden ajudar a fomentar un entorn innovador. També és important incentivar la digitalització de les empreses locals per millorar la seva competitivitat i capacitat d'adaptació a les noves tecnologies.

Potenciar l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial

Cal desenvolupar programes de suport a l'emprenedoria, oferint assessorament, finançament i recursos per a la creació de noves empreses. Això inclou incentivar les PIMES en sectors emergents i d'alt valor afegit, així com fomentar la creació de serveis empresarials avançats que donin suport a la competitivitat del teixit empresarial. La promoció de la cultura emprenedora és clau per dinamitzar l'economia local i generar noves oportunitats laborals.

Desenvolupar serveis empresarials avançats

Per millorar la competitivitat, és essencial ampliar l'oferta de serveis empresarials avançats, com la consultoria empresarial, les TIC i els serveis financers. Aquests serveis són crítics per al creixement de les empreses locals, ja que proporcionen les eines i els recursos necessaris per a la innovació i l'expansió. Col·laboracions amb universitats i centres de recerca poden ajudar a desenvolupar serveis que responguin a les necessitats específiques de les empreses de la comarca.

Millorar la sostenibilitat mediambiental

És necessari abordar els desafiaments mediambientals amb mesures efectives per a la gestió dels residus i l'eficiència en l'ús dels recursos hídrics. Iniciatives com l'increment de la recollida selectiva de residus, la millora de la valorització dels residus industrials i la implementació de pràctiques sostenibles en les empreses poden ajudar a reduir l'impacte ambiental. A més, cal promoure la reducció del consum d'aigua en els sectors industrials i de serveis, així com fomentar la implantació de tecnologies verdes i sostenibles.

Notes: Les posicions relatives corresponen a la metodologia vigent en cada edició. És a dir, els canvis metodològics no representen una revisió dels períodes anteriors. Novetats en l'edició 2022. En aquesta edició arran de la publicació dels cens de població 2021, s'han actualitzat els indicadors referents a la qualificació de la població, d'aquí que puguin observar-se canvis importants. També s'ha substituït la tecnologia de telecomunicacions 4G per la 5G, que és la que s'està desplegant actualment. Finalment, cal assenyalar que en relació a l'oferta de transport públic s'han utilitzat les dades de la Direcció General de Transít (DGT), que ofereixen una major precisió per a mesurar el nombre d'autobusos existent en el parc de vehicles.

Alt Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social		17	13	15	17	16	15	13	14	22	23	-1	
	Sostenibilitat mediambiental		24	26	21	16	17	19	20	23	27	30	-3	
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	28	27	23	24	24	26	24	27	23	21	2	
		Infraestructura de transport i comunicacions	13	13	9	12	10	10	9	9	8	11	-3	
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	16	17	19	18	8	8	9	9	9	10	-1	
		Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	5	4	8	18	18	20	19	22	24	22	2	
	Avantatges distributius	Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	13	11	19	20	13	12	13	12	12	12	0	
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic		9	6	11	13	10	8	7	11	14	16	-2
		Volum de mercat i d'activitat		13	18	16	19	13	26	16	16	24	22	2
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		27	17	40	31	34	31	21	33	29	28	1		

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors

Factors i dimensions		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2009		
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	13	12	15	18	19	19	18	19	19	19	19	→	↓	
		Taxa d'atur registral.	25	28	28	31	28	29	28	28	22	24	24	→	↑	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	1	1	1	5	5	9	9	8	16	15	15	↑	↓	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	26	18	16	16	15	16	7	16	31	30	30	↑	↓	
	Sostenibilitat mediambiental	Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	34	36	33	33	30	32	32	31	32	30	30	↑	↑	
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	22	15	10	10	9	8	7	8	15	16	16	↓	↑	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	33	28	28	26	25	23	24	29	26	27	27	↓	↑	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	27	24	26	25	22	26	27	31	31	31	28	↑	↓	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	12	24	16	17	19	17	20	23	24	24	26	↓	↓	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	35	35	35	36	36	37	36	35	35	35	35	→	→	
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	20	10	12	17	18	17	16	18	23	25	25	↓	↓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	33	36	32	33	33	32	22	32	23	21	21	↑	↑	
		Percentatge de titulats superiors (%).	28	18	17	21	21	21	21	21	18	18	18	→	↑	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	29	29	29	16	16	16	16	16	13	13	13	→	↑	
	Factors de producció	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	13	13	13	22	22	22	22	22	20	20	20	→	↓
			Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	9	11	12	11	11	16	15	15	13	11	11	↑	↓
			Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	14	13	13	12	12	12	12	13	13	13	13	→	↑
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	18	14	24	20	15	9	9	9	10	11	11	↓	↑
			Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	21	14	9	9	9	9	16	16	↓	↑
			Autobusos per Km2.	11	11	11	11	9	9	9	9	14	13	13	↑	↓
	Avantatges distributius	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Percentatge de població susceptible de ser transformada en urbanitzable (%).	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	→	→
			Percentatge de sòl urbanitzable (%).	18	18	18	17	16	16	16	16	15	16	16	↓	↑
			Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	14	12	11	7	7	8	7	7	7	→	↑
		Innovació, desenvolupament tecnològic	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha).	-	-	8	8	8	7	7	7	7	7	7	→	↑
			Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	22	20	24	23	26	24	25	25	25	→	↑
			Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	27	27	26	23	21	27	27	22	22	22	23	↓	↑
	Condicions de la demanda	Avantatges distributius	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	9	10	15	15	15	11	11	19	21	20	20	↑	↓
			Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2	2	6	22	21	30	32	28	28	28	28	→	↓
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).			21	11	18	19	18	20	20	18	18	18	18	→	↑	
Distància en minuts a l'eix viari principal.			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→	
Condicions de la demanda		Volum de mercat i d'activitat	Distància mitjana al mercat final català (Km).	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	→	→
			Densitat de població (habitants/Km2).	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	→	→
			Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	23	23	24	23	23	24	24	24	24	24	26	↓	↓
		Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	27	22	18	13	13	33	26	26	↑	↑
			Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	18	18	13	13	14	14	16	17	21	25	25	↓	↓
			Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	7	6	7	7	6	7	8	10	14	15	15	↓	↓

Alt Penedès
Evolució dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	Evolució
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	56,2	55,3	49,8	50,8	54,2	55,6	55,8	56,4	57,5	59,8	✓	
		Taxa d'atur registral.	13,8	16,5	18,4	15,6	10,9	9,8	12,9	11,6	9,4	9,4	✓	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	87,4	87,4	87,4	82,9	82,9	72,3	75,1	74,2	81,6	87,1	✓	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	6.770,5	4.551,5	3.673,0	3.884,6	4.156,9	3.340,0	3.359,8	4.132,8	5.266,4	3.547,3	✗	
		Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	3,5	4,4	4,4	4,8	6,4	6,1	5,3	6,4	7,3	7,3	✓	
	Sostenibilitat medi ambiental	Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	57,7	52,1	50,3	47,5	47,7	46,8	47,5	50,0	41,8	40,9	✗	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	495,7	453,4	690,9	638,7	665,5	660,7	691,0	705,8	666,1	738,7	✓	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	1,6	1,5	1,4	1,3	1,3	1,5	1,5	1,6	1,6	1,4	✗	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	28,9	31,5	40,0	40,7	40,6	44,5	45,6	46,6	47,7	44,9	✗	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	316,9	240,4	281,8	293,5	255,0	280,8	278,6	255,1	246,8	231,2	✗	
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	81,7	85,8	84,0	86,1	83,4	83,9	83,1	80,6	81,5	78,2	✗	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	99,2	125,3	119,3	107,8	117,5	123,4	114,7	119,2	109,5	110,0	✓	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	54,3	60,1	68,9	68,9	68,9	78,8	79,8	77,5	81,8	83,1	✓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	10,0	19,7	21,7	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	35,9	35,9	!	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	32,8	32,8	32,8	52,8	52,8	52,8	52,8	52,8	63,1	63,1	!	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	21,1	21,1	21,1	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	30,8	30,8	!	
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	203,2	185,5	176,5	192,1	209,6	190,8	187,4	198,0	207,5	228,4	✓	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	66,6	68,9	69,2	69,8	69,9	69,5	69,4	69,0	68,8	68,6	✗	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	280,3	232,4	95,6	118,5	88,3	85,7	77,2	80,5	80,8	87,1	✓	
		Cobertura de fibra òptica FTTH. Autobusos per Km2.	-	-	-	5,0	45,7	84,0	88,8	88,8	96,3	92,7	✗	
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	6,1	6,3	6,3	6,3	8,7	8,1	8,0	8,3	16,4	16,4	!		
	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	3,8	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	✓		
	Percentatge de sòl vacant (%).	2,5	2,5	2,5	2,5	2,8	2,9	2,8	2,8	3,0	2,9	✗		
	Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	44,3	45,2	38,7	35,4	35,2	35,0	35,0	34,5	✗		
	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4	✗		
Factors de competitivitat	Avantatges distribuïts	Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	1.172,3	1.032,2	1.193,8	1.330,2	1.397,4	1.432,8	1.565,0	1.639,8	✓	
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	46,6	46,6	48,1	54,8	63,1	64,9	62,4	71,8	74,3	75,1	✓	
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	21,0	22,2	18,4	19,3	21,9	28,1	26,7	17,7	18,4	21,1	✓	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	239,9	206,1	68,4	19,9	20,8	16,9	16,6	18,1	19,6	20,1	✓	
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	41,0	31,0	32,0	29,4	29,1	30,9	30,9	28,9	28,9	28,6	✗	
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Distància en minuts a l'eix viari principal.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	!	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	71,3	51,5	49,1	54,1	55,9	57,1	57,8	56,1	56,2	55,9	✗	
		Densitat de població (habitants/Km2).	176,0	178,3	179,3	179,1	180,4	182,9	184,9	185,9	187,2	189,7	✓	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	61,8	61,7	62,1	62,6	62,7	62,5	62,4	61,9	61,6	61,5	✗	
		Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).	-	-	-	47,9	80,1	99,7	100,0	100,0	14,0	57,3	✓	
Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	3,4	3,7	6,3	8,2	8,3	8,6	7,6	7,2	5,5	5,8	✓	
		Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	245,0	234,0	204,8	209,6	242,1	212,9	205,2	171,9	207,2	207,6	✓	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	605,6	600,1	445,5	382,1	415,6	529,3	537,7	570,2	613,5	626,8	✓	
		Índex de diversificació productiva.	24,9	25,1	23,8	23,1	23,6	22,6	21,9	21,2	21,3	20,6	✗	
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	-	248,6	141,2	94,1	94,1	111,0	101,5	36,5	36,3	18,0	✗	
	Voluntat de mercat i d'activitat	Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	-	6.004,5	5.599,9	5.862,9	6.455,0	6.279,9	5.820,4	6.240,5	6.562,5	6.310,3	✗	
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	-	1.764,0	1.733,8	1.703,0	1.684,9	1.711,2	1.777,4	1.835,6	1.835,6	1.958,3	✓	
		Percentatge d'empreses (%).	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	✗	
		Variació de la població (interanual) (%).	2,6	1,0	0,0	-0,1	0,6	0,3	1,1	0,5	0,7	1,4	✓	
		Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	1,9	0,8	0,2	0,4	0,5	1,5	3,1	2,9	1,6	2,1	✓	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Número d'empreses per 1.000 habitants.	33,7	32,0	30,5	31,6	32,2	31,8	28,8	29,3	29,4	28,8	✓		
	Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	74,4	72,3	69,8	71,1	71,2	70,4	68,7	68,4	68,5	68,3	✗		
	Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	18,3	17,5	22,5	23,0	22,2	21,7	18,8	21,2	25,4	23,4	✗		
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	-6,2	-0,3	-7,2	2,5	3,0	1,2	1,9	2,0	2,8	2,3	✗		
	Variació en les empreses (interanual) (%).	-7,0	-1,3	-2,0	3,2	0,4	-0,3	-9,4	2,3	0,9	-0,8	✗		

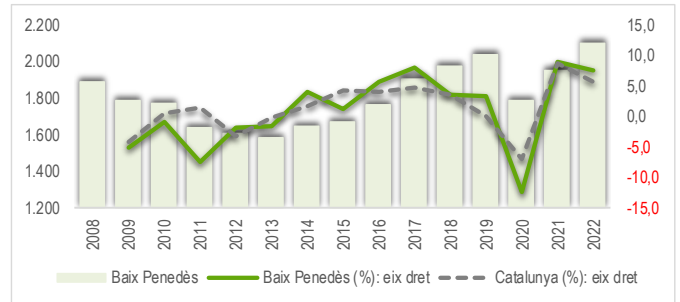
Nota: En negreta els indicadors que no s'han actualitzat respecte al període anterior. És el cas d'alguns indicadors que en el moment de la publicació no està la informació actualitzada i dels que s'actualitzen puntualment. A partir del 2012 les distàncies es calculen en minuts en lloc de kilòmetres.

Baix Penedès

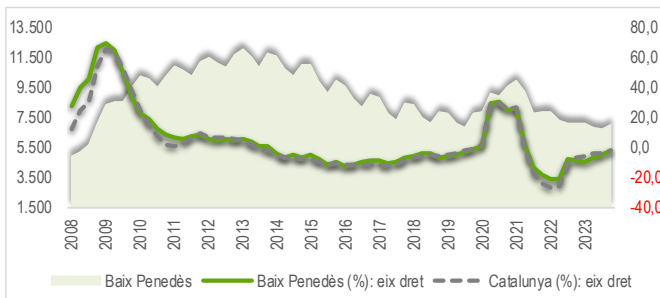
Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/43
Població 2023 (hab.)	115.701	17
PIB pm 2022 (milions €)	2.097,7	18
PIB pm 2022-2009 (%)	17,2	22
PIB pm 2022-2020 (%)	17,2	15
RFDB 2021 (milions €)	1.706,0	18
RFDB per habitant 2021 (€)	15.343,0	32

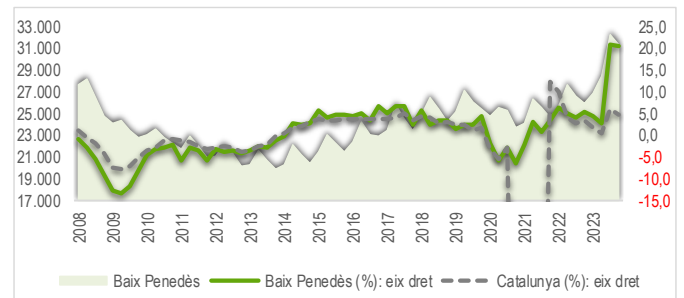
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)



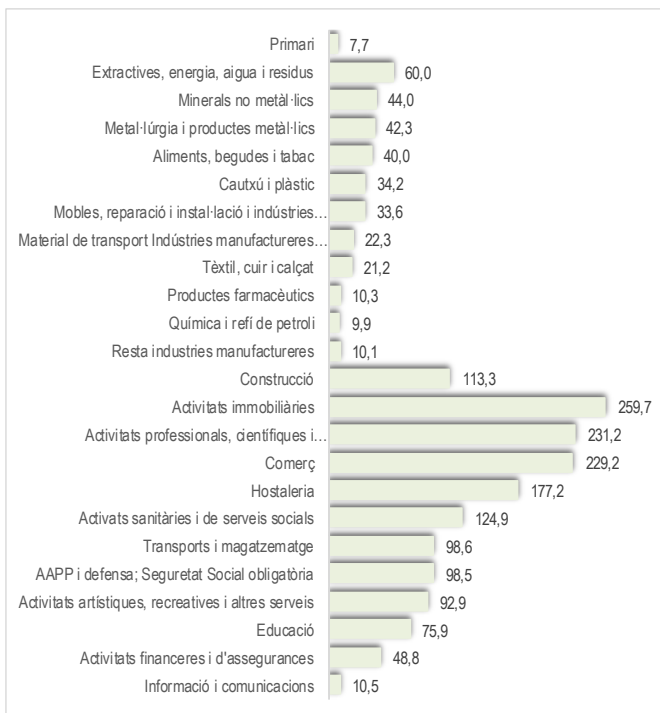
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)



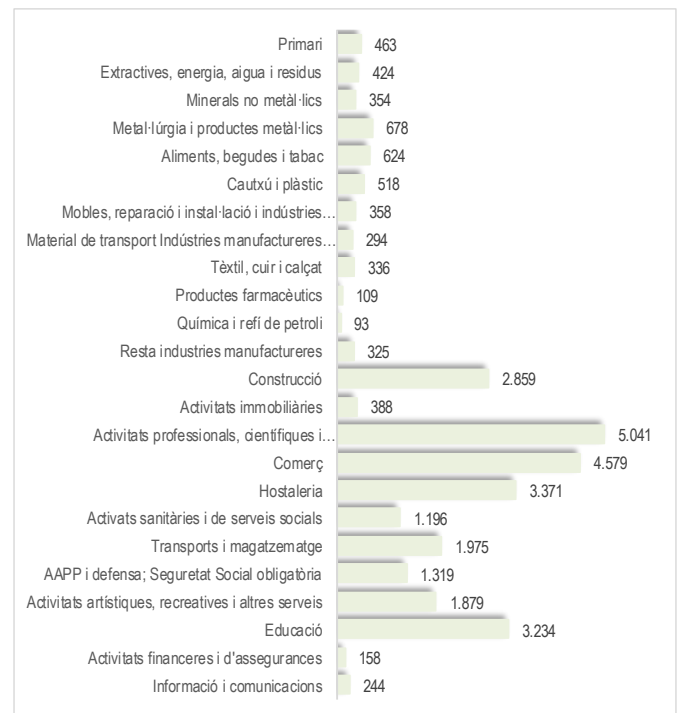
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)



VAB pb per subsectors 2022 (milions €)



Llocs de treball localitzats per subsectors, 2023



Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació, 2023

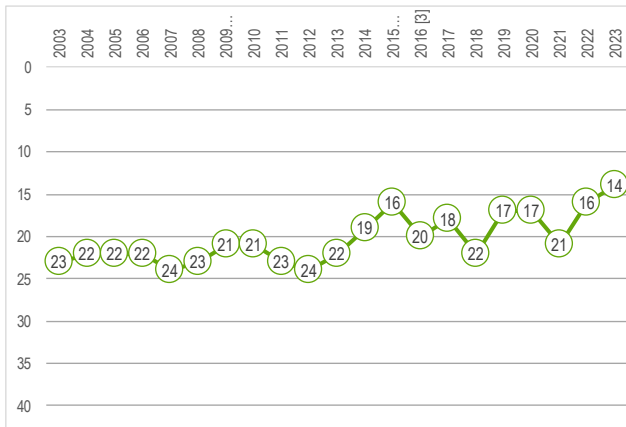
Activitat econòmica (CCAE2009)	Establiments ocupadors		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	407	2.711	8,9	8,9	1,4	1,2	16
43-Activitats especialitzades de la construcció	189	1.659	5,5	14,4	1,4	1,2	18
41-Construcció d'immobles	149	1.101	3,6	18,0	1,6	1,4	17
Total	2.632	30.323	100,0	100,0	-	0,8	18

Nota: L'índex d'especialització representa el nombre de vegades que tenen els llocs de treball en aquella activitat respecte al conjunt de Catalunya. És a dir, si és 2,0 és que el pes és el doble que al conjunt de Catalunya i, si és 1,0, és que té el mateix pes en el conjunt de l'economia comarcal que la que té a Catalunya.

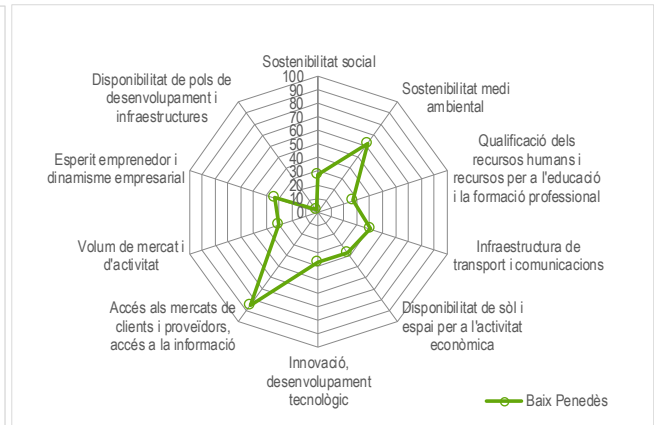
Baix Penedès

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global



Puntuació en cadascun dels factors



Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/43	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	42	27,5
Sostenibilitat mediambiental	36	62,1
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	36	27,5
Infraestructura de transport i comunicacions	13	40,2
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	20	37,1
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	42	37,5
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	11	84,8
Innovació, desenvolupament tecnològic	9	30,6
Volum de mercat i d'activitat	6	34,0
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	19	2,4

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

Amb l'inici de la recuperació econòmica el 2013, el Baix Penedès ha anat escalant posicions en el rànquing de competitivitat. Inicialment situat en les posicions 21-24, la comarca va experimentar una progressiva millora fins a establir-se entre les posicions 16-19 en els anys posteriors. Tot i aquesta tendència positiva, la competitivitat del Baix Penedès ha patit retrocessos notables en anys específics, com el 2018 i el 2021, que van minvar l'avenç general. No obstant, el 2022 va marcar un punt àlgid amb l'assoliment de la 16a posició, igualant el millor registre obtingut el 2015 i millorant respecte als anys 2019 i 2020. En 2023, la comarca ha consolidat aquest creixement, ascendint fins a la 14a posició, la seva millor classificació en l'última dècada, reafirmant així la seva competitivitat i el creixement econòmic en el context comarcal.

En termes generals, el Baix Penedès ha registrat més avenços que retrocessos durant el 2023. Aquest any, la comarca ha experimentat millores significatives en diversos factors clau per a la seva competitivitat. L'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial han millorat notablement, passant de la 19a a la 10a posició, cosa que afavoreix la diversificació del teixit empresarial. Les infraestructures de transport i comunicacions també han avançat fins a la 9a posició, millorant la mobilitat de persones i mercaderies, fet crucial per a l'atracció d'activitats industrials i logístiques.

Tanmateix, hi ha àrees que encara limiten la competitivitat de la comarca. La qualificació dels recursos humans i la formació professional segueixen estancades a la 36a posició, afectant la capacitat de competir en sectors d'alt valor afegit. A més, la innovació i el desenvolupament tecnològic han retrocedit a la 10a posició, restringint l'adaptabilitat del Baix Penedès a les noves necessitats del mercat.

El Baix Penedès es consolida com una de les comarques més competitives, ascendint a la 14a posició en 2023

Millores notables en l'esperit emprenedor i infraestructures de transport impulsen la competitivitat comarcal

Malgrat els avenços en infraestructures, el Baix Penedès encara afronta reptes en la qualificació de la mà d'obra i innovació tecnològica

L'augment en sostenibilitat mediambiental del Baix Penedès contrasta amb els desafiaments persistents en sostenibilitat social

El dinamisme demogràfic, l'augment del nombre d'empreses i la construcció d'habitatges impulsen el creixement econòmic local

Tanmateix, les dificultats en el seguiment de la formació professionalitzadora dels joves i el retrocés en la diversificació productiva poden frenar la competitivitat futura

Pel que fa als factors de sostenibilitat, hi ha hagut una lleugera millora en sostenibilitat mediambiental, passant de la 36a a la 35a posició, reflectint esforços en la gestió mediambiental. No obstant això, la sostenibilitat social es manté a la 42a posició, indicant problemes importants en seguretat laboral i ocupació.

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de competitivitat del Baix Penedès

Factors de Producció

En la dimensió de factors de producció, el Baix Penedès ha mostrat una evolució mixta en els seus indicadors. Un dels avenços més destacats ha estat en el nombre de llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants, que ha millorat notablement, situant-se a la 6a posició. Aquesta millora es deu principalment a la reclassificació que ha dut a terme la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) de les afiliacions a les administracions públiques. Durant el segon semestre de 2023, moltes afiliacions han passat a l'epígraf d'Educació, reflectint millor el desenvolupament d'aquesta activitat. Tanmateix, el repartiment dels efectius no ha estat distribuït per comarques, sinó que s'han assignat al compte de cotització on el Departament d'Ensenyament té els serveis territorials, corresponent al Vendrell en el cas del Penedès, sobreestimant els llocs de treball comarcal en l'educació.

A més, la cobertura de fibra òptica FTTH ha avançat fins a la 8a posició, millorant la connectivitat digital de la comarca. També hi ha hagut una lleugera millora en el percentatge de sòl urbanitzable, que ha passat a l'11a posició, facilitant l'expansió econòmica. Els llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants han millorat, situant-se a la 36a posició.

En canvi, la taxa específica d'escolarització als 17 anys ha retrocedit, caient a la 43a posició, la qual cosa pot afectar negativament la qualificació futura dels recursos humans. També, les inversions del DPTOP per comarques i km2 han empitjorat lleugerament, passant a la 27a posició, cosa que pot tenir un impacte negatiu en la millora de la xarxa de carreteres i infraestructures viàries.

Avantatges Distributius

Pel que fa als avantatges distributius, la cobertura de xarxes mòbils LTE (4G) ha empitjorat significativament, caient a la 12a posició, la qual cosa pot afectar negativament la connectivitat i el desenvolupament de noves activitats econòmiques modernes. Altres indicadors d'accés als mercats, com la distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies, la distància a l'eix viari principal i la densitat de població, s'han mantingut estables en posicions destacades, mantenint la seva contribució positiva a la competitivitat comarcal.

Condicions de la Demanda

En termes de condicions de la demanda, el Baix Penedès ha experimentat avenços notables en la variació dels habitatges iniciats per 1.000 habitants, que ha millorat fins a la 18a posició, indicant una major activitat en el sector de la construcció i efectes positius sobre l'economia local. A més, aquest creixement de l'activitat constructora va en paral·lel al creixement demogràfic registrat, el més elevat en el conjunt de comarques catalanes (del 2,9% interanual). Els llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants han millorat notablement, passant a la 15a posició. Tot i que aquesta millora es veu influenciada per l'increment sobreestimat en l'educació. També, la creació d'ocupació ha millorat fins a la 1a posició, encara que aquest augment de nou es deu a l'afiliació en l'educació i no reflecteix completament la realitat del mercat laboral.

Un altre avanç significatiu ha estat la millora en la variació de les empreses (interanual), que ha pujat fins a la 1a posició, reflectint un increment notable en el nombre d'empreses actives a la comarca, la qual cosa és un senyal positiu de dinamisme empresarial.

No obstant això, l'índex de diversificació productiva ha empitjorat, situant-se a la 14a posició, cosa que podria limitar la capacitat de la comarca per diversificar la seva estructura econòmica.

Efectes sobre la competitivitat comarcal de l'evolució 2023

Els avenços observats en diversos indicadors clau apunten a una millora general en la competitivitat del Baix Penedès durant el 2023. Els avenços en l'esperit emprenedor i dinamisme empresarial, així com en les infraestructures de transport i comunicacions,

Reptes persistents en la sostenibilitat social del Baix Penedès: la creació de llocs de treball és insuficient pel creixement demogràfic que registra la comarca, incidint negativament en les oportunitats laborals i l'atur

Des de la perspectiva mediambiental, no s'observen millores en l'eficàcia de la recollida selectiva i en la generació de residus municipals, àmbits on se situen els principals reptes de sostenibilitat comarcals

Les fortaleses del Baix Penedès resideixen en el seu mercat intern en constant creixement, la presència d'IDIADA, la diversificació econòmica i la seva ubicació estratègica

Les bases del creixement econòmic de la comarca estan molt influenciades per les dinàmiques poblacionals i l'activitat constructora

reforcen la capacitat de la comarca per atraure noves inversions i fomentar el creixement econòmic. No obstant això, els retrocessos en el seguiment dels estudis professionalitzadors per part dels joves i en la innovació tecnològica poden limitar la seva capacitat per competir en sectors d'alt valor afegit i adaptar-se a les noves necessitats del mercat.

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de sostenibilitat del Baix Penedès

Sostenibilitat Social

En termes de sostenibilitat social, el Baix Penedès ha experimentat alguns canvis significatius el 2023. El percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix ha millorat, passant de la 22a a la 18a posició, la qual cosa indica una lleugera millora en la seguretat laboral dels treballadors. Tanmateix, l'índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa ha empitjorat notablement, retrocedint de la 13a a la 23a posició.

Sostenibilitat Mediambiental

Pel que fa a la sostenibilitat mediambiental, el Baix Penedès ha mostrat una evolució mixta. Els llocs de treball en activitats mediambientals han millorat lleugerament, avançant fins a la 24a posició. El consum domèstic d'aigua per habitant ha millorat també una posició, situant-se en la 36a posició. No obstant, el consum industrial i de serveis d'aigua per establiment ha empitjorat, caient a la 16a posició, reflectint un ús menys eficient dels recursos hídrics.

El coeficient de generació de residus municipals ha empitjorat, retrocedint a la 38a posició, indicant un augment en la generació de residus per habitant, cosa que és negativa per a la sostenibilitat mediambiental. També s'ha observat una empitjorament en el percentatge de recollida selectiva de residus municipals, caient a la 41a posició, assenyalant una disminució en l'eficiència de la separació i reciclatge de residus. A més, el percentatge de residus industrials valoritzats ha millorat, avançant fins a la 11a posició, indicant un millor aprofitament dels residus industrials.

Efectes sobre la sostenibilitat comarcal de l'evolució 2023

Els canvis en els indicadors de sostenibilitat social i mediambiental tenen implicacions importants per a la competitivitat i la sostenibilitat del model de desenvolupament del Baix Penedès. La millora en el percentatge de persones amb contractes fixos pot contribuir a un mercat laboral més estable, fent la comarca més atractiva per a treballadors i empreses. Tanmateix, l'augment en els accidents laborals és un problema significatiu que cal abordar per garantir la seguretat i benestar dels treballadors.

En termes mediambientals, la millora en el percentatge de residus industrials valoritzats és un senyal positiu cap a una gestió més eficient dels recursos. No obstant això, els retrocessos en el consum d'aigua industrial i en la recollida selectiva de residus municipals indiquen reptes significatius en la gestió sostenible dels recursos naturals. Aquests retrocessos poden afectar negativament la percepció del Baix Penedès com una comarca compromesa amb la sostenibilitat, cosa que podria tenir repercussions en la seva capacitat per atraure residents i empreses preocupades per la sostenibilitat ambiental.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I LA SOSTENIBILITAT COMARCAL

Les fortaleses del Baix Penedès resideixen en el seu mercat intern en constant creixement, la presència d'IDIADA, la diversificació econòmica i la seva ubicació estratègica. La comarca continua destacant-se pel seu mercat intern en constant creixement, impulsat pel dinamisme demogràfic que augmenta la demanda de béns i serveis. Aquesta expansió proporciona una base sòlida per al creixement econòmic local. La presència d'IDIADA, un centre de recerca i desenvolupament en la indústria automobilística, contribueix significativament a la innovació i el desenvolupament tecnològic de la comarca. Aquesta infraestructura clau, juntament amb la diversificació econòmica i la ubicació estratègica, continua sent un punt fort per atraure noves inversions i fomentar el creixement.

El creixement demogràfic impulsa l'activitat constructora, augmentant la demanda de nous habitatges i infraestructures, fet que dinamitza el sector immobiliari i de la construcció. Aquestes dinàmiques poblacionals reforcen el volum de mercat i l'activitat econòmica, proporcionant una base sòlida per al creixement a llarg termini.

L'efecte IDIADA i una economia diversificada impulsen la innovació, però cal millorar la protecció d'innovacions i atraure empreses d'alt valor afegit

La falta de serveis empresarials avançats i formatius revela mancances en infraestructures necessàries per a la innovació i desenvolupament econòmic

El desplegament de la fibra òptica i la tecnologia mòbil 5G crea noves oportunitats per a la diversificació econòmica i l'atracció d'inversions

Les estratègies d'atracció d'inversions són clau per equilibrar la funció productiva i residencial de la comarca

El model residencial de baixa densitat augmenta el consum de recursos i dificulta la prestació de serveis essencials

Tot i la contribució significativa d'IDIADA a la innovació, la comarca necessita continuar millorant la protecció de les innovacions i atraure més empreses d'alt valor afegit per consolidar-se com un pol d'innovació tecnològica. Aquestes millores són essencials per competir en sectors intensius en coneixement i tecnologia.

La manca de serveis empresarials avançats, com la consultoria empresarial, les TIC i els serveis financers, juntament amb la insuficient qualificació dels recursos humans, continuen sent factors limitants per la competitivitat. Aquestes carències afecten la capacitat d'atracció d'inversions i de desenvolupament empresarial, necessitant millores urgents per fomentar la innovació i el creixement econòmic.

El desplegament significatiu de la fibra òptica i de la tecnologia mòbil 5G durant el 2022 i 2023 ha millorat notablement la connectivitat digital de la comarca, obrint noves oportunitats per a la diversificació econòmica, la innovació i l'atracció d'inversions que necessiten aquestes infraestructures.

Les estratègies centrades en l'atracció d'inversions externes són essencials per abordar el desequilibri existent entre la funció residencial i productiva induïda pels creixements demogràfics que esdevé el principal repte comarcal en termes de sostenibilitat social. Atraure inversions que fomentin el desenvolupament industrial i comercial és fonamental per equilibrar aquestes dinàmiques. No obstant això, cal adaptar l'oferta de sol industrial i els planejaments a les necessitats d'aquests desenvolupaments.

Per últim, cal assenyalar que el model residencial de baixa densitat predominant a la comarca comporta desafiaments significatius, com un major consum de recursos i dificultats en la prestació de serveis essencials com l'atenció sanitària, l'educació, el transport públic i la gestió de residus. Adreçar aquests desafiaments és crucial per garantir la sostenibilitat i la qualitat de vida dels residents.

ESTRATÈGIES SUGGERIDES

El Baix Penedès presenta una sèrie de fortaleses clau que sustenten la seva competitivitat comarcal, com el creixement demogràfic, la presència d'IDIADA, la diversificació econòmica i la seva ubicació estratègica. No obstant això, també afronta reptes significatius que requereixen una atenció urgent per garantir un desenvolupament sostenible i equilibrat. Les següents estratègies estan enfocades a potenciar aquests elements i abordar les seves limitacions.

Millorar la protecció de les innovacions i atraure empreses d'alt valor afegit

Tot i la contribució significativa d'IDIADA a la innovació, és necessari continuar millorant la protecció de les innovacions per consolidar el Baix Penedès com un pol d'innovació tecnològica. Atraure més empreses d'alt valor afegit és essencial per competir en sectors intensius en coneixement i tecnologia. Estratègies com la creació d'incentius fiscals, l'establiment de parcs tecnològics i la col·laboració amb universitats i centres de recerca poden fomentar aquest desenvolupament.

Fomentar la diversificació econòmica i el creixement del mercat intern

El dinamisme demogràfic i l'activitat constructora residencial proporcionen una base sòlida per al creixement econòmic. Aquest creixement ha de ser complementat amb polítiques que fomentin la diversificació econòmica, especialment en sectors d'alt valor afegit. Desenvolupar programes de suport a petites i mitjanes empreses (PIMES) en sectors emergents, així com incentivar la creació de noves empreses, són mesures clau per aconseguir-ho.

Millorar la qualificació dels recursos humans i els serveis empresarials avançats

La manca de serveis empresarials avançats, com la consultoria empresarial, les TIC i els serveis financers, juntament amb la insuficient qualificació dels recursos humans, continuen sent factors limitants per la competitivitat del Baix Penedès. Implementar programes de formació i capacitat que alineïn les competències dels treballadors amb les necessitats del mercat laboral, així com incentivar la implantació de serveis empresarials avançats, són estratègies necessàries per millorar aquest aspecte. Això inclou col·laboracions amb institucions educatives per oferir formacions específiques que responguin a les demandes dels sectors emergents i l'impuls de programes de formació contínua per als treballadors actuals.

Adaptar l'oferta de sòl industrial i els planejaments urbanístics

Per equilibrar el creixement residencial i la funció productiva, és fonamental adaptar l'oferta de sòl industrial i els planejaments urbanístics a les necessitats dels desenvolupaments industrials i comercials. Cal revisar els planejaments urbanístics per augmentar l'oferta de sòl per a activitats econòmiques i explorar mesures per reduir els costos associats, com ara incentius fiscals o subvencions per a la rehabilitació d'espais industrials.

Millorar la sostenibilitat ambiental

El model residencial de baixa densitat predominant al Baix Penedès comporta desafiaments significatius en termes de sostenibilitat ambiental. És essencial implementar mesures per reduir el consum de recursos i millorar l'eficiència en la gestió dels residus. Aquests desafiaments poden ser abordats mitjançant la promoció de models urbanístics més sostenibles, la millora dels serveis de recollida selectiva de residus i la valorització dels residus industrials. A més, cal fomentar l'ús d'energies renovables i l'eficiència energètica en les noves construccions i rehabilitacions.

Promoure la cohesió social i la qualitat de vida

Finalment, per garantir un desenvolupament sostenible, és fonamental promoure la cohesió social i millorar la qualitat de vida dels residents. Això inclou mesures per millorar l'accés a serveis essencials com l'atenció sanitària, l'educació i el transport públic. També és important fomentar la participació ciutadana en els processos de planificació i desenvolupament comarcal per garantir que les necessitats de la comunitat siguin tingudes en compte.

Notes: Les posicions relatives corresponen a la metodologia vigent en cada edició. És a dir, els canvis metodològics no representen una revisió dels períodes anteriors. Novetats en l'edició 2022. En aquesta edició arran de la publicació dels cens de població 2021, s'han actualitzat els indicadors referents a la qualificació de la població, d'aquí que puguin observar-se canvis importants. També s'ha substituït la tecnologia de telecomunicacions 4G per la 5G, que és la que s'està desplegant actualment. Finalment, cal assenyalar que en relació a l'oferta de transport públic s'han utilitzat les dades de la Direcció General de Transít (DGT), que ofereixen una major precisió per a mesurar el nombre d'autobusos existent en el parc de vehicles.

Baix Penedès

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels factors, dimensions i indicadors

Factors i dimensions		Subdimensions	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2009
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social		41	41	40	42	42	42	42	41	42	42	0	0
	Sostenibilitat mediambiental		39	40	38	36	38	36	35	37	36	35	1	1
Factors de competitivitat	Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	34	38	37	32	32	41	39	39	36	36	0	0
		Infraestructura de transport i comunicacions	14	15	14	16	20	25	23	23	13	9	4	4
		Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	15	19	18	17	20	19	18	21	20	21	1	-1
	Avantatges distributius	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	39	40	40	41	42	38	38	40	42	42	0	0
		Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	14	12	14	10	10	11	11	11	11	11	11	0
	Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	5	12	7	7	9	10	6	7	9	10	1	-1
		Volum de mercat i d'activitat	7	5	18	27	9	4	5	7	6	7	1	-1
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial		41	41	36	18	24	20	24	39	19	10	1	9	

Evolució de les posicions relatives en cadascun dels indicadors

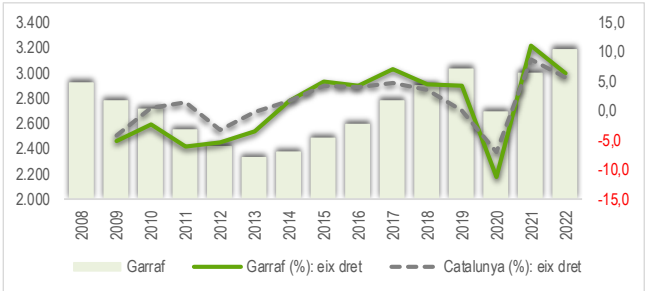
Factors i dimensions		Indicador (veure referències temporals per cadascun en annex)	2009	2011	2013	2015	2017	2019	2020	2021	2022	2023	2023-2022	2023-2009	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	41	41	40	41	40	40	41	41	41	42	↓	↓	
		Taxa d'atur registral.	41	41	41	42	42	42	42	42	42	42	43	↓	↓
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	30	30	30	32	32	26	20	19	22	18	23	↑	↑
	Sostenibilitat mediambiental	Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	32	19	14	23	25	29	25	11	13	23	↓	↑	
		Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	31	30	27	25	18	20	19	24	25	24	24	↑	↑
		Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	39	39	37	37	37	37	37	37	37	37	36	↑	↑
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	30	38	22	22	17	15	16	12	14	16	16	↑	↑
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab/dia).	38	38	38	37	38	36	37	37	37	37	38	↓	→
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	38	38	38	38	39	39	39	39	39	39	41	↓	↓
		Residus industrials per Km2 (Tn).	28	33	31	31	33	28	26	29	29	32	32	↓	↓
Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	7	17	8	6	5	7	7	8	6	11	11	↓	↓		
Factors de competitivitat	Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	34	32	34	36	34	36	33	34	31	6	↑	↑	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	38	37	24	25	25	40	41	38	38	43	↓	↓	
		Percentatge de titulats superiors (%).	34	41	41	40	40	40	40	40	35	36	↓	↓	
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	26	26	26	24	24	24	24	24	29	30	↓	↓	
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	28	28	28	35	35	35	35	35	36	37	↓	↓	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	27	26	26	22	23	22	20	21	21	20	20	↑	↑
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	7	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	→	→
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	9	12	13	10	8	10	11	16	25	27	27	↓	↓
		Cobertura de fibra òptica FTTH.	-	-	-	17	27	40	41	41	13	8	8	↑	↑
		Autobusos per Km2.	9	10	10	10	11	10	10	15	15	15	15	→	→
		Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	23	23	23	25	25	24	27	25	25	25	25	→	→
	Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	13	13	16	15	12	12	12	12	12	12	11	↑	↑
		Percentatge de sòl urbà vacant (%).	-	-	9	17	16	11	15	16	16	17	17	↓	↓
	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).	-	-	16	15	14	15	15	15	17	17	17	↓	↓
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).	-	-	24	25	27	25	27	28	29	29	29	→	→
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	38	41	40	42	41	35	36	37	38	36	36	↑	↑
		Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	28	31	28	31	32	31	32	31	31	31	32	↓	↓
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	32	32	35	36	38	35	36	35	39	39	39	→	→
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	12	9	10	14	16	14	14	12	12	12	12	→	→
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	11	9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	→	→
	Innovació, desenvolupament tecnològic	Densitat de població (habitants/Km2).	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	→	→
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).		14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	→	→	
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).		-	-	-	12	9	6	16	16	5	12	12	↓	↑	
Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.		1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	→	→	
Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.		27	30	29	30	31	29	30	30	33	32	32	↑	↓	
Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.		32	30	28	29	27	27	27	27	28	15	15	↑	↑	
Índex de diversificació productiva.		22	23	22	21	13	11	9	10	10	14	14	↓	↑	
Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.		-	31	29	26	26	28	21	20	24	26	26	↓	↑	
Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.		-	25	29	30	31	34	34	32	33	33	33	→	↑	
Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).		-	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	→	→
Volum de mercat i d'activitat	Percentatge d'empreses (%).	18	19	19	19	19	19	19	19	18	19	18	↑	→	
	Variació de la població (interanual) (%).	1	3	13	21	1	1	1	4	1	1	1	→	→	
	Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	18	7	29	39	34	6	17	26	8	18	18	→	→	
	Número d'empreses per 1.000 habitants.	40	41	41	42	42	42	42	42	42	42	43	↓	↓	
	Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	39	39	39	40	40	40	40	41	42	42	42	→	→	
	Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	31	27	19	25	30	17	22	26	19	20	20	↓	↑	
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	41	37	20	8	6	7	23	41	7	1	1	↑	↑	
	Variació en les empreses (interanual) (%).	41	37	11	5	26	20	10	21	19	1	1	↑	↑	

Garraf

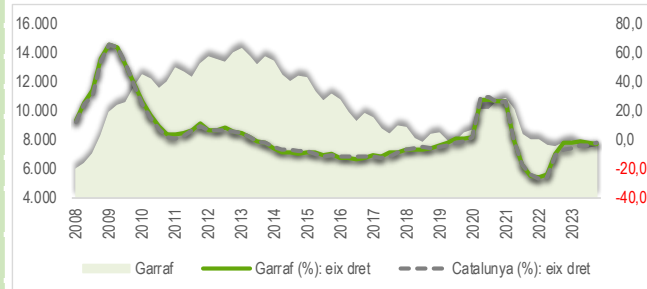
Perfil econòmic

Indicadors clau	Valor	Rànq/43
Població 2023 (hab.)	159.124	13
PIB pm 2022 (milions €)	3.185,5	16
PIB pm 2022-2009 (%)	14,6	24
PIB pm 2022-2020 (%)	18,3	11
RFDB 2021 (milions €)	2.897,8	12
RFDB per habitant 2021 (€)	18.660,0	4

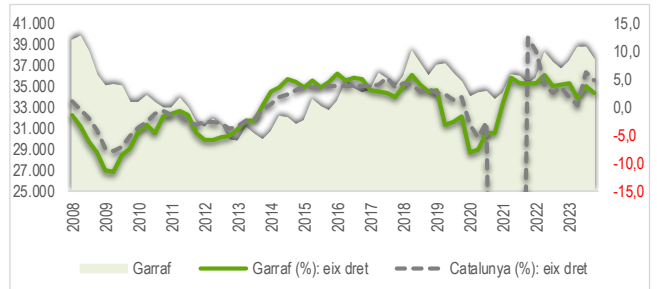
Evolució del PIB (milions d'euros i taxes interanuals)



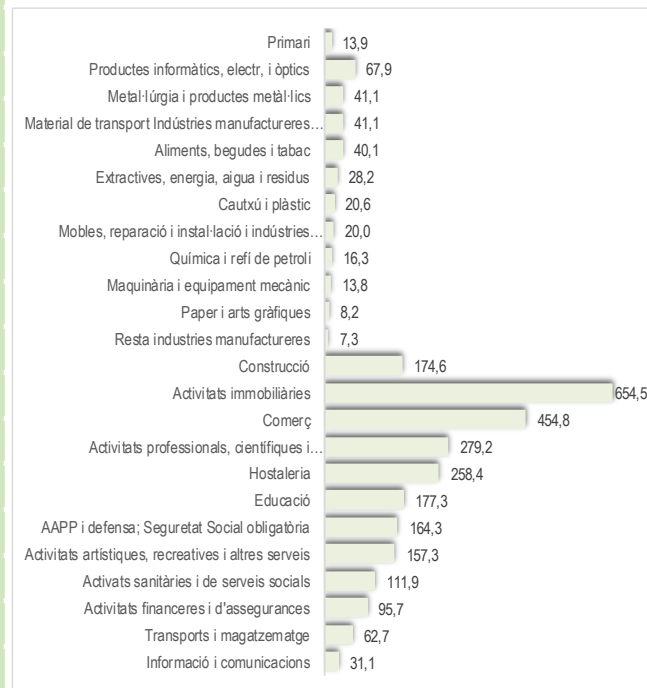
Evolució de l'atur registrat (núm. i taxes interanuals)



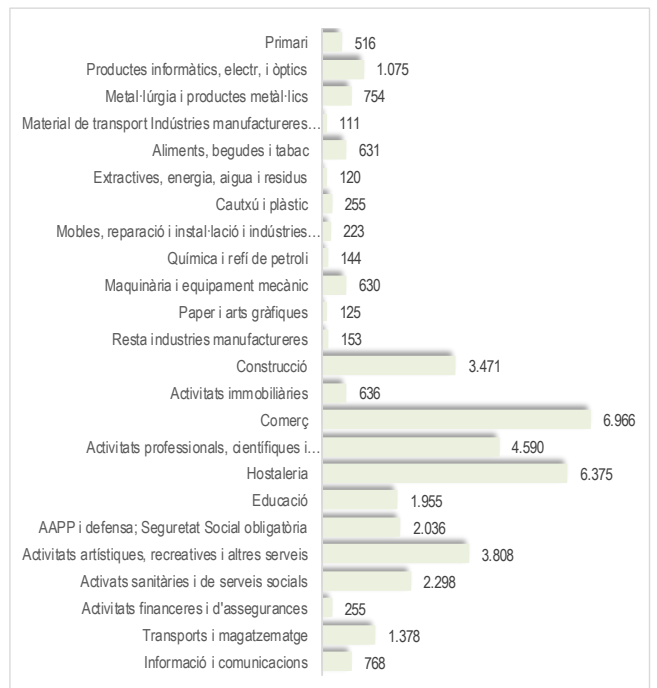
Evolució dels llocs de treball (núm. i taxes interanuals)



VAB pb per subsectors 2022 (milions €)



Llocs de treball localitzats per subsectors, 2023



Activitats amb elevada especialització i concentració de teixit empresarial i ocupació, 2023

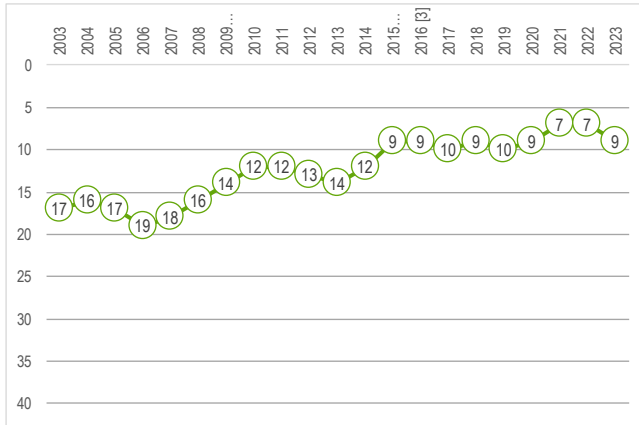
Activitat econòmica (CCAIE2009)	Establiments ocupadors		Llocs de treball				
	Núm.	Núm.	Llocs%	Acum%	Í.Esp.	CAT%	RànqCAT
56-Serveis de menjar i begudes	655	4.934	13,0	13,0	2,1	2,2	13
55-Serveis d'allotjament	73	1.441	3,8	16,8	2,3	2,5	9
41-Construcció d'immobles	221	1.341	3,5	20,3	1,6	1,7	15
93-Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	86	780	2,1	22,4	1,4	1,5	15
95-Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efecte...	20	166	0,4	22,8	1,6	1,7	12
Total	4.029	37.986	100,0	100,0	-	1,1	16

Nota: L'índex d'especialització representa el nombre de vegades que tenen els llocs de treball en aquella activitat respecte al conjunt de Catalunya. És a dir, si és 2,0 és que el pes és el doble que al conjunt de Catalunya i, si és 1,0, és que té el mateix pes en el conjunt de l'economia comarcal que la que té a Catalunya.

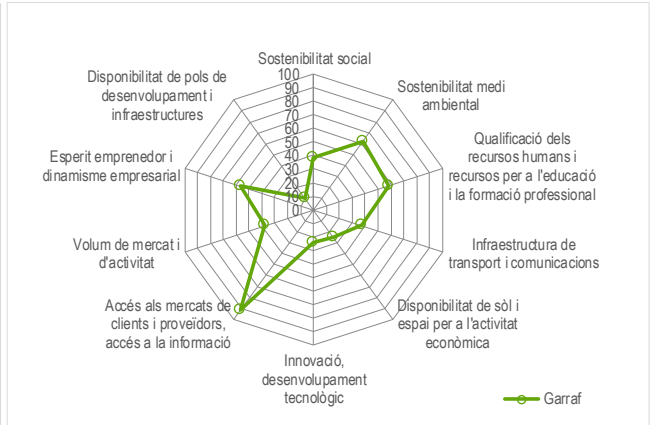
Garraf

Perfil competitiu

Evolució en el rànquing global



Puntuació en cadascun dels factors



Puntuació en cadascun dels factors

	Rang/43	Índex (0-100)
Sostenibilitat social	34	38,8
Sostenibilitat mediambiental	37	61,7
Qualificació dels recursos humans i recursos per a l'educació i la formació professional	8	58,1
Infraestructura de transport i comunicacions	17	37,1
Disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica	37	25,0
Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	15	24,1
Accés als mercats de clients i proveïdors, accés a la informació	2	91,2
Innovació, desenvolupament tecnològic	25	37,6
Volum de mercat i d'activitat	2	56,2
Esperit emprenedor i dinamisme empresarial	5	10,5

La regressió del Garraf en competitivitat el 2023 destaca la necessitat de millorar en àrees crítiques per mantenir-se competitiva

El balanç global de l'evolució dels factors de competitivitat el 2022 és lleugerament negatiu, registrant petits retrocessos en àmbits clau com la qualificació dels recursos humans i la formació professional i l'accés als mercats, però també en àmbits crítics com la disponibilitat de sol

TENDÈNCIES I PRINCIPALS CANVIS REGISTRATS

El Garraf ha experimentat una tendència negativa en competitivitat durant el 2023, baixant del 7è al 9è lloc en el rànquing de comarques catalanes, reflectint una regressió en termes comparatius enfront d'altres comarques com el Maresme i el Segrià que han millorat les seves posicions. Aquesta caiguda també es veu en l'índex de competitivitat, que ha disminuït de 45,9 en 2022 a 44,3 en 2023, una pèrdua d'1,6 punts. Aquesta situació suggereix un deteriorament en termes comparatius d'alguns aspectes clau de la comarca. Històricament, el Garraf ha mostrat una tendència de creixement positiu des del 2009, passant d'un índex de 35,5 a un màxim de 45,9 en 2022, demostrant millores globals en diversos factors de competitivitat. Tanmateix, la regressió de 2023 subratlla la necessitat de millorar en àrees crítiques per mantenir la seva competitivitat. A pesar dels avenços històrics, la competència creixent d'altres comarques exigeix un enfocament continuat en la millora dels factors de competitivitat comarcal.

Durant el 2023, el Garraf ha experimentat més retrocessos que avenços en diversos factors clau per a la seva competitivitat. El volum de mercat i d'activitat ha caigut dràsticament de la 2a a la 10a posició, afectant negativament la capacitat d'atracció de negocis i inversions. La qualificació dels recursos humans i la formació professional també han retrocedit, passant de la 8a a la 12a posició, la qual cosa impacta la capacitat de la comarca per competir en sectors d'alt valor afegit. A més, la disponibilitat de sòl i espai per a l'activitat econòmica ha disminuït, situant-se ara a la 40a posició, reflectint una manca de sòl adequat per al desenvolupament industrial i comercial. L'accés als mercats de clients i proveïdors també ha sofert un lleuger retrocés, passant de la 2a a la 3a posició.

La millora se situa principalment en l'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial, fruit del bon comportament en la creació d'ocupació

Retrocessos en educació i disponibilitat de sòl subratllen la necessitat de millores per mantenir la competitivitat comarcal

D'altra banda, hi ha àrees on el Garraf ha mantingut la seva posició o ha experimentat millores. L'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial han millorat lleugerament, avançant de la 5a a la 4a posició, la qual cosa afavoreix la diversificació del teixit empresarial i la creació de noves oportunitats de negoci. En termes de sostenibilitat, la sostenibilitat social ha vist una lleugera millora, passant de la 34a a la 33a posició, reflectint esforços en la seguretat laboral i l'ocupació. Tanmateix, la sostenibilitat mediambiental ha empitjorat, caient a la 38a posició, indicant desafiaments en la gestió ambiental que necessiten ser abordats per garantir un desenvolupament sostenible a llarg termini. En conclusió, el Garraf ha experimentat una tendència negativa en competitivitat durant el 2023, subratllant la necessitat de millorar en àrees crítiques per mantenir i potenciar la seva competitivitat a futur.

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de competitivitat del Garraf

Factors de Producció

En la dimensió de factors de producció, el Garraf ha experimentat canvis significatius durant el 2023. Un dels retrocessos més destacats ha estat en el nombre de llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants, que ha empitjorat, situant-se a la 20a posició. La taxa específica d'escolarització als 17 anys ha millorat lleugerament, passant de la 40a a la 38a posició, però continua sent una preocupació en termes de qualificació futura dels recursos humans. En contrast, la cobertura de fibra òptica FTTH ha retrocedit, passant de la 5a a la 6a posició, la qual cosa afecta negativament la connectivitat digital de la comarca. A més, les inversions del DPTOP per comarques i km² han empitjorat, caient de la 6a a la 8a posició, cosa que pot tenir un impacte negatiu en la millora de la xarxa de carreteres i infraestructures viàries.

El percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable ha empitjorat, passant de la 35a a la 36a posició, i el percentatge de sòl urbanitzable ha empitjorat lleugerament, passant de la 11a a la 13a posició. Les compravendes d'habitatges registrats han empitjorat en termes de preu per m², passant de la 39a a la 42a posició, indicant un augment del preu del sòl residencial, que afegeix pressió sobre el sòl destinat a l'activitat econòmica.

Avantatges Distributius

Pel que fa als avantatges distributius, el Garraf ha mantingut una posició sòlida en diversos indicadors clau. La distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies, així com la distància a l'eix viari principal, s'han mantingut estables en la 6a i la 1a posició respectivament. La cobertura de xarxes mòbils LTE (5G) ha millorat notablement, passant de la 21a a la 2a posició, millorant així la connectivitat mòbil.

Condicions de la Demanda

En termes de condicions de la demanda, el Garraf ha mostrat una evolució mixta. Els llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants han millorat, avançant de la 19a a la 17a posició, mentre que els llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia han millorat, passant de la 25a a la 22a posició. No obstant això, l'índex de diversificació productiva ha empitjorat, passant de la 21a a la 23a posició, cosa que podria limitar la capacitat de la comarca per diversificar la seva estructura econòmica. També s'ha observat un retrocés significatiu en la variació de la població (interanual), passant de la 2a a la 20a posició, la qual cosa afecta negativament el dinamisme econòmic.

Esperit Emprenedor i Dinamisme Empresarial

L'esperit emprenedor i el dinamisme empresarial han mostrat algunes millores. La variació en l'ocupació (interanual) ha millorat notablement, passant de la 13a a la 9a posició, indicant un augment en la creació de llocs de treball. Tanmateix, la reducció del nombre d'empreses per 1.000 habitants ha empitjorat lleugerament, passant de la 39a a la 40a posició, la qual cosa impacta negativament la densitat empresarial de la comarca.

Efectes sobre la competitivitat comarcal de l'evolució 2023

Els avenços en la connectivitat mòbil i l'ocupació són aspectes positius que poden contribuir a la millora de la competitivitat del Garraf a llarg termini. No obstant això, els

L'empitjorament en la recollida selectiva de residus municipals i la valorització dels residus industrials indiquen reptes significatius en la gestió sostenible dels recursos naturals

L'accessibilitat als mercats i el dinamisme empresarial son la base de la competitivitat del Garraf

retrocessos en l'educació i la disponibilitat de sòl subratllen la necessitat de millorar en aquestes àrees crítiques per mantenir i potenciar la competitivitat comarcal.

Anàlisi de l'evolució 2023 dels indicadors de sostenibilitat del Garraf

Sostenibilitat Social

En termes de sostenibilitat social, el Garraf ha experimentat canvis destacables durant el 2023. L'índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa ha millorat notablement, avançant de la 18a a l'11a posició, reflectint una reducció significativa en els accidents laborals. Aquest canvi positiu indica un entorn laboral més segur per als treballadors de la comarca.

D'altra banda, el percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix s'ha mantingut relativament estable, passant de la 13a a la 14a posició. Aquest lleuger retrocés és una àrea que caldrà vigilar per garantir la seguretat laboral dels treballadors. La taxa d'atur registral i els llocs de treball sobre població de 15-64 anys s'han mantingut pràcticament estables, ja que la seva aparent empitjorament es deu a la incorporació d'una nova comarca en el rànquing.

Sostenibilitat Mediambiental

Pel que fa a l'activitat residencial, el coeficient de generació de residus municipals ha millorat, passant de la 34a a la 32a posició, indicant una lleugera reducció en la generació de residus per habitant. No obstant, el percentatge de recollida selectiva de residus municipals ha empitjorat significativament, caient de la 32a a la 39a posició, assenyalant una disminució en l'eficiència de la separació i reciclatge de residus. Aquesta és una àrea que necessita millores per garantir una gestió més sostenible dels residus generats per l'activitat residencial.

No obstant això, el consum domèstic d'aigua per habitant ha empitjorat, caient de la 32a a la 33a posició, indicant un ús menys eficient dels recursos hídrics a nivell domèstic. Aquest indicador és un àmbit on caldrà posar més atenció per millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua.

Pel que fa a l'activitat productiva, el consum industrial i de serveis d'aigua per establiment ha millorat lleugerament, passant de la 17a a la 15a posició, reflectint una utilització més eficient dels recursos hídrics en el sector industrial i de serveis.

Els residus industrials per Km² han millorat, avançant de la 32a a la 28a posició, indicant una reducció en la densitat de residus generats per l'activitat industrial. No obstant això, el percentatge de residus industrials valoritzats ha empitjorat notablement, caient de la 16a a la 38a posició, indicant un menor aprofitament dels residus industrials, un aspecte crític que necessita millora.

Efectes sobre la sostenibilitat comarcal de l'evolució 2023

Els canvis en els indicadors de sostenibilitat social i mediambiental tenen implicacions importants per a la competitivitat i la sostenibilitat del model de desenvolupament del Garraf. L'empitjorament en la recollida selectiva de residus municipals i la valorització dels residus industrials indiquen reptes significatius en la gestió sostenible dels recursos naturals. Aquests retrocessos poden afectar negativament la percepció del Garraf com una comarca compromesa amb la sostenibilitat.

DETERMINANTS DE LA COMPETITIVITAT I SOSTENIBILITAT COMARCAL

El Garraf manté una sèrie de pilars fonamentals que sustenten la seva competitivitat comarcal. En primer lloc, l'accessibilitat als mercats és una de les fortaleeses més destacades de la comarca. La seva excel·lent connectivitat viària, amb una ubicació estratègica en els principals eixos de comunicació com la C-32, la C-15 i l'AP-7, així com la proximitat a infraestructures logístiques de primer ordre com ports i aeroports, ofereixen unes grans facilitats d'accés als mercats metropolitans, catalans, espanyols, europeus i internacionals. Aquesta ubicació privilegiada és un dels factors clau que atrau inversions i facilita el transport eficient de béns i serveis.

La disponibilitat limitada de sòl i la baixa innovació limiten el creixement econòmic del Garraf

L'especialització en serveis a la població resident i al visitant i els alts preus del sòl frenen la diversificació i desenvolupament de la comarca

Cal obrir nous espais econòmics i adoptar un model urbanístic més sostenible

A més, la comarca registra una elevada densitat poblacional i una concentració de la majoria dels seus habitants en municipis de dimensions mitjanes, la qual cosa genera un mercat intern eficient i atractiu. Aquesta dinàmica és complementada per un esperit emprenedor vigorós i un dinamisme empresarial elevat, que es reflecteix en la creació constant de noves empreses i oportunitats de negoci. El Garraf destaca en la capacitat de generar noves iniciatives empresarials, la qual cosa contribueix a la diversificació del teixit productiu i al creixement econòmic.

La qualificació dels recursos humans és un altre pilar fonamental. La comarca compta amb una elevada proporció de població amb estudis superiors i una forta presència de professionals qualificats en diversos sectors. Aquesta disponibilitat de talent qualificat és crucial per a la provisió de béns i serveis intensius en coneixement i tecnologia, i constitueix un actiu valuós per a la competitivitat del Garraf. Tot i això, hi ha una preocupació creixent per la disminució de la matriculació en estudis postobligatoris, fet que pot generar desequilibris futurs en l'oferta i demanda de qualificacions.

El dinamisme del mercat intern, impulsat per l'atracció de població i l'activitat constructora residencial, ha estat un factor clau des de la pandèmia. Aquest creixement demogràfic ha contribuït a l'estabilitat econòmica i ha fomentat el desenvolupament de serveis i infraestructures necessaris per satisfer les necessitats d'una població en augment.

Malgrat aquestes forteses, el Garraf afronta importants reptes que limiten la seva competitivitat. Un dels principals obstacles és la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica. El preu elevat del sòl residencial afegeix pressió sobre els recursos disponibles per al desenvolupament industrial i comercial, limitant l'atracció de noves localitzacions empresarials. Aquesta situació es veu agreujada pel fet que el Garraf és una comarca de petites dimensions amb una part significativa del seu territori protegit, reduint les possibilitats de desenvolupament.

També hi ha una limitació en la capacitat innovadora del teixit productiu de la comarca. La baixa presència de llocs de treball en recerca i desenvolupament, indústries de mitjana-alta tecnologia i serveis intensius en coneixement dificulta l'adaptació al canvi i la resiliència davant de cicles econòmics adversos. Aquesta manca de diversificació productiva i d'exigència en innovació i tecnologia limita la capacitat del Garraf per competir en un entorn global cada cop més dinàmic.

A nivell de sostenibilitat, el Garraf es troba en una posició relativament desfavorable, tant socialment com mediambientalment. Hi ha una necessitat evident de millorar la gestió dels recursos naturals i reduir l'empremta ecològica de les activitats econòmiques i residencials. La comarca ha de fer front a desafiaments com l'augment de la generació de residus municipals, una recollida selectiva ineficient i un baix percentatge de residus industrials valoritzats. A més, el model d'assentament residencial de baixa densitat contribueix a un consum elevat de sòl i recursos.

ESTRATÈGIES SUGGERIDES

El Garraf presenta una combinació de forteses clau que sustenten la seva competitivitat, com l'accessibilitat als mercats, l'esperit emprenedor, el dinamisme empresarial i la qualificació dels recursos humans. No obstant això, també afronta reptes significatius que requereixen una atenció urgent per garantir un desenvolupament sostenible i equilibrat. Estratègies enfocades a millorar la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica, fomentar la innovació i la diversificació productiva, i millorar la sostenibilitat mediambiental i social són essencials per mantenir i potenciar la competitivitat del Garraf en el futur. Les següents estratègies estan enfocades a potenciar aquests elements i abordar les seves limitacions.

Millorar la disponibilitat de sòl per a l'activitat econòmica

Aquesta estratègia és crucial perquè la manca de sòl disponible i assequible per a usos industrials i comercials limita la capacitat del Garraf d'atraure noves empreses i inversions. L'elevat preu del sòl residencial augmenta la competència per l'espai i dificulta el desenvolupament de noves iniciatives empresarials. Per abordar aquest repte, és essencial revisar els planejaments urbanístics per augmentar l'oferta de sòl per a activitats econòmiques i explorar mesures per reduir els costos associats.

Fomentar la innovació i la diversificació productiva

La diversificació de l'estructura econòmica i l'augment de la capacitat innovadora són clau per a la resiliència econòmica i la competitivitat a llarg termini. Promoure la creació de llocs de treball en sectors d'alta tecnologia i intensius en coneixement pot ajudar a adaptar-se a les noves necessitats del mercat i a competir en un entorn global. Això inclou incentivar la recerca i desenvolupament, així com el suport a empreses emergents en sectors innovadors.

Millorar la sostenibilitat mediambiental i social

El Garraf necessita estratègies per reduir l'impacte ambiental de les seves activitats econòmiques i residencials. Millorar la gestió de residus, augmentar la recollida selectiva i incrementar la valorització de residus industrials són mesures essencials per a un desenvolupament sostenible. A nivell social, cal abordar els desequilibris entre la funció productiva i residencial, garantint que es generin prou llocs de treball per a la població resident. Això pot incloure iniciatives per fomentar el teletreball, millorar el transport públic i atraure inversions estratègiques que redueixin l'atur i millorin la qualitat de vida dels residents.

La competitivitat territorial i la seva operativització

33 indicadors s'han calculat amb dades de 2023 i 8 amb dades de 2022

Cada dimensió es calcula a partir d'un mínim de 4-5 indicadors que analitzen els factors de competitivitat des de diverses perspectives. Tot i la millora registrada en els darrers anys en la disponibilitat de les estadístiques oficials, la qualitat de les fonts estadístiques continua sent desigual, i es detecten encara buits en l'aproximació de determinats aspectes de la competitivitat. Això implica que algunes dimensions estan millor representades que altres. A més, la periodicitat de les dades també presenta dificultats, ja que no totes les dades s'actualitzen anualment.

Referències temporals dels indicadors

Factors de competitivitat		Indicador / Període	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Factors de sostenibilitat	Sostenibilitat social	Llocs de treball sobre població 15-64 anys.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Taxa d'atur registral.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%).	2007	2007	2011	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (Per cada 100.000 treballadors/es).	2008	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Llocs de treball en activitats medi ambientals per cada 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	Sostenibilitat medi ambiental	Consum domèstic d'aigua per habitant (m3).	2007	2010	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m3).	2007	2010	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		Coefficient de generació de residus municipals per habitant i dia (kg/hab./dia).	2007	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%).	2007	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		Residus industrials per Km2 (Tn).	2007	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Factors de producció	Qualificació dels recursos humans i recursos per l'educació i la formació professional	Percentatge de residus industrials valoritzats (%).	2008	2010	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Taxa específica d'escolarització als 17 anys.	2007	2011	2012	2015	2017	2018	2019	2020	2021	
	Infraestructura de transport i comunicacions	Percentatge de titulats superiors (%).	2007	Mostra 2010-12	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2021	2021
		Percentatge de població amb estudis postobligatoris (%).	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2021	2021
		Percentatge de directius, tècnics i professionals i científics (%).	2007	2007	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2021	2021
		Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Inversions del DPTOP per comarques i km2 (milers euros).	Acumulat 1999-2007	Acumulat 2009-2010	Acumulat 2009-2013	Acumulat 2013-2016	Acumulat 2014-2017	Acumulat 2015-2018	Acumulat 2016-2019	Acumulat 2017-2020	Acumulat 2018-2021	Acumulat 2018-2021
		Cobertura de fibra òptica FTTH. Autobusos per Km2.	2008	2012	2014	2017	2018	2019	2020	2020	2021	2022
Disponibilitat de sòl i espai per l'activitat econòmica	Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%).	2007	2010	2014	2015	2015	2015	2019	2019	2019		
	Percentatge de sòl urbanitzable (%).	2008	2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2023		
	Percentatge de sòl urbà vacant (%).			2015	2017	2020	2021	2022	2023	2024		
Factors de competitivitat	Disponibilitat de pols de desenvolupament i infraestructures	Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (ha.).		2011	2014	2017	2018	2019	2020	2021	2023	
		Compravendes habitatges registrats (preu/m2 construït).			2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	Avantatges distribuïts	Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (Km).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Distància en minuts a l'eix viari principal.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Distància mitjana al mercat final català (Km).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Densitat de població (habitants/Km2).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Condicions de la demanda	Innovació, desenvolupament tecnològic	Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G).			2015	2017	2019	2020	2020	2021	2022	
		Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
	Volum de mercat i d'activitat	Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Llocs de treball en serveis intensius en coneixement per 10.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Índex de diversificació productiva.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants.	2006-2008	2009-2011	2012-2014	2015-2017	2016-2018	2017-2019	2018-2020	2019-2021	2020-2022	
		Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants.	2006-2008	2009-2011	2012-2014	2015-2017	2016-2018	2017-2019	2018-2020	2019-2021	2020-2022	
		Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).		2009	2012	2016	2017	2018	2019	2019	2021	
		Percentatge d'empreses (%).	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		Variació de la població (interanual) (%).	2008-2009	2011-2012	2014-2015	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	
Esperit empresarial i dinamisme empresarial	Habitatges iniciats per 1.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
	Número d'empreses per 1.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
	Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
	Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys.	2009	2012	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
	Variació en l'ocupació (interanual) (%).	2008-2009	2011-2012	2014-2015	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023		
	Variació en les empreses (interanual) (%).	2008-2009	2011-2012	2014-2015	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023		

A partir de l'edició de 2009, s'ha utilitzat una nova mètrica per construir l'Índex amb l'objectiu de millorar la precisió i permetre analitzar les distàncies entre comarques, cosa que l'anterior sistema, basat en l'ordenació cardinal dels indicadors, no permetia. Així, l'Índex FEGP, que abans només permetia ordenar les comarques, des de 2009 permet tant ordenar-les com mesurar les distàncies existents entre elles.

Es poden consultar més detalls sobre els nous indicadors, així com la font d'informació de les dades utilitzades, a l'apartat d'Indicadors utilitzats en el model.

L'Índex global s'obté a partir de l'agregació ponderada de cadascun dels factors i indicadors. Aquesta mètrica es complementa amb un sistema de ponderacions per als factors i els indicadors. Els pesos de cadascun dels factors han estat definits per un equip assessor format per membres de la Junta Directiva de la FEGP. També s'ha afegit un sistema de ponderacions a nivell d'indicadors, assignant pesos diferents segons la importància i la qualitat de cada indicador. Tot i això, en la majoria dels casos, el pes atorgat a cada indicador ha estat el mateix.

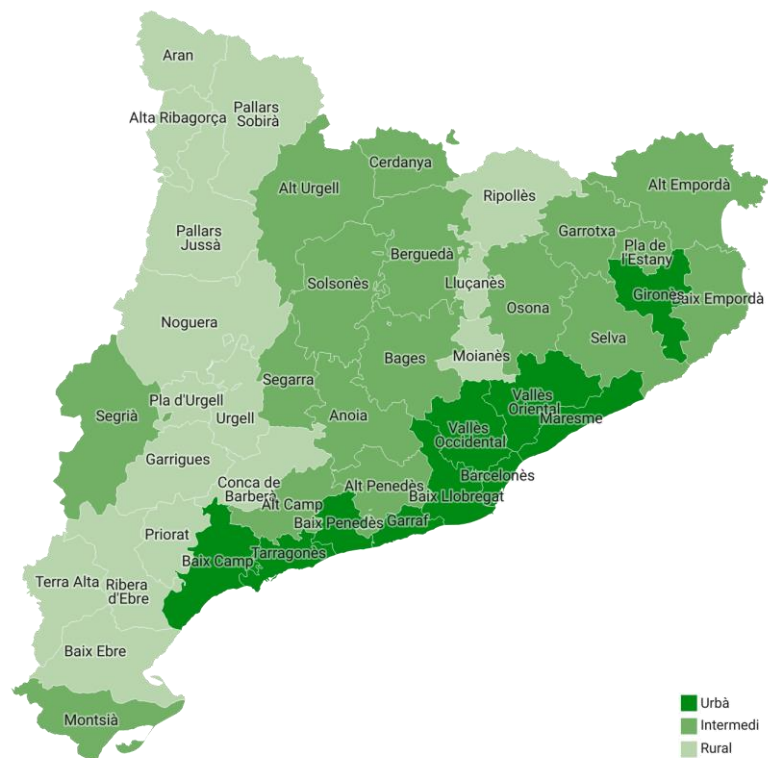
L'assignació d'aquests pesos s'ha fet seguint uns criteris que responen a un model concret i, per tant, a determinats judicis de valor. En aquest sentit, es considera molt important la generació de serveis avançats, així com de productes amb un component tecnològic i de coneixement destacat. Per això s'ha donat un pes major a aquelles dimensions relacionades amb la qualificació, la innovació, el desenvolupament tecnològic i l'accés a la informació. D'altra banda, el model parteix del fet que les economies són cada vegada més obertes, i per tant, s'hi reforcen també aquells factors que poden influir més en la competitivitat en aquest context, com ara les infraestructures de transport i comunicacions, les telecomunicacions, l'accés als mercats o la disponibilitat de pols i infraestructures de desenvolupament.

Dimensió urbana i rural

Per dur a terme les anàlisis, s'ha considerat oportú introduir la dimensió rural-urbana, ja que l'objectiu és veure si aquests canvis han tingut un impacte diferent entre les comarques amb majors economies d'urbanització i d'aglomeració (les urbanes) i aquelles que no les presenten (les rurals), incloent-hi les que es troben en una situació intermèdia. Per això, s'ha construït una tipologia comarcal basada en criteris de densitat poblacional i la població que viu en municipis rurals. La classificació resultant és la següent: **Àmbit urbà**: Si la població que viu en municipis amb densitat inferior a 150 hab./km² és menor del 15%. **Àmbit intermedi**: Si la població que viu en municipis amb densitat inferior a 150 hab./km² és entre el 15% i el 49%. **Àmbit rural**: Si la població que viu en municipis amb densitat inferior a 150 hab./km² és del 50% o més. Els resultats es presenten segons la pertinença de cada àmbit analitzat en relació amb aquesta categorització.

Classificació de les comarques segons el component urbà-rural

Rural	Intermedi	Urbà
Alta Ribagorça	Alt Camp	Baix Camp
Aran	Alt Empordà	Baix Llobregat
Baix Ebre	Alt Penedès	Baix Penedès
Conca de Barberà	Alt Urgell	Barcelonès
Garrigues	Anoia	Garraf
Lluçanès	Bages	Gironès
Moianès	Baix Empordà	Maresme
Noguera	Berguedà	Tarragonès
Pallars Jussà	Cerdanya	Vallès Occidental
Pallars Sobirà	Garrotxa	Vallès Oriental
Pla d'Urgell	Montsià	
Priorat	Osona	
Ribera d'Ebre	Pla de l'Estany	
Ripollès	Segarra	
Terra Alta	Segrià	
Urgell	Selva	
	Solsonès	



Els 50 indicadors de
l'Índex FEGP

Indicadors utilitzats en el model

Llocs de treball sobre població 15-64 anys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proporció de persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms sobre la població en edat de treballar (15-64 anys).
Taxa d'atur registral (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat).
Percentatge de persones ocupades assalariades amb contracte fix (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dades sobre persones assalariades amb contracte fix procedents de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 a partir de l'edició 2015 i fins a 2017. A partir de 2018 les dades provenen de les afiliacions al RGSS segons residència. S'entén per persones ocupades assalariades amb contracte fix aquelles persones que han tingut i continuen tenint un contracte de feina o una successió de contractes amb continuïtat, amb la mateixa empresa. És un indicador de la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Índex d'incidència d'accidents en jornada de treball amb baixa (per cada 100.000 treballadors/es)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Índex que calcula la incidència dels accidents laborals per cada 100.000 persones afiliades al Règim General i al Règim Especial de la Mineria del Carbó. Les dades sobre accidents de treball i malalties professionals s'elaboren a partir de les comunicacions d'accidents i de malalties professionals que les empreses i les entitats gestores estan obligades a presentar davant l'autoritat laboral. De la mateixa manera que l'anterior, aquest indicador pretén aproximar la qualitat de l'ocupació a la comarca.
Llocs de treball en activitats mediambientals per cada 10.000 habitants.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats a al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 37-39: Recollida i tractament d'aigües residuals, Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització, Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus. Amb aquest indicador es pretén mesurar el grau de desenvolupament dels serveis mediambientals de tractament, recuperació i valorització dels recursos.
Consum domèstic d'aigua per habitant (m ³)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consum domèstic d'aigua, en m³, dividit per la població resident. Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Consum industrial i de serveis d'aigua per establiment (m ³)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consum industrial i de serveis d'aigua, en m³, dividit pels centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS). Les dades s'extreuen a partir del volum de facturació que presenten les entitats subministradores.
Coeficient de generació de residus municipals per habitant i dia (Kg/hab/dia)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generació de residus municipals en Kg, dividida pel nombre d'habitants i 365 (en referència als dies de l'any). Es consideren els residus segons el municipi de producció. Els residus municipals no inclouen les cendres d'incineradores, els llots de depuradores o els rebutjos de les plantes de reciclatge i compostatge. Sí s'hi inclouen les dades de recollida selectiva per comarques.
Percentatge de recollida selectiva de residus municipals (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de recollida selectiva respecte al conjunt dels residus municipals, és a dir, vidre, paper, llaines i envasos, matèria orgànica, poda i jardineria i residus voluminosos.
Residus industrials per Km ² (Tn)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Generació de residus industrials, dividida entre la superfície de la comarca. Dins els residus industrials no s'inclouen aquells resultants de l'activitat minera ni de l'explotació de pedreres, així com tampoc els radioactius ni els explosius no classificats. Tampoc s'hi inclouen els sanitaris i els municipals, els procedents d'explotacions agrícoles o ramaderes que es reutilitzen en l'explotació agrària, i els que es gestionen com a aigües residuals.
Percentatge de residus industrials valoritzats (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de residus industrials valoritzats. Els residus industrials valoritzats són aquells que estan sotmesos a un procés (de reciclatge, de recuperació, de compostatge...), a través del qual el mateix residu, o un component d'aquest, torna a ésser útil.
Llocs de treball de l'ensenyament per cada 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 85: Educació preprimària, Educació primària, Educació secundària, Educació postsecundària, Altres activitats d'educació i Activitats auxiliars a l'educació.
Taxa específica d'escolarització als 17 anys (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taxa específica d'escolarització, que relaciona als alumnes matriculats de 17 anys amb la població d'aquella mateixa edat, és a dir, la proporció de joves que continuen la seva educació en l'etapa postobligatòria. Amb aquest indicador es mesura el major o menor nivell educatiu dels efectius joves.
Percentatge de titulats superior (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de persones 16-64 anys amb titulacions superiors. Fins a 2011 la font ha estat l'Enquesta Demogràfica de 2007, entre 2011 i 2014 la font ha estat el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura per la mostra corresponent als tres darrers tres períodes i a partir de 2015 la font és el Cens de població 2011 i 2021. Les persones amb una titulació superior són aquelles que han acabat una diplomatura, arquitectura o enginyeria tècniques, tres cursos d'una llicenciatura, enginyeria o arquitectura, una llicenciatura, una enginyeria o el doctorat. A partir del cens 2021 s'incorporen a aquest grup les persones que han realitzat un cicle formatiu de grau superior (CFGS).

<p>Percentatge de població amb estudis post-obligatoris (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de persones de 10 o més anys amb estudis post-obligatoris a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya del 2007 fins l'any 2014 en que s'utilitza les dades del Cens de Població 2011 i 2021 en relació al col·lectiu de 16-64 anys. Les persones amb estudis post-obligatoris són aquelles que compten amb un Batxiller superior (inclou batxiller superior, BUP, batxiller LOGSE, COU i PREU), amb una FP de grau mig (inclou FPI, FP de grau mig, oficialia industrial i equivalents), amb una FP de grau superior (inclou FPII, FP de grau superior, mestria industrial i equivalents), amb una Diplomatura (inclou diplomatura, arquitectura tècnica, enginyeria tècnica, tres cursos aprovats de llicenciatura, tres cursos aprovats d'arquitectura i tres cursos aprovats d'enginyeria), amb una Llicenciatura (inclou arquitectura, enginyeria i llicenciatura o amb un Doctorat.
<p>Percentatge de directius, tècnics, professionals i científics (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de persones amb ocupacions de tipus directiu, tècnic, professional o científic a partir de les dades de l'Enquesta Demogràfica de Catalunya de 2007 i Cens de població de 2011 i 2021 a partir de l'edició 2015. Els directius, tècnics, professionals o científics corresponen a una de les 4 agregacions de les 10 rúbriques corresponents als grans grups de la Classificació Catalana d'Ocupacions CCO-94, concretament, als grups 0, 1 i 2. Amb aquest indicador es vol aproximar la menor o major demanda de qualificacions del mercat laboral comarcal.
<p>Llocs de treball de transport i comunicacions per cada 10.000 habitants</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 49-53, 61 i 79: Transport terrestre; transport per canonades, Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Emmagatzematge i activitats afins al transport, Activitats postals i de correus i Telecomunicacions i Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen.
<p>Percentatge de població amb accés a la xarxa ferroviària (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es considera població amb accés directe a la xarxa ferroviària aquella que viu en localitats que compten, com a mínim, amb una estació amb servei o bé de RENFE, ja sigui rodalies o regionals, o bé de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) o bé de Metro. Es calcula com a percentatge de població en municipis amb una estació de ferrocarril sobre el total comarcal. L'indicador serveix per a aproximar la provisió de les infraestructures ferroviàries.
<p>Inversions del DPTOP per comarques i Km² (milers d'euros)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es comptabilitzen les inversions del DPTOP per comarques, tant les Inversions reals com les Transferències de capital externes, a partir de la Liquidació dels pressupostos facilitada pel Departament d'Economia i Finances. Es pren el valor acumulat en el període 99-07. Amb aquest indicador es pretén aproximar la quantitat i la qualitat de les inversions en infraestructures.
<p>Cobertura de fibra òptica FTTH (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la xarxa d'accés fixe de fibra òptica fins la llar. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
<p>Autobusos per Km²</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'autobusos en relació a la superfície de la comarca. S'entén per autobusos aquells vehicles destinats al transport de viatgers amb una capacitat superior a nou places, inclosa la del conductor. Aquest indicador aproxima la provisió d'oferta de transport públic col·lectiu. A partir de l'edició 2023 la font d'informació és la DGT ja que les dades de l'IDESCAT inclouen altres tipus de vehicles que no son autobusos.
<p>Percentatge de sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ S'ha calculat el sòl susceptible de ser transformat en urbanitzable com el percentatge sobre la superfície total que representa el mínim entre la superfície de conreu de secà més l'urbanitzable i la superfície amb pendent inferior al 20%. ▪ La superfície de conreu de secà s'ha considerat la més adequada en temes de sostenibilitat econòmica, social i mediambiental per a satisfer noves necessitats. Aquest indicador es vol aproximar a la disponibilitat de sòl potencial d'un territori. ▪ El sòl es classifica en a) urbanitzada i altres (sòl urbà, urbanitzable i infraestructures), b) superfície forestal, c) sense vegetació i d) conreus. També es classifica segons el pendent.
<p>Percentatge de sòl urbanitzable (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge que representa el sòl que figura com a urbanitzable en els planejaments territorials dels municipis. És una figura jurídica que ordena la disponibilitat immediata de sòl.
<p>Percentatge de sòl urbà vacant (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge que representa la superfície de les parcel·les sense edificar sobre el total de superfície de parcel·les urbanes. La informació la proporciona la Direcció general del cadastre.
<p>Sòl urbà qualificat per a activitat econòmica (%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de la superfície qualificada per a activitat econòmica en els planejaments municipals a la comarca respecte al total de Catalunya.
<p>Compravendes habitatges registrats (preu/m² construït)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Preu de venda dels habitatges nous i usats per comarques i per metre quadrat construït. La font d'informació és el Colegio de Registradores de la Propiedad, Bienes Muebles y Mercantiles de España i les dades les publica la Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana de la Generalitat de Catalunya.
<p>Llocs de treball en recerca i desenvolupament per 10.000 habitants</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-72: Recerca i desenvolupament.

Llocs de treball en indústries de mitjana-alta tecnologia per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 20-21, 26-28, 30, 33: Indústries químiques, Fabricació de productes farmacèutics, Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics, Fabricació de materials i equips elèctrics, Fabricació de maquinària i equips ncaa, Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs, Fabricació d'altres materials de transport i Reparació i instal·lació de maquinària i equips.
Llocs de treball intensius en coneixement per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE–09 50-51, 58, 61-66, 68-75, 77, 85-86, 90 i 91: Transport marítim i per vies de navegació interiors, Transport aeri, Edició, Telecomunicacions, Serveis de tecnologies de la informació, Serveis d'informació, Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria, Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances, Activitats immobiliàries, Activitats jurídiques i de comptabilitat, Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Recerca i desenvolupament, Publicitat i estudis de mercat, Altres activitats professionals, científiques i tècniques, Activitats veterinàries, Activitats de lloguer, Educació, Activitats sanitàries, Activitats de creació, artístiques i d'espectacles i Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals.
Índex de diversificació productiva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Els índexs de diversificació productiva indiquen en quina mesura la producció d'una zona geogràfica està diversificada en nombrosos sectors. Per a avaluar aquesta diversificació, un dels indicadors agregats que es pot utilitzar és l'invers de l'índex de Herfindahl. Aquest índex és la suma dels quadrats de les quotes de participació de cada sector en el total de l'economia d'una àrea: quan l'índex és 1 vol dir que el total de la producció es dona en un sol sector. En canvi, quan tendeix a 0 vol dir que la producció està més diversificada. L'invers de l'índex de Herfindahl dona el nombre de sectors representatius presents en una àrea. Com més sectors representatius hi hagi, més diversificada estarà l'economia.
Núm. sol·licituds de patents per milió d'habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sol·licituds de patents registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Núm. sol·licituds de marques per milió d'habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sol·licituds de marques registrades els darrers tres anys a l'Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM) en relació a la població.
Distància mínima als pols de distribució de serveis i mercaderies (min.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ És la mínima distància des de les capitals de comarca als aeroports, ports i estacions d'AVE de Catalunya: com a centres de distribució internacionals de mercaderies i serveis. S'han considerat els ports de Tarragona, Barcelona, Vilanova i la Geltrú, Palamós i Alcanar i els aeroports de Lleida-Alguaire, Reus, Girona–Costa Brava i El Prat de Llobregat. A partir del 2006 s'inclou les estacions de l'AVE. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Distància en minuts a l'eix viari principal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ És la mínima distància, en minuts, des de la capital de comarca als principals eixos viaris de Catalunya: autopistes i autovies.
Distància mitjana al mercat final català (min.)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ El càlcul es correspon amb la mitjana ponderada de les distàncies entre capitals de comarca i la població de cada comarca. La seva interpretació correspon a la distància mitjana que hauria de recórrer una empresa localitzada en una determinada comarca per a abastar el mercat català. A partir de l'edició 2011 les unitats són en temps (min.) en lloc de kilòmetres.
Densitat de població (habitants/Km ²)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'habitants per Km².
Percentatge de població en municipis de 5.000 o més habitants (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La proporció de persones que viuen en poblacions de més de 5.000 habitants en cada comarca.
Cobertura de xarxes mòbils LTE (4G) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cobertura conjunta proporcionada per tots els operadors en relació a la banda ampla d'accés mòbil. Es calcula a partir de les dades demogràfiques de l'entitat singulars de població a nivell municipal i s'agrega a nivell comarcal. Les dades són proporcionades pel Ministeri d'Indústria, energia i turisme.
Renda familiar disponible bruta (milions d'euros).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ La renda familiar disponible bruta (RFDB) és la macromagnitud que mesura els ingressos dels quals disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no només depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats i excedent brut d'explotació), sinó que també està influïda per l'activitat de l'Administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials.
Percentatge d'empreses (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Percentatge de centres de cotització que consten al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) a la comarca respecte al total de Catalunya.
Variació de la població (interanual) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taxes de variació interanual de la població a la comarca.

Habitatges iniciats per 1.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Càlcul de la ràtio d'habitatges iniciats per cada 1.000 habitants. La Secretaria d'Habitatge de la Generalitat elabora les dades d'habitatges iniciats a partir dels visats d'obres d'edificació dels col·legis d'aparelladors de Catalunya.
Número d'empreses per 1.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Número de centres de cotització en relació a la població resident. Aquest indicador s'utilitza per tal d'introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Número de treballadors autònoms per 1.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Número de treballadors afiliats al Règim Especial de Treballadors Autònoms en relació a la població. De la mateix manera que l'anterior, aquest indicador s'utilitza per a introduir en el model l'emprenedoria com a factor de competitivitat.
Societats constituïdes per cada 10.000 habitants de 16-64 anys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Número de societats mercantils constituïdes en relació a la població. La font d'informació és el Registre Mercantil.
Variació en l'ocupació (interanual) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taxes de variació interanual dels llocs de treball a la comarca.
Variació en les empreses (interanual) (%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Taxes de variació interanual dels centres de cotització a la comarca.
Llocs de treball en serveis empresarials avançats per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 70-71 i 73-74: Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial, Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assajos i anàlisis tècniques, Publicitat i estudis de mercat i Altres activitats professionals, científiques i tècniques.
Llocs de treball en serveis de tecnologies de la informació per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 62-63: Serveis de tecnologies de la informació i Serveis d'informació.
Llocs de treball en serveis financers per 10.000 habitants	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre de treballadors afiliats al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i al Règim Especial de Treballadors Autònoms per 10.000 habitants. Inclou: CCAE-09 64-66: Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions, Assegurances, reassurances i fons de pensions, excepte la Seguretat Social obligatòria i Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances.

Llocs de treball i centres de treball

En el còmput dels llocs de treball s'inclouen les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social (RGSS) i les afiliades al Règim Especial de Treballadors Autònoms. No s'inclouen, en canvi, les persones afiliades al Règim Especial de la Mineria del Carbó, Règim Especial del Mar, Règim Especial Agrari i Règim Especial d'Empleats de la Llar. Pel que fa al Règim Especial Agrari, a partir del primer trimestre del 2008 es van anar incorporant tots els treballadors per compte propi al Registre Especial de Treballadors Autònoms. No obstant això, la magnitud del sector es manté encara subrepresentada, atès que es manté el Règim Especial Agrari.

La informació que s'ofereix en relació a les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social es refereix a la situació d'alta laboral i situacions assimilades a la de l'alta. Tot els treballadors afiliats han d'estar inscrits en un compte de cotització a la Seguretat Social. Aquests comptes agrupen als treballadors d'una mateixa empresa, que desenvolupen l'activitat en una mateixa província. Per tant, les empreses estan obligades a declarar un mínim d'un centre de cotització per província, però poden declarar un centre de cotització per a cada establiment o computar tots els treballadors en un únic centre de cotització per a cada província. En aquest sentit, és força habitual que aquelles institucions que compten amb una xarxa nombrosa d'establiments repartits pel territori, declari tots els empleats en la que, de fet, n'és la seu central. Per exemple, així succeeix en l'àmbit financer, ja que les comarques que tenen la seu central d'una entitat financera, presenten un pes important de llocs de treball del sector, al computar-se tots, o una part important, dels treballadors de la província. Així, la xifra de persones afiliades als centres de cotització d'una comarca no permet conèixer la situació laboral de les persones que hi resideixen, ja que hi pot haver persones que hi treballin, però que visquin en altres llocs. Tampoc es poden quantificar els llocs de treball efectivament localitzats a la comarca, ja que hi pot haver treballadors de la comarca que, tot i treballar-hi, estiguin adscrits a un centre de cotització domiciliat en un altra comarca de la província, al mateix temps que s'hi poden computar treballadors que, en realitat, treballin en altres comarques de la mateixa província.

Pel que fa als centres de cotització, es pot donar la situació que una mateixa empresa declari més d'un centre. Per exemple, que els treballadors d'oficina es declari en un centre de cotització i els de producció en un altre. No obstant això, s'ha de dir que aquesta no és una situació molt freqüent.

Tot i aquestes consideracions, la informació sobre les persones afiliades al Règim General de la Seguretat Social i al Règim Especial de Treballadors Autònoms permet aproximar, de forma força ajustada, el volum dels llocs de treball localitzats a la comarca, sobretot d'aquells que pertanyen al teixit empresarial local. A més d'això, l'anàlisi, realitzada a llarg termini, permet resseguir-ne l'evolució.

Atur

L'indicador més comunament utilitzat per a fer la lectura de les xifres d'atur és la taxa d'atur. Aquesta taxa és el resultat d'expressar en percentatge el quocient entre la població desocupada i la població activa. Es considera que la població activa és aquella formada pel conjunt de persones que estan treballant (població ocupada), així com per aquelles que estan en disposició de fer-ho, és a dir, les persones desocupades que estan cercant feina. Durant el 2015, l'Observatori d'Empresa i Ocupació ha definit un nou indicador, la taxa d'atur registral, calculat a partir de valors obtinguts de registres administratius. La taxa d'atur registral mesura la relació existent entre l'atur registrat i una aproximació a la població activa registrada (calculada com a suma de l'atur registrat i les afiliacions a la Seguretat Social de la població de 16 a 64 anys resident en el territori considerat). En conseqüència, a partir de l'edició 2015 s'introdueix la taxa d'atur registral en substitució de la taxa d'atur absoluta utilitzada en edicions anteriors.

Canvis en la classificació catalana d'activitats econòmiques

El mes de gener de 2009 va entrar en vigor la nova Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAE-09) que substitueix a l'anterior classificació (CCAE-93). Aquesta actualització respon a la necessària adaptació als canvis que, des de l'any 1993 ençà, s'han anat produint en l'estructura econòmica. Entre aquests canvis es poden destacar l'aparició o l'augment de determinades activitats, que comporta l'aparició de noves categories. És el cas, per exemple, de les seccions "informació i comunicacions", "activitats professionals, científiques i tècniques" i "activitats administratives i serveis auxiliars". També es pot produir la reubicació d'algunes activitats com, per exemple, el canvi que hi ha hagut amb la "promoció immobiliària", que ha passat a ubicar-se a la categoria de "construcció", quan abans es classificava com una activitat de serveis. Així doncs, l'aplicació d'aquesta nova classificació comporta canvis en la categorització i la codificació de les activitats i comporta el trencament de les sèries estadístiques. Aquesta situació afecta només a les magnituds en les quals hi ha desagregacions de les dades per activitat econòmica, com l'afiliació a la Seguretat Social i al treball autònom, als centres de cotització i a l'atur.

Bibliografia i fonts

Bibliografia de referència

ACTIVA PROSPECT (2004-2020). *Informe de conjuntura econòmica. Garraf, Alt Penedès i Baix Penedès*. Federació Empresarial del Gran Penedès (FEGP). Publicació de caràcter semestral.

ACTIVA PROSPECT (2019). DIPUTACIÓ DE BARCELONA. *La competitivitat de les comarques de la demarcació de Barcelona, a examen. Utilització del model ADEPG i anàlisi dels resultats pel període 2014-2015*.

ACTIVA PROSPECT. (2019). *Els sistemes d'innovació comarcals a la demarcació de Barcelona. Resultats pel període 2013-2015*. Diputació de Barcelona.

CARDIFF UNIVERSITY (2013). *UK Competitiveness Index*.

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2009). *Resilience amid turmoil Benchmarking IT industry competitiveness*

ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT (2012). *Benchmarking global city competitiveness*.

EUROCHAMBRES (2007). *Regional Competitiveness Atlas. Economic analysis. Edition 2007*.

EUROPEAN CLUSTER OBSERVATORY (2010). *Benchmarking regional competitiveness in the European Cluster Observatory*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*.

EUROPEAN COMMISSION (2011). *European Competitiveness Report. 1999-2011*.

EUROPEAN COMMISSION (2020). *The EU Regional Competitiveness Index 2020*.

GRUP DE RECERCA EN ANÀLISI QUANTITATIVA REGIONAL (AQR) (2007). *Xarxa el Perfil de la Ciutat. Indicadors d'excel·lència empresarial pels municipis de la Xarxa*.

Hermosilla, J. (21 juny 2020). La resiliència territorial valenciana i la covid-19. <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2020/06/21/resiliencia-territorial-valenciana-covid-19/2023170.html>

IMD (2021). *World Competitiveness Yearbook 2021*.

INSTITUTO VASCO DE COMPETITIVIDAD (2007). *Indicadores y análisis de competitividad local en el País Vasco*. Gobierno Vasco.

Magre, E. (8 abril 2020). Cap a la recuperació: renovació i reorientació com a estratègies regionals per a una era post-COVID-19. <https://www.orquestra.deusto.es/es/actualidad/noticias-eventos/beyondcompetitiveness/1923-recuperacion-renovacion-reorientacion-estrategias-regionales-era-post-covid-19>

Maza, A. (27 novembre 2019). La resiliència econòmica a Espanya a escala provincial: De la recessió a la recuperació. <https://aecr.org/es/la-resiliencia-economica-en-espana-a-escala-provincial-de-la-recesion-a-la-recuperacion/>

MORENO; D., Toharia, L.; Caprile, M. (2001) *La qualitat del treball a Catalunya en comparació a d'altres regions espanyoles i europees*. Anuari Socio-Laboral de Catalunya de la UGT. Centre de Recerca Econòmica i Social de Catalunya (CRESC) – UGT de Catalunya.

NATIONAL COMPETITIVENESS COUNCIL (2010). *Regional Competitiveness Index of Croatia*.

PORTER, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York. Free Press.

Ramos, R., Royuela, V. (03 octubre 2018). La resiliència regional, a discussió. <https://abcblogs.abc.es/riqueza-regiones/otros-temas/la-resiliencia-regional-a-discusion.html>

SOBRINO, J. (2004). *Competitividad territorial: ámbitos e indicadores de análisis. Economía, Sociedad y Territorio*, Dossier especial: 123-183.

VYTAUTAS SNIESKA, JURGITA BRUNECKIENE (2009). *Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index*. Engineering Economics.

WORLD ECONOMIC FORUM. (2020). *The Global Competitiveness Report 2019–2020*.

Anuari Econòmic Comarcal BBVA / Catalunya Caixa .

Autoritat Metropolitana del Transport.

Carmedata. Fichero de Empresas de Nueva Creación.

Departament de Governació, Administracions Públiques i Habitatge. Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Agència de Residus de Catalunya. Estadístiques de residus industrials.

Departament de Territori i Sostenibilitat. Anuari estadístic.

Departament de Treball, Afers socials i Famílies. Observatori del Treball i Model Productiu.

Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Google maps.

Institut d'Estadística de Catalunya.

Ministerio de Hacienda y Función Pública. Dirección General del Catastro.

Ministerio de Indústria, energia y turismo. Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información.

Oficina Española de Patentes y Marcas (OEPM).

Renfe.

Principals fonts consultades

Activa Prospect SL (Research & Solutions)

Centre d'Empreses de Noves Tecnologies . Parc Tecnològic del Vallès
08290 Cerdanyola del Vallès . Barcelona . Tel. 93 5820177 Fax. 93 5801354
activapropect@activapropect.cat
<http://www.activapropect.cat>



